

**p
e
n**

... naj van
klika
z dneva
v dën.

foto Natalija Juhnov

VESTNIKOV
MESEČNIK
četrtek,
1. januarja
2004,
105. številka

**Aljoša
Bagola**

Pogumne spremlja sreča in posnemati jih ni greh. V prestopnem letu 2004 izkoristite vse priložnosti in vsak zadnji četrtek v mesecu preberite PEN. Naslednji izide 29. januarja.

Dravec in Banfi zašla v Prekmurskem skalovju!

Saj ni res, pa je!

Tou je samo tuta, sploj sva nej zabloudila!

Bila je panika, pa je k sreči hitro minila – ondan sta se namreč izgubila v neznano ŠTEFAN DRAVEC (Pomurska turistična zveza) in nekdanji kriminalist JOŽE BANFI. Doma so sicer vajeni njunih izletov v bližnjo in daljno naravo, a bolj kot običajno so se bali zato, ker tako Štefan kot Jože ob odhodu nista napovedala daljše odsotnosti. Pa ju ni bilo cel dan in noč, pojavila sta se šele naslednje jutro. In sicer z dokazom (fotografijo) v roki – premamilo ju je Prekmursko skalovje, kakor sta navdušena nad njegovimi lepotami poimenovala predel pri kamnolomu Sotina. Malce sta se zasedela in zaklepetala in pozabila na čas, ki v naravi teče čisto drugače kot v vsakdanji ihti! jog

Oste Bakal

Adijo, novine ... dober dan, sviranje!

od kronista do pianista

Pokrajina ga bo pomnila kot najbolj ažurnega med kronisti. Sedma sila namreč doslej ni imela moža (ali žene), ki bi o vsem, kar sodi

v poglavje črna kronika, vedel prej kot policisti, preiskovalni sodniki in drugo uradno osebje. In ga tako kmalu ne bo imela – prvo

kroniško pero Slovenije OSTE BAKAL se namreč umika v povsem druge vode.

Pentute so izvedele, da je Oste v popolni tajnosti in na samem (nekje globoko v iglastem gozdu) predano vadil klavir zadnjih devet let in pol. Zdaj tudi uradno naznaja, da se z letom 2003 umika iz novinarskih in se priklanja umetniškim vodam. Poslej bo namreč solist-klavirist-pianist, njegov prvi koncert pa bo 30. aprila 2004 (ob 23.00) na mostu čez Muro, ki povezuje obe Radgoni. Naslov dela: Koncert za Evropo brez meja v d-molu.

ovša

Pucko novi predsednik Nogometne zveze Slovenije

Šušljalo se je, a šele redakcija Pentut je prišla stvari do dna: s starim letom 2003 se je dokončno iztekla poslanska kariera Varošanca CIRILA PUCKA, ki bo poslej na novem delovnem mestu – prevzel bo vodenje slovenske nogometne barke, saj bo na predsedniškem mestu nacionalne nogometne zveze zamenjal Janeza Zavrla. Novica niti ni tako nepričakovana ob spoznanju, da je (bil) Pucko daleč najboljši »žogobrcar« med poslanci, Zavri pa je vrh svoje kariere dosegel in presegel z dvakratno uvrstitvijo Slovenije na najprestižnejši nogometni prvenstvi. Pomursko nogometno občestvo seveda upa, da bo Slovenija šla naprej tudi v Puckovih časih. Lokalno okolje pa je bolj skromno – zadovoljno bi bilo na primer že s finančno injekcijo NZS za postavitve žarometov v Fazaneriji!

Gor nan vužgi, Ciril!

Irma in Nevenka ob jubileju

Nedavno je matična hiša, brez katere Pena ne bi bilo (in bi si vi končno oddahnili), praznovala jubileja, ki šesteta pomenita celo stoletje (Vestnik 55, Murski val pa 45 let). Če združimo leta dveh dam, ki sta bistveno pripomogli k ugledu Podjetja za informiranje, smo približno pri enaki cifri. A bolj kot to je pomembno, da sta IRMA BENKO (zdajšnja direktorica) in NEVENKA EMRI (voditeljica in lektorica) še vedno v pravi formi in skupaj obljubljata, da bo njuno tudi naslednje stoletje!

ovša

Za domovino z radiom in časopisom naprej!

Dajte mi rujnega (in sladkega)!

Fajv kvins of vino

Kot strela z jasnega je udarila vest, da se je šef ljubljanskega prvoligaša Schollmayer odločil za radikalen ukrep – zaradi poslovnih težav je namreč moral znižati proračun svojega nogometnega kluba za 45 odstotkov. Največ se pač lahko privarčuje pri trenerju, zato je po napornih pogajanjih prišel do sklepa, da bo sedanjega šefa stroke Beširovića zamenjal s Prekmurcem – in to ne katerimkoli: od novega leta bo trener Olimpije ena od prekmurskih nogometnih legend, FERI CIFER starejši.

Pentute so ga ujele takoj po podpisu dveipolletne pogodbe – ta po prešernem smehu sodeč vendarle ni tako slaba – in Cifer bo poslej gotovo med najboljše plačanimi Sebeborčani. Pri podpisu je sodeloval kot overitelj Cifrov osebni tajnik gospod ŽGARNJAR, ki si je po srečnem dogodku privoščil malce zdrave prehrane – centralnostadionski pomfrit.

rvat

Suban me je nej ščöu, za Olimpijo san pa dober!

Tuta tut II

Starejši Cifer trener Olimpije

Ce ste zamudili zgodovinsko priložnost, srečati pet (s številko 5) kraljic naenkrat, so Pentute zato, da vam pomagajo! Petkratni cvet vinske lepote (in znanja) je prišel v Dobrovniške gorice. Za bralce Pena so v čast prihajajočega leta 2004 in za zlahnost letošnje kapljice dobrohotno nazdravile: Milena Horvat, Melita Gaber, Lea Lehner, Simona Vida in Milena Kovač Toplak.

gegra

**NAGRADNI
NATEČAJ
2003**

Uganite Penutarsko osebnost leta!

*Mali človek –
velki jezik!*

Ob koncu leta vsi izbirajo nekaj, kar je NAJ, zato smo se tudi pri Penutah odločili, da ne bomo zaostajali za sodobnimi trendi. Ampak stvar smo malce zakomplicirali, saj je penutarska osebnost leta hkrati uganka, na katero morate odgovoriti. Vprašanje je preprosto: kdo je NAJ osebnost Pentut 2003?

Nekaj pomoči, da boste lažje ugibali:

1. Je najbolj zaposlen regijski muzikant, ki najraje piha.
2. Posebej v decembru.
3. Januarja ga bo spet več slišati na radijskih frekvencah 94.5 MHz, kjer je v službi.
4. Sicer pa je marko, čeprav ni Marko.

Odgovore pošljite do izida naslednjega Pena na naslov: Pen (za NAJ osebnost Pentut), Arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota. Najsrečnejši med izžrebanci bo doživel presenečenje z osebnostjo leta (čeprav osebnost tega še ne ve oziroma je izvedela zdaj).

Zarota zoper ministra?

Spomini na krst nekoč divje in umazane tekočine (vinski mošt) še živijo, posebej, če so sodelovali kralji. V OTOVCIH je že bilo tako, saj so ga preskušali kralj sadjarske kmetije VLADO SMODIŠ (drži se malo bolj žalostno, saj so pili njegovega ...), dobrovoljniški »škof« JOZSEF VARGA, ki je vsako leto kralj ob Martinovih prireditvah, in ERNEST NEMEC (najnižje na fotografiji), ki kraljuje – oziroma ravnateljuje – OŠ Puconci. gegra

Keber, véj pa odi sé!

Pred taščo tudi policisti ostajajo brez besed ...

Tašče o zetih & Zeti o taščah

Pentutarska
nadaljevanje

8

poleg Tjaše in Anje ima hčerko (Brino) tudi sin Boštjan.

Zet Marjan Misja, ki bo v prihodnjem letu napolnil 40 let, je bil v zadnjih letih komandir prometne policije v Murski Soboti, ravno v teh dneh pa se seli na položaj glavnega prometnega inšpektorja Urada unifor-

Marija Kampuš je po rodu sicer iz Maribora, že nekaj desetletij pa je prava Radgončanka, pravzaprav Ščavničanka, kajti potem ko je pred skoraj štiridesetimi leti spoznala nekoč uglednega podjetnika iz Spodnje Ščavnice Antona Kampuša, danes radgonskega župana, je kmalu od Drave »priveslala« do Mure. Kljub temu je ostala še nekaj časa zaposlena v mariborski Elektrokovini, leta 1990 pa se je zaposlila v domači firmi Tokam. In ker ima poleg sina Boštjana, ki ga poznamo kot svoj čas enega najboljših voznikov moto-krosa in večkratnega državnega prvaka, še hčerko Tanjo, je torej Marija Kampuš tudi ponosna tašča. In čeprav menda pri večini policistov, ki imajo taščo, velja pravilo, da »pred taščo tudi policisti obmolknejo«, to pri Mariji in našem drugem tokratnem sogovorniku Marjanu Misji ne velja. Pravzaprav molk sploh ni potreben, kajti že odkar sta se spoznala, sta prijatelja, se medsebojno spoštujeta in cenita, tako da nikoli ni bilo prav nobenih težav.

»Dejansko je tako, kajti o Marjanu lahko povem vse najboljše. Že od takrat, ko ga je Tanja prvič pripeljala domov, da sem ga spoznala, mi je bilo jasno, da bo njun zakon uspešen. In to se je tudi uresničilo, saj je Marjan zelo pozoren do vseh v družini, najpomembnejše pa je, da se s Tanjo odlično razumeta in lepo vzgajata svoji hčerkici,« pravi tašča Marija, ki tudi danes veliko dela v podjetju, veliko je tudi na takšnih in drugačnih sprejemih in srečanjih moža župana. Kljub temu pa veliko časa posveča tudi trem vnukinjam, kajti

mirane policije PU Murska Sobota. Otroštvo je preživel na Plitviškem Vrhu, torej blizu Spodnje Ščavnice, tako da ni bilo težav s spoznavanjem prihodnje soproge Tanje Kampuš. Poročila sta se 1. septembra 1990, saj, kot pravi sedaj, nikoli ne more pozabiti na obletnico, kajti gre za datum, ko se vedno začneja novo šolsko leto. Svojo življenjsko sopotnico je spoznal šest let pred poroko in tako dolgo sta tudi živela »na koruzi«. Zanimivo je, da Tanja in Marjan posebno pozornost namenjata športu in predvsem lastni rekreaciji, tako da niti ne preseneča, da sta se spoznala pri »otroškem smučanju« na hribočku ob ščavniški šoli. Hitro se je spletla ljubezen, ki se je nenehno poglabljala. »Tanja se je takoj zagledala v odličnega smučarja in me več nikakor ni spustila. Tako se je začelo in kmalu po poroki sta prišli tudi hčerkici Anja (12) in Tjaša (8), ki sta tudi vsestranski športnici, enako kot njun oče,« pravi Marjan, ki pa se ni spomnil, kdaj ga je Tanja prvič predstavila staršem, a misli, da približno dve leti po tistem, odkar sta začela resno hoditi. Nekaj pa Marjan nikakor ne pozablja. »Resno moram povedati, da takšne tašče, kot je Marija, ni na svetu. Tako umirjeno, pošteno, skrbno in spoštljivo žensko, taščo, mamó, soprogo, habico redko srečaš. Vedno nam je v pomoč in sem tudi sam ponosen, da sem njen zet,« pravi navidezno strogi policijski inšpektor. In če je tako, ni vzroka, da ne bi verjeli, da je Marija Kampuš enkratna tašča, on pa ravno tako enkratni zet.

Oste B.

Benka Pulko zašla med Ptujem in Soboto

Najpogumnejša med svetovnimi popotnicami, PTUJČANKA BENKA PULKO, je dosegla svojevrsten rekord: po 2 tisoč dneh popotovanja po vsem svetu s svojim soprogom (motorjem BMW) in vseh zgodah in nezgodah, ki jih je preživela, se ji je nedavno na poti v svoj drugi dom (Prekmurje) primerilo, da je zašla. In to na kratki poti od Ptuja do Sobote! A nič ne de, saj jo je njena managerka, mursko-valovka SILVA EORY, izsledila nekje med murskimi mrtvicami in jo nato (varno) pospremila do Sobote. Nadaljevanje – multimedijška predstavitev Benkinih motorističnih podvigov v soboški kinodvorani – pa je tako ali tako ena sama zgodba o uspehu. Benka se je namreč ob prekmurski gibanici zaljubila tudi v pokrajino in njene ljudi (oni pa v njo ...)

*Juhéj, juhéj, Benka má
najrajši menéj!*

Prednovoletna druženja niso zgolj zabava ...

... je zadnja leta ugotavljala vodilna garnitura delniške družbe Avtobusni promet iz Murske Sobotice in njenih profitnih centrov, ko se je odzivala na povabila na prednovoletna druženja svojih poslovnih partnerjev. So sproščena poslovna druženja, kjer se izreče veliko poslovnih idej in odpre marsikatera vrata. In zakaj ne bi te priložnosti izkoristili tudi mi, so se vprašali in letos na izziv tudi odgovorili. Prvič, in to prvi v pokrajini, so svojim poslovnim partnerjem poslali povabilo na druženje v Zvezdino Mursko republiko. »Ker je bilo prvič, odziva nismo mogli predvideti, bil pa je nad mojim pričakovanjem in bilo je kot neke nove energije za prihodnje napore. Vsekakor prijetnejše in učinkovitejše, kot če nekaj dni individualno obiskuješ poslovne partnerje. Vredno nadaljevanja v prihodnjem letu,« je bil ob koncu druženja zadovoljen direktor Jože Veren. Zadovoljni smo bili tudi povabljeni. Presenetili so nas z izvrstno predstavo, dobro hrano in izjemno pozornostjo.

Direktor Jože Veren je bil najprej govornik, potem pa pravi gostitelj, ki se je utegnil pogovoriti z vsemi. Z ravnateljem osnovne šole Puconci Ernestom Nemcem (desno), tudi podžupan občine, sta nekaj besed izmenjala o šolskih prevozi. Ti so pomembna dejavnost podjetja, saj šolarje vsak šolski dan prevaža okrog 50 avtobusov. Sicer pa je avtobusnih potnikov iz leta v leto manj, v zadnjih petnajstih letih kar za četrtno. Upajo, da tudi k nam prihajajo evropski trendi, kjer se zaradi odgovornosti do okolja vse več ljudi prevaža z javnimi prevozi. Pogovoru je z zanimanjem prisluhnil soboški evangeličanski duhovnik mag. Leon Novak.

Druženje poslovnih partnerjev profitnih centrov Prevozi, Turistična agencija Klas, AS, Peugeot, Hyundai ter Turizem in gostinstvo je popestril nastop Majce Partljič, ki je publiko nasmejela z odlično interpretacijo očetovega teksta (pisatelj in poslanec Tone Partljič) Čistilka v parlamentu. Kar dobro, da je med povabljenimi prevladovala moška publika – nekaj krepkih jim je namenila kot dobronamerno opozorilo in v poduk. Dober izbor za poslovno družabno srečanje!

Irma B.

Jurij Z.

K poslovnim prednovoletnim srečanjem sodi obložena miza. Današnji trend niso velike pojedine. Pomembno je, da ponudiš kaj izvirnega, okusnega, na pogled prijetnega in da to ponudiš s srcem. Gostitelji so bili v trendu in gostje so z veseljem izbirali in poskušali. Bilo je dobro. In osnovni cilj so dosegli – ljudje so se družili in komunicirali.

V resen pogovor, čeprav ob hrani in pijači, so se zadnji četrtek v novembru zapletli Bernarda Maučec Cigan, vodja profitnega centra Peugeot (levo), Franc Banfi iz profitnega centra Hyundai in Miran Jablanovec iz Galexa. In bila je razprava o avtomobilih in zdravilih. Oboje vedno aktualna tema in zanimiva za vsako uho. Bomo varčevali pri avtomobilih ali zdravilih?

Še dva pomembna poslovna sogovornika: dr. Darja Odar v dveh funkcijah, in sicer članica uprave Mure in podžupanja občine Ljutomer, v sredini pa Feliks Mavrič, župan Križevca pri Ljutomeru. Direktor ni skrival, da mu odnos občin do javnega prevoza ni všeč. Z več sodelovanjem bi ljudem lahko ponudili bolj usklajene vozne rede in kakovostnejši javni prevoz. »Prepričan sem, da bo prišel čas, ko se bodo ljudje spet vozili z avtobusi,« je občinska funkcionarja prepričeval direktor Jože Veren. Podjeten, kot s svojo ekipo je, pa že razvija nov profitni center za prodajo in montažo klimatskih naprav.

Čas za druženje je dobra naložba

V porabski vasi Andovci morajo živeti prav posebni ljudje. Leta 2000 so postavili spomenik živim – sami sebi ob prehodu v novo tisočletje. Na ploščo so vklesali vseh 66 imen takrat živih prebivalcev Andovca. Pravzaprav je vsa vas en sam pomnik preteklosti. Da so bili od nekdaj odmaknjeni od sveta, je za današnjo rabo pustilo tudi dobre sledi. To, da živijo po starem, postaja turistična zanimivost, ki jo bodo morda bolje unovčili, kot če bi sodobno kmetovali ali imeli ekološko oporečno tovarno.

Drugo prednovoletno druženje delniške družbe Avtobusni promet pa že diši po konkretnem poslovnem projektu in obeta nov zanimiv tržni produkt. Odzvali so se na pobudo Vasivolana, prevoznika iz Sombotela, da bi skupaj vzpostavili redno avtobusno progo med Pomurjem in Železno županijo oziroma Porabjem maja prihodnje leto ob vstopu v EU. S tem bi ugodili želji ljudi z obeh strani meje, predvsem sorodnikom in nakupovalcem, pa tudi turistično postaja območje na obeh straneh meje čedalje zanimivejše. Da bi javnosti povedali, kaj vse se da v enem dnevu videti in doživeti med Mursko Soboto in Monoštro, so skupino zainteresiranih poslovnih partnerjev prvo sredo v decembru popeljali na enodnevni izlet. Iz vsebinsko bogatega izleta smo odbrali nekaj utrinkov, da bi vas prepričali, koliko zanimivega in še neodkrita je tu okrog nas.

Na Gornjem Seniku, ki je največja slovenska vas na Madžarskem, se ob drugih zanimivostih lahko ustavite tudi pri ljudski umetnici Anni Nagy, ki izdeluje zanimiva ročna dela. Čeprav je Madžarka, se boste lahko z njo brez problemov sporazumeli in z veseljem vam bo pokazala, kako spretno prste ima. V predprazničnem času je izdelovala okraske za božična drevesca, predvsem angelčke in srčke, ki krasijo tudi božična drevesca v domači cerkvi. Nekaj njenih okrasov bo krasila tudi jelko v soboškem dilaškem domu, za kar je poskrbele Marija Balažic (na fotografiji desno).

Med najzanimivejše porabske zanimivosti sodijo njihove vaške cerkve. Takole so udeleženci izleta, med njimi je bil tudi župan občine Gornji Petrovci Franc Šlihthuber, občudovali gornjeseniško cerkev, v kateri so podobno kot v števanovski najzanimivejše podobe križnega pota. V obeh primerih so besedila na podobah napisana v stari prekmurščini.

Med ogledovanjem zgodovinskih in turističnih zanimivosti in tudi po njem se vedno prileže okrepčilo. Za druženje udeležencev so v turistični agenciji Klas izbrali slovenski hotel Lipa v Monoštru, kjer je vedno na ogled še zanimiva razstava, za dober začetek pa so se ustavili na naši strani meje – pri družini Rengeo v Šalovcih, kjer je gospodinja Zorica pripravila bogato pogrnjeno mizo domačih dobrot. Vodja turistične agencije Klas Edita Sever (desno ob gostiteljici) je bila s sprejemom nad vse zadovoljna in prepričana, da lahko tej družini zaupajo aktivno vlogo v svojih prihodnjih turističnih projektih. Vedno znajo ponuditi še kakšno zanimivost. Tokrat jim je gospodar Mirko navdušen pokazal en dan starega prašička prave posebne sorte, rojenega kot simbol sreče za leto 2004.

Amerika, Amerika

Amerika, Amerika, Kalifornija, hotel Crowne Plaza. Imeniten hotel v bližini letališča, s katerega vsake tri minute poleti letalo, vsaki dve minuti pa se spusti na zemljo. Jeklene ptice letijo na vse strani sveta kot razseljene osebe. Regularna cena sobe je bila sto dvajset dolarjev na noč. Velika postelja, televizor, vsako jutro pred vrati svež The Los Angeles Time, televizor seveda moraš najeti, »rentirati«.

Prijatelj, sicer indijski filmski producent, ki sem ga spoznal letos na Mednarodnem filmskem festivalu v Cannesu in ki je bil vse do jeseni eden od menedžerjev v Crowne Plazi, je dobil zame poseben popust. Plačal se samo petinštirideset dolarjev plus takso skupaj sedeminpetdeset dolarjev. Poleg tega mi je dal posebne bloke za evropski zajtrk: lahko sem vzel z mize vse razen kuhane, pečene ali ocvrte hrane. Za ocvrta jajčka, golaž, palačinke bi moral doplačati nekaj dolarjev, a jih nisem skušal sem biti malo na dieti, vendar nisem uspel, kajti prijatelji so me stalno vabili na bogate večerje. Petnajst dolarjev na dan je stala garaža. V hotelu sem bil gost dvajset dni, pa ti, Branko, izračunaj, koliko je to privarčevanega denarja. Indijski prijatelj mi je dal tudi posebno kartico in sem imel garažo zastoj. Ko sem zvečer pustil avtomobil pred hotelom, so mi ga uslužbenci odpeljali na zavarovano parkirišče, jaz pa sem vsakič dal vozniku dolar. Tudi te napitnine se je nabralo. Vsako jutro sem se odpeljal v Los Angeles, kjer je bilo prve dni decembra kar naprej okrog trinajset stopinj. Američani so hodili naokrog v japonkah, odprtih sandalih, pisanih srajcah, svilenih nogavicah. Zvečer je malo zapihalo, pa si potegnil nase pulover ali jopo. Povsod prijazni ljudje. Čas velikih koncertov v novem Disneyjevem kulturnem centru v Down Townu, v strogem središču mesta, med samimi nebotičniki, kjer je stalo parkirišče osem dolarjev, vstopnice pa okrog sto dolarjev in več. Zgradba je najnovejši krik moderne ameriške arhitekture: videti je kot jeklena vesoljska ladja, ki je pristala »na glavo«. Hotel sem si kupiti katalog, vendar je stal petinštirideset dolarjev. Razglednice so bile po dolar, medtem ko si povsod drugje lahko dobil za dolar kar štiri razglednice. Sploh so se začele v decembru vrtoglave razprodaje, histerično nakupovanje daril. V Los Angeles Timesu so se pojavili barvni kuponi, odrezki s popusti. Deset odstotkov, če si bil star več kot šestdeset let, petnajst odstotkov, ker je bil petek, in še deset odstotkov, če si bil lastnik posebne kartice posamezne veletrgovine. Torej petintridesetodstotni popust. V soboto je bilo blago cenejše še za deset, petnajst dolarjev. Nakupovalna mrzlica je dosegla vrhunec v nedeljo. Tako so bile dobre moške srajce po trinajst dolarjev, puloverji po trideset, čevlji prav tako. V »mollih«, velikih trgovinskih središčih, desetkrat večjih kot na primer Emporium v Ljubljani, so se gnetle ameriške družine z otroki. Prišli so z džipi, kupovali so vse po vrsti: čevlje, copate, spodnje perilo, posodo, odeje, knjige, igrače, srajce, sladkarije. Darila so jim zavijali v pisane vrečke. V prostorih so odzvanjale božične pesmi, Miklavži so se igrali z otroki, vse je dišalo po bližajočih se božičnih, novoletnih praznikih. Nakupovalci so utrujeni skočili v kino, nato so se okrepili v številnih restavracijah z mehiško, japonsko, vietnamsko hrano, predvsem pa z ameriški sendviči. Povsod so prevladovali debeli ljudje, predvsem črni, ki so nosile naokrog odvečne kilograme, stisnjene v velikih kavbojkah.

Dobil sem povabilo na razstavo slik hrvaškega arhitekta iz Metkovića, gospoda Tomislava Gabrića. Poznam ga že vrsto let. Pred dnevi je imel sedemdesetletnico in pripravili so mu presenečenje. Na slovesnosti se je v darilnem paketu z »mašlekom« pojavil njegov brat Pero, novinar Vjesnika. Gospod Gabrić je

napisal knjigo o hrvaškem jezuitu Ferdinandu Konščaku, ki je 1773. prišel v Santa Cruz in postal ugleden misijonar. Doma je bil iz okolice Varaždina, šole je obiskoval v Gradcu, v Ameriki je bil arheolog in raziskovalec, pionir in graditelj hiš. Govoril je indijanske dialekte in med njimi je širil vero in znanje. Umrl je naravne smrti. Gospod Tomislav je o njem posnel dvajsetminutni dokumentarni film (s svojimi risbami) in napisal knjigo o njegovem delovanju. Med iskanjem Konščakovih biografskih podatkov je naletel še na drugega misijonarja Ratkaja, ki je prišel pred varaždinskim Konščakom v Južno Kalifornijo. Gospod Tomislav me je povabil še na zadušnico v hrvaško cerkev sv. Petra v središču Los Angelesa. Umrta je namreč Artukovičeva žena. Artuković je bil v času NDH notranji minister. Po vojni je pobegnil v Ameriko, vendar so ga v osemdesetih letih izročili nekdanji Jugoslaviji, ki ga je kot vojnega zločinca obsodila na dosmrtno ječo. Moj prijatelj Staša mi je pred leti rekel, da je bil njegov stric pred vojno Artukovičev osebni

zdravnik. Ko so ustaši začeli zapirati Jude, se je v Jasenovcu znašel tudi dr. Feldman z vso družino in sorodniki vred. Gospod Feldman je sporočil Artukoviću, da ne more biti več njegov zdravnik, ker se je znašel v taborišču smrti. Minister je ukazal, naj takoj izpustijo iz Jasenovca vse Feldmane, in tako se je rešil tudi moj prijatelj Staša dr. Feldman. In prav on je prišel v Zagrebu na letališče in me s prtljago vred spravil domov.

Tokratno potepanje je bilo osvežilno, bodrilno. Med drugim sem igral tudi ameriški loto, kjer se je nabiralo čedalje več denarja: ko sem odhajal, je bil glavni dobiček že sedemindvajset milijonov dolarjev. V Los Angelesu živi trinajst milijonov ljudi, po petstoznanih avtomobilskih cestah se noč in dan prevaža devet milijonov avtomobilov.

Najdaljša ulica, Sepulveda, je dolga samo sto petintrideset kilometrov. Na majhni ulici Santa Monica me vsakič preseneti velik semafor, ki objavlja podatek, koliko ljudi je v Ameriki umrlo za rakom zaradi kajenja. Ko sem odhajal, je semafor kazal številko 398.805. V Kaliforniji je kajenje prepovedano v vseh javnih lokalih. Ljudje kadijo v avtomobilih, na posebnih mestih pred uradi in doma.

V hotelski sobi sem napisal sinopsis o holokaustu. Tokrat o nogometni tekmi med mladimi esesovci in zaporniki. Ko so bosonogi Poljaki, Judje in Cigani premagali nogometaše v »kopačkah«, so jih poraženci hitro strpali v krematorij: od njih je ostalo samo vedro pepela. Čas pa je tudi ta pepel raznesel, raztrosil po svetu. In ko sem se vračal iz Los Angelesa do New Yorka, kjer je divjal veter in z lopatami metal atlantski dež v letalska okna, sem pomislil, kako življenje podari človeku eno samo vrednoto: ČAS.

Karkoli počneš, kadar se voziš, posedaš, delaš ali ljubiš, čas beži, presiha med prsti kot pesek s pacifiške plaže v Venisu, kot drobna sol s portoroških solin, kot spomin na minule, v kuhinji postavljene papirnate jaslice z belimi »birkami«, ki so z leti osivele, si zlomile tanke nogice in izginile v pospravljenih stvareh po materini smrti. Čas beži. Vse se stara. Vsi se staramo, samo novo leto nas pričakuje pred svojimi zasneženimi vrati. V Kaliforniji ni snega, zato pa so novoletne smreke visoke, okusno okrašene in takšne, kakršna je bila v preddverju hotela Crowne Plaza v Los Angelesu na dan, ko sem odhajal domov in ko so v oddaljenem Tigrisu na drugem koncu sveta ujeli Sadama Huseina. Živimo namreč v času, ko je vse postala politika.

Toda vsaj pred bližajočimi se prazniki pomislimo na kaj lepšega, na prijaznost med ljudmi, na Kalifornijo v naših srcih.

Branko Šomen

RAZMIŠLJAN

Vlado Žabot,
pisatelj, Ljubljana

Priznati moram, da sem navadno ob koncu leta nekoliko mistično razpoložen. Že od nekdaj. Zima, dolge noči, advent, volčji čas ... vse to je že v zgodnjem otroštvu pomenilo, da recimo »Mura zamrzne« in da se čez njo, kot je takrat, nekoč, rekla naša Sabina, v nočeh priklatijo volkovi, da tako rekoč iz samega pekla pridejo parkeljci, iz sveta mrtvih Lucije, na božično noč angelci z neba, ki se veselijo rojstva dobrega Jezuščka, pa dedek Mraz, trije kralji – skratka veliko vsega, kar postane v otroški magični duši še bolj skrivnostno in še bolj čudno. Ta otroška magičnost duše mi je torej k sreči ostala, zato ob koncu leta ne delam nobenih obračunov ali inventur sam s sabo, nobene

»štacune«, ampak se preprosto predam razpoloženju, v katerem je toplo od skrivnosti in ljudi.

V tem času najraje pridem v domače Razkrižje. Med domače ljudi. In med domače zgodbe, ki živijo povsod, ob hišah ali v njih, za skednji ali na »parmah«, okoli gostiln, ob cestah, ob potokih, vzdolž Murice in Mure, po sadovnjakih in poljih, po gozdovih in na pokopališču, in me čudno nemo, pa vendar hkrati tudi čudno jasno in živo nagovarjajo. Predvsem domači ljudje, domače pesmi, zgodbe, domače vode, polja, griči in tišina so zame adventna svetost.

Šajnovičev Marjan - Klempo mi je na vse to nekoč rekel: »Starejše, ko je drevo, globlje in debelejšje so korenine.« Da, Marjan. Prav si imel.

Sicer pa v zadnjem času precej študiram zgodovino – in razmišljam, da je to pravzaprav še zmeraj zelo meščansko zaznamovana veda. Predvsem torej »štacuna«, ki hoče ljudi že v zgodnjem otroštvu in kar počez fascinirati s pomembnostjo kraljev, vladarjev, vojaštva, vojn, s hierarhičnimi mitologijami, z mogočnostjo bogov, verstev, s poudarjanjem pomena velikih držav, državnostvornih religij, zgradb, recimo egipčanskih piramid in podobnim. Ob vsem tem pa dosledno pušča v nemar piramido človečnosti. V meščanskih ideologijah je bilo pač zmeraj tako, da so poudarjale oblast, moč, denar, institucije, zavezujoče norme in s tem zmanjševale pomen navadnih ljudi, posameznikov in navadne, nepogrešljive človečnosti.

Sam namreč mislim, da je piramida človečnosti mnogo pomembnejša, mnogo bolj fascinantna kot vse institucije, vse cerkve, palače in vse vladarske piramide tega sveta.

Dobro, v Egiptu so recimo gradili piramide. Vladarjem v čast. Skupaj so nagnali ali privabili arhitekta, nadzornike, priganjalce in na tisoče navadnih ljudi ter zgradili mogočno piramido. Ni bilo lahko delo. In mogočnost države, religije in vladarja je fascinantno zagospodovala nad majhnostjo navadnih posameznikov in množic.

Medtem pa so v približno istem času po gozdovih tako na našem ozemlju kot drugod po neskončnih divjinah med zverjadjo in nedoumljivimi naravnimi silami tavale majhne, porazgubljene skupine ljudi – ter nihale med zverinskostjo in človečnostjo – dokler v teh preplašenih dušah naposled niso zakraljevale luč in toplina in zmeraj bolj trdne, zmeraj bolj neuničljive zaveze vrednotam, ki jim danes rečemo človečnost. Samo to je bila resnična zmaga, resnična pridobitev, ki k sreči še danes presega vsa bogastva, vse države, vse verske institucije in vse vladarske piramide tega sveta. Vprašamo se lahko le, ali jo bomo znali in zmogli ohraniti.

»Štacune« in »štacunarska« miselnost je seveda ne bodo. Tudi država, politika, vojske ter državne in po oblasti in moči hlepeče verske institucije ne. Ohranili jo bomo le ljudje. Saj ravno v drobnih, mimobežnih vsakdanjostih, v prijaznem pozdravu, v prijateljskem stisku roke vsakič znova zašli. In vemo: praznik je zares praznik, če ga človek lahko praznuje med svojimi bližnjimi, med prijatelji in v družbi dobronamernih, iskreno veselih ljudi. Takrat je iskren stisk roke najlepše darilo, topla človeška bližina pa najdražji dom.

**Skrivnostne
delavnice na
razvodju rek in
stičišču slovenskih
pokrajin**

Hrepenenje po dotiku z ognjem

Ogenj je človekov pomočnik, dobrotnik in skrajni sovražnik. Greje nam dom ali ga požge. Z njim si človeštvo od vekomaj pripravlja prigrizek. A ko ognjeni zublji zajamejo gozdove, polja, se požrešno lotijo vasi in mest, ostane za njimi uničenje. Živalska in človeška trupla zoglejajo. In prastrah pred tragičnimi posledicami nenadzorovanega ognja spremlja človeštvo od vekomaj.

A se da z ognjem tudi prijateljevati - premagati strah nad njegovo dozdevno nadmočjo. Zadnja štiri leta je bilo 29 seans HOJE ČEZ ŽERJAVICO pri Peskovih v Brekovicah št. 9 pri Žireh. Od aprila do oktobra se vsak mesec zbere sredi tukajšnje spokojne narave po okoli 30 oseb, da bi doživele ritual hoje po žerjavici.

Dva kilometra navzgor se vzpenja strma, samotna stranska pot. Iz Žirov vodi samo do Vončinovih oziroma edine hiše na tistem območju. Hiši se reče pri Pesku. V bližini je razvodje naših vodotokov. V eno smer tečejo potoki in reke v Jadransko, na drugo v Črno morje. In tu je stičišče slovenskih pokrajin. Brekovic se na skrajnem jugu Gorenjske. Sosedstvo ji delata Primorska in Notranjska. Gorato pokrajino odevajo zlahtni smrekovi in mešani gozdovi. V vznožju so Idrija, Žiri, Logatec, Vrhnika ... V ozadju se bohoti Blegoš in družbo mu dela Triglavski vrh. Med drugo svetovno vojno je potekala meja čez Vončinove senožeti. Ločevala je Italijo in Nemčijo. Prejšnja, ki je po prvi svetovni vojni mejila med Italijo in kraljevino Jugoslavijo, se je vila kilometer nižje proti Idriji. Tu je bilo življenje na obrobju. Cvetelo je »švercanje«.

Pobudnik za hojo po žerjavici v Brekovicah je bil sin Brane Vončina. Nekoč so tukajšnji pastirji oziroma pokovci skakali čez kresove. In domačinka iz bližnje Ledinice mu je pred petimi leti pripovedovala, da je v Indiji hodila po žerjavici in da človeštvo to počne že tisočletja. Ideja je rodila sad. Zdaj prihajajo sem pogumni privrženci ideje iz vse Slovenije.

Pomemben je pogum

Ritual hoje po žerjavici oziroma tovrstne seanse vodi v Brekovicah Franjo Trojnar iz Maribora. Pripravlja jih tudi na Smolniku na Pohorju. Gospod Trojnar je po poklicu inženir strojništva. V TAM-u je na primer 30 let vodil oddelek za razvoj avtobusov. Meje vede ga že dolgo zanimajo. V glavnem pa se posveča rasti človekove osebnosti. Napisal je knjige Vizija uspeha, Moč duhovnega razvoja, Moč osebne rasti. Čez žerjavico je popeljal že okoli dva tisoč ljudi.

Za seanse so Peskovi najprej zagotovili primerno okolje. Za delo so poprijeli oče Franc Vončina, njegova žena Dina, sin Brane in drugi člani družine. Hoja po žerjavici poteka po zravnem travnatem Peskovem pobočju. Za šest metrov so znižali in poravnali okoli hektar vrha vzpetine. Prekopali in poravnali so nekaj tisoč kubičnih metrov zemlje. Okolje je zdaj videti naravno, prvobitno, domače.

Ritualov se udeležujejo vse strukture Slovencev v starosti do 65 let in tudi več. V glavnem pa so izobraženci, poslovneži, študentje oziroma taki, ki iščejo več samozavesti, življenjskega uspeha. Pri Pesku se zberejo udeleženci ob treh popoldne.

Tri, štiri ure ali tudi več jih Franjo Trojnar pripravlja na odločilni sprehod po žerjavici. Sproščeno se pogovarjajo, smejejo; gredo se družabne igre, ki človeka sproščajo. In poglobljajo se v lastno notranjost. Sebi in soljudem v okolju namenajo dobra dejanja, znebiti se želijo nečednih razvad, ki jih spremljajo v družini, službi, družbi. Podajajo si roke, obstopijo gorečo grmado in se družno poglobljajo v lastno notranjost.

V pripravi na hojo čez žareče oglje sodelujoči napišejo na list papirja svoje slabe lastnosti, katerih se želijo znebiti. Zapisano izročijo v pogubo ognjenim zubljem. Ko grmada dogori, ogenj poravnajo. In zdaj zbirajo pogum, odvrčajo

neodločnost. Preden stopijo na žerjavico, se spomnijo napisanega, nato se podajo čez njo.

Po žerjavici hodite z glavo in ne z nogami

Po analitični razlagi Paula Diela zemeljski ogenj simbolizira intelekt, se pravi (za)vest z vso dvoumnostjo v njej.

Franjo Trojnar o hoji po žerjavici med drugim piše v svoji knjigi Moč osebne rasti: «... Osebnost najhitreje raste, če se presežemo, naredimo nekaj, za kar smo mislili, da je nemogoče, in pri tem uspemo ... Dobro vodena delavnica naredi žerjavico hladno. Ko udeleženci hodijo boski prek žerjavice, imajo občutek hoje po kamenčkih ali luščeni koruzi z normalno temperaturo okolice ... Pri hoji po žerjavici, čeprav samo za trenutek, razum utihne, mi stopimo v stanje enosti z ognjem in ga varno prehodimo ... Nekajurne priprave, pozitivno razmišljanje, povezovanje s skupino nas pripravijo na hojo po žerjavici. Običajno tretjina udeležencev pride samo gledat. Zanimajo jih priprave in tako tudi običajno sodelujejo v njih ter na koncu skorajda vsi tudi gredo čez žerjavico ...»

Hoja po žerjavici udeležencem dvigne samozavest, saj so naredili nekaj nemogočega. In potem se lažje lotevajo novih življenjskih izzivov. Pomembno je spoznanje, da se po žerjavici hodi z glavo in ne z nogami. Po hoji se počutijo sodelujoči duševno očiščene. Umirjeni so in misli so jim jasne. Premagali so strah pred ognjem, za katerega bi lahko zapisali, da je človeku prirojen.

Odslej zmorejo več

Mnenja sodelujočih so spodbudna, ugotovijo, da odslej zmorejo v življenju več. Karmen meni: «... Valovi energije,

Vodja delavnic hoje čez žerjavico Franjo Trojnar iz Maribora.

harmonije, odprtosti in odkritosti so povezovali udeležence. Meditacije so potekale v spiritualnem vzdušju ... Ves čas me je gnala neizmerna želja, končno stopiti na razbeljeno žerjavico ... Premagala sem lastne meje in doživela občutek, da lahko v življenju ustvarim vse, kar si želim ...»

Janez priporoča: »Pojdite čez žerjavico in premagajte še eno psihološko in fizično oviro. Prebudite velika in sebi!«

Bojan trdi: «... Po sprehodu čez žerjavico sem ugotovil, da v življenju ni stvari, ki je ne zmorem.» In Zlatko nadaljuje: «... Po šestih urah priprav - iger - smo verjeli v sebe, v našo nastalo pozitivno energijo, in verjeli, da postanemo prijatelji z ognjem. Dovolil nam je, da smo se ga lahko dotaknili z nogami in ga prijemali z rokami. Ogenj nam ni ničesar naredil. To je zares čudež, to doživeti se je skregalo z vsemi fizičnimi zakoni, ki so nas jih učili v šoli ...»

Mojca je zadovoljna s sprehodom čez žerjavico: «... Pa vendar, pri polni zavesti sem jo prehodila. To je še ena potrditev, da se vse dogaja v glavi.»

Miran spoznava: «... Franju sem hvaležen za še eno spoznanje. Žerjavica sploh ni pomembna. Zdaj vem, da ne potrebujem priprave za hojo čez žerjavico. Pripravo potrebujem za dušo, ki jo v tem norem tempu življenja zanemarjam ...»

In v Brekovicah se lahko potite tudi v pravi indijanski savni. Pripravlja jo ameriški domorodec. In tu se pripravljajo na organizacijo nekaterih delavnic s področja mejnih vedenj. Mogoče si tudi vi želite postati poslovno uspešnejši, želite imeti samozavestnejši vsakdanjik, izboljšati zdravje. S hojo po žerjavici bodo predvidoma nadaljevali v Brekovicah in še kje aprila 2004. Pozanimajte se. Številka mobilnega telefona Franje Trojnarja je 041 695 171. Brane Vončina iz Brekovic pa bo slišal vaše vprašanje po telefonu št. 041 433 964.

Franček Štefanec

Naše živalsko bogastvo

Črna štoklja

[Ciconia nigra]

Mag. Valika Kuštor

Hrvoje Oršanlić

Pomurje je dežela štokelj. Pri tem seveda mislimo na belo štokljo (*Ciconia ciconia*), ki živi tudi drugje v Sloveniji, najpogostejša pa je vsekakor na severovzhodu.

Redkokdo pa najbrž ve, da živi pri nas tudi črna štoklja (*Ciconia nigra*). Ta je dejansko večidel črna (s kovinskimi odbleski), le po trebuhu in pazduhah je bela. Njen črno-beli »op-art« pestrilo rdeči detajli, kot so: rdeč kljun, rdeč kolobar okoli vsakega očesa in rdeči nogi. V višino zraste do 1 m, njen razpon kril pa doseže 2 m.

Črna štoklja je v primerjavi z belo zelo plaha in ne prenese človekove bližine, zato živi v odročnih, mirnih gozdovih. Ker za prehrano lovi ribe (dolge do 20 cm), žabe in školjke, si za domovanje izbira vlažne terene s tekočimi in stoječimi vodami. Na njih seveda lovi tudi še kaj drugega, recimo: plazilce, majhne sesalce in razne nevretenčarje. Polmer njenega območja domovanja znaša 5 do 10 km okoli gnezda in ta ogromni teritorij tudi brani pred vrstnicami.

Črna štoklja leti z iztegnjenim vratom, po čemer lahko njo, enako pa tudi belo štokljo, razlikujemo od čapelj; te namreč med letenjem vrat esasto zvišajo. Štoklje so tudi neme, kar se pri črni štoklji dobro ujema z njeno plašnostjo. Samec črne štoklje živi z eno samo samico (monogamno) in kaže, da sta si partnerja zvesta. Zgradita si ogromno gnezdo, tako kot bele štoklje, vendar daleč od ljudi, na zelo skritem mestu in visoko (kakih 12 do 25 m) v krošnjah listavcev (zlasti hrastov).

Valita oba starša in oba tudi budno pazita na zarod ter branita gnezdo. Črna štoklja je v Sloveniji zelo redka (gnezdi kakih 30 parov), en pas njene razširjenosti poteka ob meji s Hrvaško, drugi, vzporeden pas, pa v osrednji Sloveniji. V Pomurju gnezdi seveda ob Muri, saj je močvirna Murska šuma tipično prebivališče za to vrsto.

Sicer pa je črna štoklja razširjena predvsem v vzhodni Evropi. Tam tudi doseže največjo gostoto naseljenosti, ki pa zaradi velikih teritorijev znaša komaj 8 parov na 100 km². Jeseni se odseli prek Španije v zahodno Afriko (Senegal, Mali). Precej mladičev ostane prvo poletje kar tam; na sever jih potegne predvsem tisto pomlad, ko spolno dozori.

Kakor vidimo, je črna štoklja občutljiva in okoljsko zahtevna žival, zato ni čudno, da je postala v dobi napredujoče tehnizacije zelo ogrožena. Naravovarstveniki so dovolj hitro reagirali na njeno izginjanje in uvedli potrebne varstvene ukrepe v zvezi z gozdovi in mokrišči, ki jih potrebuje, ter v zvezi z njo samo. Dandanes je na mednarodnem nivoju vključena v Dodatek I Direktive o varstvu ptičev in prav tako v Dodatek I Washingtonske konvencije (CITES) o prepovedi trgovanja z živimi bitji; po Bernski konvenciji pa je vključena v Dodatek II kot strogo zavarovana vrsta. Tudi v Sloveniji je na rdečem seznamu ogroženih vrst in z zakonom zavarovana vrsta.

Ogroženost črne štoklje

In dejansko so se »oblaki« nad črno štokljo že v 20. stoletju začeli razgrinjati. V večini zahodnih evropskih dežel se spet naseljuje, pri nas pa njeno število nekoliko raste. Je pa črni štokelj še zmeraj bistveno manj kot belih; v vsej Evropi naj bi jih gnezdiло le 2600 do 3000 parov. Proces njene ponovne naselitve ljudje še zmeraj močno ovirajo: marsikje jo še prepogosto motijo, ropajo njena gnezda, podirajo drevesa, primerna za gnezdenje, zasajajo iglavce, na katerih ne more gnezdi, izsušujejo mokrišča in seveda onesnažujejo.

Torej je od nas vseh odvisno, ali bo ta plašni črni dragulj spet polno zaživel in prispeval svoj delež k ekološkemu ravnotežju v naravi. Slovtvo: - Sket B. et al., 2003. **Živalstvo Slovenije** T25, Ljubljana. 664 str.; - Gooders, J., 1998: **Priči Slovenije in Evropa**, MK, Ljubljana, 511 str.; - <http://www.DOPPS-drustvo.si>

Vončinovi iz Brekovic nad Žirimi so prijetna družina. Glavni za hojo po žerjavici je sin Brane. Pomagajo mu oče Franc, mama Dina ter drugi člani družine. Foto: Franček Štefanec

Kdo pa so ti mladi fantje?

Pokrajina Baranja leži na skrajnem jugu Madžarske. Del pokrajine ob reki Dravi pa sega še na severni del Hrvaške. Največje mesto v hrvaškem delu te pokrajine je Osijek. Baranja je ravnica, ki je zaradi Drave dobro namakana ter z idealnimi možnostmi za poljedelstvo in živinorejo.

peljali v živinskih vagonih. Pot na delo in nazaj je bila plačana. Na sezonsko delo so prišli v aprilu, ko se je začelo prvo letno delo na polju, in se vrnili ob koncu decembra, velikokrat komaj dan pred božičem. Delo je potekalo od sončnega vzhoda do zahoda, vmes so imeli prosto le ob času kosila, ki so

Delavci v Baranji

Sezonsko delo Pomurcev v Baranji se je začelo že tik po prvi svetovni vojni in trajalo do leta 1960, ko se pojavijo na prostranih slavonskih poljih stroji. Ti so nadomestili ročno delo mladih fantov in deklet z vseh koncev nekdanje Jugoslavije. Med njimi je bilo veliko Pomurcev, in to večinoma mlajših od trideset let, ki so tako kot drugi prišli s trebuhom za kruhom. Pot od Murske Sobotice do Baranje z vlakom je trajala štiriindvajset ur, kar seveda za mlade Pomurce ni bilo zelo naporno, čeprav so se

pojedli stoje in v naglici, saj jih je čakalo delo, ki ni bilo ravno najbolje plačano. Hrana je bila dokaj enolična in skromna, čeprav so opravljali fizično delo. Meso je bilo na jedilniku le dvakrat na teden. Pogosto so jedli ajdovo kašo, kuhan fižol, zelje, krompirjevo juho in podobno. Za zajtrk so dobili le mleko in kruh. Dnevnic je znašala petindvajset dinarjev, za kar bi danes dobili pet steklenic piva. Tako je bilo za eno moško kolo treba delati tri mesece. Nedelja je bila dela prost dan, zato so se odpravili k sveti

maši v Osijek ali drugam. Med žetvijo pa je bila tudi nedelja dan, ko se je trdo delalo. Takrat je bilo na posestvu največ delavcev, tudi do tristo. Neporočeni delavci so spali v sobah s petdesetimi posteljami. Poročeni pari pa v sobah za dvanajst ljudi. Večer so po napornem dnevu namenili veseljačenju. Večkrat je kak fant po koncu dela ostal brez dinarja, saj je vse porabil v tamkajšnji gostilni. Med delavci pa so se vedno našli fantje, ki so vzeli s sabo na delo harmoniko. Tako so plesali pozno v noč. Ni bilo redko,

da so se rodila poznanstva in ljubezni, tudi z ljudmi iz drugih delov naše nekdanje skupne države, nekatere so tako trdne, da živijo še danes.

Prav z veseljem se nekdanji sezonci spominjajo časov, ki so jih preživljali na teh hrvaških posestvih, še rajši pa se spominjajo romantičnih večerov in skupnih toplih noči, ko so se mladenke in mladeniči veselili življenja.

Bojan Zadavec

»Jubilarno
sprotoletje«

Zakaj bi kazalo praznovati

Okroglih sto sicer ni, ampak tudi sedemdeset je kar lep čas in tisti, ki bodo v letu 2004 praznovali svojih sedem križev, lahko pritrdijo, da v Prekmurju ni bilo preprosto v razburkanem 1934. letu. Miško Kranjec bi dejal, da oni sicer vsega ne pomnijo in za prvi čas otroštva si sposojajo spomine drugih, kar pa ni vedno najbolj zanesljivo. Pravim »vedno«, ker so tudi zanesljivi dokumenti, ki prepričajo še tako nejevernega Tomaža. In od vsega so najbolj oprijemljive fotografije, ki niso le podobe vaških gostij in proščenj, konfirmacij ali bognedaj pogreba, ampak so ovekovčile najbolj smeje človeške sanje.

Že na začetku leta 1934 so malo obmursko srenjo pretresali veliki dogodki: januarja se je v Lendavi začel politični proces po zmagi opozicijske liste JSN (oktober 1933) pod vodstvom dr. Klara in duhovnika Jeriča ter uradne liste JSN. Zmagujoča opozicija in sreski načelnik Trstenjak so vaškim županom dali v podpis listino, kar pa ni bilo po godu odvetniku Pikušu in upravniku lendavske pošte, Vinku Žguru, zaradi blatenju časti in dobrega imena. Kleklove Novine so zelo dosledno oblikovale javno mnenje in trinajst-dnevna razprava na sodišču si tudi z vidika »prekmurstva« zasluzi posebno pozornost. Opozicija je pravdo izgubila: Klara so obsodili na 14 dni zapora in 720 dinarjev globe, Trstenjaka na 8 dni in 300 dinarjev, župane podpisnike na 7 dni aresta in prav tako na 300 dinarjev globe. Novine so ob tem

zapisale, da »dr. Pikuš potrebujejo počitka, ar so jako oslabeledi, i što bo oživo umirajoči organizacijo, je težko povedati«. No, strah in skrb sta bila odveč: ne bi bili politiki, če se ne bi poglihal, saj so junija 1934. zaradi komasacije spet volili v sedmih občinah dolnjelendavskega sreza: v Beltincih, Bogojini, Dobrovniku, na Hotizi, v Lendavi in okolici ter Turnišču. Kot vsake, tudi te volitve niso minile brez zapletov, kar pa je za našo zgodbo obrobne pomena, pomembnejša je vloga Kluba prekmurskih akademikov, delavskega kulturnega društva Svoboda iz Sobotice in učitelja Škergeta v Ženavljah, ki je ponudil svoj dom »prišlekom, ki jih je veter prinesel«. Zdaj bi me v pisanju lahko nadomestil prekmurski sanjač, Milan Vincetič - Vinci, ki je v svojem romanu ovekovčil prišleka z neba (morda svoje sanje?), toda rajši se bom držala

uradnih zapiskov in vam ponudila v dokaz tri fotografije, ki jih je 19. 8. 1934 na ženaveljski njivi, polni buč, posnel hodoški evangeličanski duhovnik Geza Heiner.

V soboto, 18. avgusta 1934, ob 19.50 je na veliko začudenje vrlih Goričancev stratostan, balon z zaprto gondolo, belgijskega znanstvenika prof. Crosyna in njegovega pomočnika Nera van der Elsta srečno pristal na ženaveljski njivi. Ko je poškodovani balon plul že tik nad vaškimi hišami, se je vso staro in mlado podalo za njim. Ko sta znanstvenika opazila ljudi, sta spustila vrv, kmetje, prva med njimi Ludvik Gomboc in Aleksander Duš, pa so z vrvjo potegnili ta čudež na njivo med buče in mladi fižol. Srečni pristanek dveh neznancev in balona je luterane, ki sicer ne verjamejo v čudeže, prepričal o nasprotnem. Toda prišleka z neba sta delovala izmučeno, kot da bi po bregačah tri dni okopavala krompir, zato so vedeli, da čudežev ni, in večni prekmurski sezonci so takoj ugotovili, da ta dva iz daljne Belgije, dežele, ki je »nekje v Evropi«, sicer nista pri pravi, ker letita po zraku v času, ko je svet prepreden s cestami in železnimi tiri. Kot se za naše ljudi spodobi, so jima vrli, gostoljubni domačini v najbolj gosposki hiši v vasi, pri šolskem upravitelju Karlu Škergetu, pripravili kopel v skafu, mehko posteljo iz pernic, balon pa je vso noč čuvala vaška straža. O drugih domnevnih nočnih dogodivščinah beri v Vincetičevem romanu, jaz ostajam pri opiso-

Prekmurski čudež na ženaveljski njivi vanju zgodbi, ki so se dogajale pri dnevni svetlobi. Pripomnila bi, da je tisto avgustovsko noč izdatno deževalo in iz balona je ušel plin. Omot iz zeleno-rjavega svilenega blaga, prepojenega z gumo, se je ulegel na njivo in pokril najmanj 100 m² površine. Poleg omota je bila gondola iz durahuminija, težka 850 kilogramov. V jutranjih urah so prihiteli zastopniki sreskega načelstva iz Murske Sobotice in znanstvenikom obljubili, da jima pošljejo v ponedeljek tovornjak, s katerim bosta vso opremo pripeljala na soboško železniško postajo, od tam pa v Belgijo.

Novica o njunem pristanku se je razširila po vsem svetu in Goričanci so, namesto da bi se po razmejitvi spet vpisali v zgodovino in kaj storili za svojo slavo, pridno pomagali sušiti namočeno platno stratostana. Dopisniku Jutra, ki je prispel v Ženavlje, je Crosyn povedal, da sta med poletom, ki je trajal 13 ur, proučevala meteorološke razmere na višini 16.000 metrov, videla Alpe, a sta zaradi bližajoče se noči in poškodovanega balona pristala med prekmurskimi griči ...

Drugi dan bivanja v Ženavljah je Crosyna in der Elsta ob njunem stratostanu v družbi ljudi upodobil priljubljeni hodoški »farar«, naskoli znan fotograf, upoštevan ljudski zdravilec Geza Heiner.

Slike so ostale, Škerget je prejel visoko belgijsko priznanje, kipar je v bron zlil okroglost sveta, Milan

Vincetič je ob pisanju romana o večnem iskanju pripeljal na zadnji klin nebeškega sladostrastja ...

To so pa zadostni razlogi, da prihajajoče leto 2004 razglasimo za »jubilarno«. Če navedeno ne zadošča, naj zapišem, da so 1934. posvetili evangeličansko cerkev v Lendavi, izšla je Ljudska pravica, ki ni vezana le na Miška Kranjca, ampak je dajala navdih kolegu B. Žuncu, Društva kmečkih fantov in deklet, ki so delovala že od 1924. leta, so se v Prekmurju začela obračati v levo, Juš Kozak je napisal potopis Za prekmurskimi kolniki, o deželi bogu za hrbtom.

Ella Pivar

Crosyn in der Elst med domačini

»Prišleka z neba« med gondolo svojega stratostana - balona

Bomboni namesto petard

Spoštujte pravico sosedov, otrok, starejših pa tudi domačih živali in hišnih ljubljencev, da v miru uživajo praznike, zato ne mečite petard v njihovi bližini in pred njihove domove, je predpraznični poziv, policisti pa pričakujejo, da ne bo odmeval v prazno.

V okviru akcije »ZVEZDA« - nosilec je PU Murska Sobota - so policisti na območju PP Gornja Radgona obiskali vseh sedem osnovnih šol, kjer so otrokom nižjih razredov pripravili predavanje Dovolj imam pokanja. Otroci so izpolnili nagradni kupon, po žrebanju pa lahko pričakujejo praktične nagrade. Vsem otrokom so razdelili bombone pod geslom »1500 bombonov - za 1500 otrok - namesto petard«.

»Policisti vsako leto znova obravnavajo množično uporabo petard in drugih pirotehničnih izdelkov. Mnogim je takšno početje v veselje in zabavo, je pa kljub temu za večino državljanov neprijetno in pomeni svojevrstno nasilje nad ljudmi.

Nepremišljena, neprevidna in objestna uporaba pirotehničnih izdelkov pogosto povzroča telesne poškodbe ... Zaradi poškodbe roke nekdo ne bo mogel postati pilot, kuhar, voznik

... Petarda je otroku poškodovala vid. Nikoli več ne bo videl! Petarda je zanelila ogenj in družina je za praznike ostala brez strehe nad glavo! Ali je vredno zaradi ene same petarde? Policisti se zavedamo posledic, ki jih lahko povzročijo pirotehnični izdelki, in prav zaradi tega bomo storili vse, kar je v naši moči, da omejimo nezakonito uporabo in zmanjšamo možnosti poškodb. Vsi pa se moramo zavedati, da se je s skupnim prizadevanjem mogoče izogniti marsikateri nevarnosti in usodni posledici. Policisti opozarjamo vse, še posebej pa starše, na nevarnosti in posledice objestne, nepremišljene, neprevidne in zlonamerne uporabe pirotehničnih izdelkov, da bi preprečili poškodbe, grobo ravnanje z živalmi, vznemirjenje občanov in materialno škodo.

Starši, bodite pozorni! Otroci in mladostniki radi eksperimentirajo, preizkušajo svoje sposobnosti in pogum. Z lastno iznajdljivostjo lahko dosežejo, da pirotehnični izdelek postane nevaren,« pravi pomočnik komandirja PP Gornja Radgona Srečko Steiner, ki se je skupaj s komandirjem Borisom Rakušo in vodjo okoliša Sandijem Jerencem udeležil akcije na OŠ Kapela.

Pirotehnični izdelki, katerih glavni učinek je pok, se smejo uporabljati izključno v času od 26. decembra do 2. januarja. Svetujemo: Odpovejte se tej pravici!

Stop prehitevanju »v škarje«

V Pomurju je letos umrlo ali se hudo poškodovalo v prometnih nesrečah več udeležencev v prometu kot leto prej. Smrtnih žrtev je bilo do zadnjega tedna v letu 17, lani vse leto pa 14. Vendar pomurski prometni policisti ne sedijo prekrižanih rok in hočejo ukrepati predvsem preventivno. Glede na to, da je najpogostejši razlog za nesreče ob prehitri vožnji in vožnji v vinjenem stanju nepravilno prehitevanje oziroma prehitevanje »v škarje«, sta komandir Prometne policijske postaje Murska Sobota Marjan Misja, ki te dni prevzema vodenje prometnega inšpektorata na PU Murska Sobota (na njegovo mesto komandirja PPP Murska Sobota pa prihaja Borut Kocet), in pomočnik komandirja PP Gornja Radgona za prometno varnost Srečko Steiner z nasveti poskušala pomagati voznikom. Tako Misja poudarja, da nikar ne sedajte za volan, če ste kaj popili, da med vožnjo hitrost prilagodite razmeram na cesti in da upoštevate prometne znake in vsa druga pravila. Komandir pomurskih prometnikov pa še posebej opozarja na nevarnosti pri prehitevanju.

»Voznik sme začeti prehitevati, če ima na cesti dovolj prostora. Pred prehitevanjem mora dati predpisan znak, zapeljati na levo stran prehi-

tevanega vozila in ga ob primerni bočni razdalji naglo prehiteti. Voznik prehitevanega vozila ne sme povečati hitrosti. Po potrebi mora zmanjšati hitrost in se pomakniti k desnemu robu vozišča. Po drugi strani pa voznik ne sme prehiteti drugega vozila, če je voznik, ki vozi za njim, že začel prehitevati, če je voznik, ki vozi pred njim po istem prometnem pasu, že dal znak, da bo začel prehitevati, pod vrhom klanca, pred ovinkom in v ovinku, kjer ni zadostne vidne razdalje, in če se po prehitevanju ne bi mogel varno vključiti na prometni pas, po katerem je vozil pred prehitevanjem.

Prehitevanje ni dovoljeno, če smerno vozišče za vožnjo vozil z nasprotno smeri ni prosto v dolžini, ki je potrebna za prehitevanje. Ne prehitevajte vozila, ki zmanjšuje hitrost ali ustavlja pred prehodom za pešce, na katerem ali ob katerem so pešci, prav tako ne ob zmanjšani vidljivosti in ne vozila ali kolone vozil, ki vozi z zmanjšano hitrostjo zaradi razmer v prometu,« pravi Misja, njegov stanovski kolega Steiner pa dodatno opozarja, da naj bi bili vozniki pri vožnji mirni, previdni in potrpežljivi, saj s svojo agresivno vožnjo lahko poškodujejo sebe in drugega udeleženca, ki upošteva predpise v cestnem prometu.

Na nedavni redni tiskovni konferenci na PU Murska Sobota je načelnik urada direktorja Slavko Škerlak med drugim spregovoril o problematiki vlomov v osebne avtomobile v pomurski regiji, ki spet postaja izjemno pereča. Po mnenju Škerlaka tukajne gre samo za tatvine vozil, ampak si v večini primerov tuji ilegalci »samo sposodijo« vozilo za prevoz od Prekmurja do Primorske. Vse več pa je vlamljanja v avtomobile, ko tatovi kradejo vredne predmete, predvsem avtoradije (minuli teden so v Ljutomeru zabeležili takšen primer vloma v štiri avtomobile) in druge reči, ki jih lastniki kar nastavljajo na vidna mesta. Zato Škerlak pravi: »Ljudje naj v vozilih ne puščajo vrednejših predmetov, ki bi lahko bili vzrok za vlom v osebni avtomobil. Storitve je zelo težko odkriti.«

Policisti svetujejo, da ne parkirate na slabo razsvetljenih ulicah in parkirnih površinah. Ob zapušcanju avtomobila je treba izvleči ključ iz kontaktne ključavnice, zavrteti volan, da zaskoči, zakleniti vozilo, pred tem pa zapreti vsa okna in vrata. Torbic, kovčkov, plaščev in drugih predmetov ne puščajte na policah, sedežih ali vidnih mestih avtomobila. V avtu ne puščajte zlatnine, denarnic, osebnih dokumentov, gotovine ter drugih vrednih predmetov in sredstev ...

Zaščitite jeklenega konjička

»Priporočamo, da v vozilo vgradite alarmno napravo, ki preprečuje tatvino in javlja nasilen vstop v vozilo. Priporočamo tudi dodatno mehansko varovanje vozila. Na voljo so posebne kovinske palice, ki povezujejo katero od sklopov z volanom, lahko pa se odločite tudi za zaklepanje in blokado prestavne ročice. Pomislite tudi na zaklepanje prtljažnika za smuči in na varnostni vijak, ki preprečuje tatvino platišč. Ključavnico rezervoarja za gorivo in vrtljivo jedro ključavnice prtljažnika ali desnih vrat redno pregledujte, ali morda ni izpuljena ali poškodovana. Bodite pozorni tudi, če se oglasi avtomobilski alarm na drugem vozilu, in v primeru vloma ali kraje pokličite policijo. Pričakujemo, da bodo podobno ravnali tudi drugi občani, če se bo vključil alarm na našem avtomobilu. Zanimljivo majhno je število prijavljenih tatvin avtomobilov, ki so bili opremljeni z alarmnimi napravami. To pomeni, da je avtomobilski alarm nepogrešljiv čuvaj vašega avtomobila. Alarmne naprave morajo biti kakovostne, enostavne za delo in naravnane na primerno občutljivost. Lažno sprožanje alarmov moti stanovalce in povzroča policijsko delo, ki bi bilo koristnejše drugje. Alarmna naprava se mora oglašiti, če se nasilno ali s ključem odprejo vrata na vozilu, vrata prtljažnika ali pokrov motorja, pri poskusu, da se vozilo odpelje, pri dvigu vozila, pri demontaži koles ali avtoradija, razbitju stekla ali pri poskusu onesposobitve naprave. Če kupujete avto, je najboljši in najvarnejši nakup novega vozila pri ugodnem podjetju. Če se odločite za nakup rabljenega vozila, je najbolje, da ga kupite od dejanskega lastnika, brez posrednikov. Če vozilo kupujete v trgovini z rabljenimi vozili, pa od prodajalca zahtevajte vpogled v vso dokumentacijo o izvoru vozila. Naj vam prodajalec rabljenega vozila pokaže zavarovalno polico, zavarovalne kupončke in zeleno karto. Posebej preverite številko šasije in motorja, če nista mehansko poškodovani, ter skladnost s prometnim dovoljenjem ...«, poudarja pomočnik komandirja PP Gornja Radgona Srečko Steiner.

In če kljub vsemu storilec vlomi v avtomobil, je treba nemudoma obvestiti policijo. Do prihoda policistov ali kriminalistov se ničesar ne dotikajte.

Z napotki smo vam želeli pomagati, da vam neprijetnosti ne bi pokvarile brezskrbnih prazničnih dni.

Ekaterina in Rudolf Lepoša živita v Murski Soboti že osem let

»Zunaj je minus 55 stopinj. Drevje poka zaradi mraza, ječi pa tudi led na reki Leni, ki s svojimi tremi kilometri širine deli Jakutsk na dva dela. Na osrednji mestni ploščadi je postavljena velika sibirski jelka. V višino sega več kot dvajset metrov. Njene okrašene veje še vedno nekoliko pokriva sneg. Mesto živi v pričakovanju novega leta. Otroke po vrtcih in šolah pa obiskuje dedek Mraz, ki ga spremlja Snegoručka,« je o zadnjih sibirskih dnevih pred novim letom povedala Ekaterina Lepoša, ki je odrasla v Sibiriji. Z možem Rudolfom, ki je rojen Prekmurec, sta se spoznala v Jakutsku.

Mestna ploščad v Jakutsku. Temperature se pozimi spustijo tudi do 60 stopinj pod ničlo, kiperji pa pozdravijo prihod pomladi pri -42 stopinjah z ledenimi skulpturami. Ogledala si jih je tudi Ekaterina.

Sibirska jelka, dedek Mraz in minus 55 stopinj Celzija

Kakor pingvini

Zadnji teden iztekajočega se leta je v Jakutsku predvsem praznik za najmlajše. Že tedne prej se pripravljajo na obisk dedka Mraza. Naučijo se pesmice, recitacije in tudi otroško gledališko igro, potem pa je za njih največje doživetje, ko na solska ali vrteška vrata ali pa na vrata kakšne dvorane potrka mož s sivo kučmo in belo brado ter s polnim košem daril. Z otroki ne ostane le petnajst minut, temveč je z njimi ves dan, jim prisluhne, pogleda, kaj so se naučili, z njimi prepeva in se veseli.

Otroci zmeraj nestrpno pričakujejo, kdaj se bodo odpravili na srečanje z dedkom Mrazom. Ko napoči trenutek odhoda od doma v dvorano, jih starši doma oblečejo v debela oblačila, da jih na poti ne bi preveč zeblo. Človek, ki samo na hitro pogleda spreved otrok, ki hitijo po ulici, si najprej misli, da po ulici korakajo pingvini. Oblečeni so namreč zelo toplo, saj imajo na sebi troje hlače, več puloverjev, dvojne rokavice in še in še bi lahko naštevali. Zaradi debeline oblačil imajo roke kar odročene, če pa v snegu padejo, se zaradi gore oblačil na sebi ne morejo pobrati. Na noge jim morajo pomagati odrasli.

Prekratek pulover in majhna kapa

Ce smo že pri oblačilih, naj omenimo, da so bila na neki način pomembna tudi takrat, ko je Ekaterina spoznala Rudolfa. V Jakutsk je prišel kot gradbenik, ki je delal za avstrijsko podjetje. To je gradilo bolnišnico in še nekaj drugih zgradb. Z Ekaterino sta se spoznala na prireditvi, ki so jo pripravili njuni skupni prijatelji. Rudolf je nekoliko zamudil dogodek in tako vzbudil Ekaterinino pozornost. V njej se je takoj prebudila človeška želja pomagati človeku, ki je bil tujec v njeni deželi in na prvi pogled nebogljem zaradi vsega novega. »Velik, kakor je, je imel na sebi prekratek pulover, kapa na glavi je bila premajhna, roke brez rokavic so bile premražene,« je razložila Ekaterina. Na začetku je bilo med njima samo prijateljstvo, po enem letu so medsebojne iskre začele tleti močnejše in Rudolf, ki je izvedel, da so Ekaterini všeč moški z brki, je pustil, da so slednji zrasli tudi njemu. Po dobrem letu »bližnjega« prijateljstva sta se nato poročila in dobila hčerko, ki ji je ime enako kot mami, Ekaterina. Rudi se je hitro navadil na življenje v Jakutsku. »Pozimi je sicer zunaj mraz, toda ljudje so prav zaradi razmer, v katerih živijo, polni toplote. Skorajda ni bilo večera, da se ne bi srečali s sosedi, prijatelji ali sorodniki. Spomladi in poleti pa smo se ponavadi odpravili na večerne sprehode po mestu,« je pripomnil Rudolf. Ekaterina je dodala, da je bila ob prihodu v Mursko Soboto najbolj presenečena, kako prazno postanejo zvečer ulice. O ljudeh v Sloveniji pravi, da so na začetku hladni, ko pa se z njimi bolje spoznaš, se odprejo. Prese-

nečena je bila, ko so jo vsi na začetku pozdravljali, čeprav je niso poznali, vendar pa priznava, da se tudi v Sloveniji ljudje od pokrajine do pokrajine razlikujejo. Poleg tega pa še v šali dodaja: »Ko sva z Rudolfom še živela v Rusiji in sva si med dopustom ogledala vso Slovenijo, sva ugotovila, da bolj ko se bližava Pomurju, večje porcije so na gostilniških krožnikih.«

Vroča poletja

Jakutsk velja za obrobje Rusije, toda kljub temu je življenje v njem polno kulturnih in drugih dogajanj. Mesto ima pet gledališč, balet in opero. V začetku je bil to kraj, kamor so v stalinizmu izgnali ujetnike. Zaradi oddaljenosti od drugih krajev in mraza niso mogli nikamor pobegniti. Glede na to, da je tamkajšnje območje bogato z rudninami, da je pod zemljo veliko diamantov, zlata, premoga in nafte, so izkopavali naravno bogastvo. Drugi val, ki je pripeljal ljudi v Sibirijo, je bil čas komsomolcev. Mladi ljudje so želeli potrjevati svoj jaz in takrat je bilo najprimernejše, da so to storili v krajih, kjer so vladale tako imenovane ekstremne razmere. Jakutsk ima tudi veliko študentov, ki so prišli v mesto ob reki Leni, ker jih je tja poslala na obvezen triletni staž po končanem šolanju njihova Univerza. Le malo se jih je nato vrnilo v kraje, kjer so študirali. Ko so spoznali mesto in ljudi, so se odločili, da ostanejo za vedno. Država je podpirala razvoj v Sibiriji. Plače so bile dvakrat višje kot drugje v Rusiji, ljudje so imeli beneficirani delovni staž ter mesec in pol dopusta na leto. Pozimi so ponavadi delali, poletja pa preživeli ob Jakutskem

Rudolf je delal pri avstrijskem podjetju, ki je v Jakutsku gradilo bolnišnico. Po petih letih je podjetje zaprlo svoja vrata in Lepoševi so se preselili v Mursko Sobotu.

morju. Mimogrede, v Sibiriji ne vlada samo mraz. Temperatura resda dosežejo tudi do minus šestdeset stopinj Celzija, toda v poletnih mesecih vlada vročina in živo srebro v termometru se povzpne tudi na 35 stopinj.

Najraje prevaja

Ekaterina je profesorica zemljepisa in inženirka kartografije, vendar v Sloveniji ne opravlja svojega poklica, kakor ga je v Jakutsku, čeprav si to želi. Pravzaprav je v pokrajini ob Muri zelo težko dobiti kakršnokoli zaposlitev, kaj šele na področju, kakršno je kartografija. V osmih letih življenja v Sloveniji ji tako ni uspelo pridobiti redne zaposlitve. V tem času je zato izpopolnila svojo slovenščino in občasno prevajala iz ruščine v slovenščino in obratno, tudi na sodišču. Prve korake v svet prevajalstva je naredila ob pomoči gospoda Bedeka s Centra za tujce in gospe Nemeš s soboškega sodišča za prekrške. To delo jo najbolj veseli, čeprav priznava, da je pri prevajanju potrebno veliko koncentracije in predvsem natančnosti. »Nikogar ne bi

odslovila, če bi pozvonil na moja vrata v našem bloku v Lendavski ulici ter prosil za prevod, sama vem, kako težko je bilo meni, ko sem prišla v vaše kraje in nisem govorila vašega jezika,« je povedala Ekaterina. Pred nedavnim je dobila prvo redno zaposlitev, odkar je prišla v Slovenijo. »Nima nobene zveze z mojo izobrazbo, toda vsaj v službi sem, kjer lahko delam z ljudmi, kjer sem lahko prijazna in kjer sem včasih tudi prijetno presenečena, ko kateri od kupcev po mojem naglasu ugotovi, da prihajam iz Rusije, in z mano spregovori nekaj besed v ruščini,« se je Ekaterina razgovorila o svojem novem delu prodajalke v soboškem centru Tuš.

Ekaterina in Ekaterina mlajša med obiskom Moskve

Ekaterina je opazila, da veliko Pomurcev obvlada tuje jezike. Ruščino govorijo predvsem tisti, ki so se jo učili v šolah, dokler je v izobraževalnem sistemu nista zamenjali nemščina in angleščina. Za svoje znanje se imajo zahvaliti tudi nekdanji profesorici ruščine na soboški gimnaziji Zinaidi Emri, ki jo Ekaterina zelo ceni. Poleg tega, da se Ekaterina včasih srečuje tudi z drugimi Rusi, ki živijo v Sloveniji, ohranja stike s svojimi kraji tudi s pomočjo pisem, telefona, televizije. »Zdaj gledam na Jakutsk in na Sibirijo z drugačnimi očmi. Veliko stvari, ki so se mi takrat zdele samoumevne, se mi zdaj zdi novih, lepših. Malo me edino moti, da večina televizijskih postaj prikazuje Sibirijo samo v slabi luči in pri tem pozabi, da to ni samo dežela mraza in pijančkov. Sibirija ima tudi drugo, človeško plat. Na primer le malo ljudi ve, da ribiči in lovci puščajo svoje majhne kočice ob rekah in v gozdovih odklenjene, da je v njih vedno nekaj hrane, kurjave in vžigalic, da se lahko popotnik, ki se na poti izgubi, v mrazu zateče v zavetje kočice in tam preživi noč.

Dvanajst silvestrskih jedi

Te dni tudi pri Lepoševih pričakujejo prihod novega leta. Na silvestrovo si bodo gotovo poskušali pričarati tudi nekaj vzdušja, kakršno vlada ob silvestrskih večerjeh v Jakutsku. Tam se ponavadi zbere vsa družina in v vsaki hiši mora biti najmanj dvanajst različnih jedi. Prijatelji in sosede se obiskujejo in na koncu se zberejo pri eni družini, čeprav je tudi pri njih na mizi doma enako število jedi. Usedejo se za mizo, vendar ne začnejo jesti, dokler se jim ne pridruži gostitelj. Šele takrat in po zdravici se lahko začne večerjati. Sicer pa obdobje po novem letu pomeni tudi, da bo do konca zime ostalo le še nekaj mesecev. V Jakutsku se začenja pomlad, ko temperature zrastejo nad minus 42 stopinj Celzija. Umetniki v Jakutsku proslavijo konec zime s skulpturami, ki jih izklesajo iz leda in snega, v Sloveniji pa se bomo skupaj z Ekaterino, Rudolfom in mlajšo Ekaterino veselili pomladi šele takrat, ko bodo zacveteli zvončki.

Dejan Fujs

Rudolf in Ekaterina sredi slovenskega poletja

PENOVA
AKCIJA

Pomurskih 7 veličastnih za leto 2003

O njih se je govorilo

Marika Kardinar

Dobroznik je center sveta,
Ka se tiče keglanja.
Marika perece rada gej,
Lujča kruglo kak trbej.
Friško krugla prletij,
Sakši keglin doj vmorij.
Pomejče ona s kunkurenco,
Medalj puno ma kredenco.
Eti mate kruglo z energijo,
Ka de van še dugo zmagovalni veter pijo.

Marko Slavič
Firme odavle pa kupuje,
Ka si te lahko nabovi kuje.
F sulkiži kak veter Markec drvi,
Fsako prvenstvo on osvoji.
MS si je tak k srci vzeja,
ka na Diano se je gor fseja.
Komi de jo z dobičkon oda,
Si je gvišno že on broda.
Prekmurci nika prouti nemo meli,
Če na dobička lisenon
kuji mo si fkup sideli.

Jožica Maučec Zakotnik
Da zdravi vsi Pomurci bi bili,
Za to se naša Jožica bori.
Kot deklica mala se Maučec pisala,
Si rekla je, jaz v Ljubljani bom ostala.
Ne prenaša cigaret in alkohola,
Kaj šele zvišanega holesterola.
Tukaj smo: Da rešili bi jo vseh zablod
in spravili jo na pravo pot.
Šunko domačo zaj vij dohijte,
Pa še kakši deci coj si spijte.

Jože Ošlaj
Česnek trnok on rad gej,
Ka te krf njemi zemejo lezej.
150-krat je že krv dal,
gvušno nika njemi je nej žal.
Če več takši meli bi lidij,
Še bole ponosni bi bilij.
Klobase pa rdečko mamo eti kredi,
Povejmo lejko samo: Ošlaj je rejsan v redi.

Jože Činč
Pravi:
Baba malo me njaj,
Rad bi bil fraj.
Čiduže bole je raso,
Da je retaše on kvaso.
Pune on ma sigdar trde lače,
Rad vozičke ma na trij potače.
Ka se boš za pečenje ešče dale brigo.
Eti doubu kujarsko si knigo.
Na konci retašon želimo si,
Ka bi še kakši
svoj komad napisali.

Borut Meh

Prišel iz lepega brezskrbnega življenja,
Iz nam daljnega Velenja.
Zagotovljen Muri naj bi bil uspeh,
Za tem stoji direktor Borut Meh.
Nekomu v Muri jih je napel,
Tako da Volvo ponoči je zgorel.
Knjigo Naše Prekmurje on dobi,
Za trenutek odloži naj skrbi.
Tudi potni list mu podarimo,
Da Muro rešil bi res mehko - fino.

Fabijan Cipot

Že kak mali f sebi čul je klic,
Z labdof muva bežžala va fštric.
Inda v Fazaneriji se je vdinjo,
Pa coj naraji je preklinjo.
Lejčen, špilan, tak kak se šika,
Pejnez ne dobin pa skoro nika.
Po pejneze šou je v Maribor,
Pa tan leta je kak nor.
Skoro vekši kak fuzbala znanec
Muzike je Fabi poznavalec.
V roke zaj ete CD prijmi,
Naj to špila Hendrix Dimi.

in se za njimi kadilo ...

Dobremu možu v rdečem smo člani Penove trojke že na lanski razglasitvi pomurskih sedmih veličastnih zabivali, da mora na ta dogodek priti tudi četrtič. Že takrat nismo dvomili, da bo veliko Pomurk in Pomurcev s svojimi pogumnimi dejanji izstopilo iz poprečja. Izbor nam je spet delal probleme, saj je bila ponudba veliko večja od našega povpraševanja. Končna odločitev je bila, da so sedmerica, o kateri se je v letu 2003 največ govorilo in se za njimi kadilo, dve ženski in pet mož:

MARIKA KARDINAR, najboljša slovenska kegljačica, spet športnica Pomurja in kljub letošnjemu abrahamu prepričana, da se bo za njo kadilo tudi prihodnje leto na svetovnem prvenstvu.

JOŽICA MAUČEC ZAKOTNIK, državna sekretarka na Ministrstvu za zdravje, nekoč ambiciozna dekle iz Gančan. V prestolnici se je upala postaviti za svoje rojake in izborila denar za projekt Za zdravje in razvoj Pomurja.

FABIJAN CIPOT, nogometaš iz Nemčavec, ki pa je kmalu prerasel žogobrcarsko okolje soboškega predmestja. Po uspešnih igrah v Muri se je najprej prodal v Maribor, od tam pa v daljni vroči Katar. Plačujejo ga šejki, vseh pa je tudi selektorju SLO-reprezentance Prašnikarju, saj ne manjka na nobeni reprezentančni tekmi ...

BORUT MEH, generalni direktor Mure, ki je iz Velenja upal priti v Mursko Soboto in natreti oreh, ki se ga nobeden od domačih

»poslovnežev« ni drznil niti dotakniti. Vse leto je neutrudno iskal rešitve in še vedno verjame v Muro, v njen program in ljudi.

JOŽE ČINČ, glasbenik in vodja skupine Kvašeni retaši, ki je z duhovitimi prekmurskimi besedili kar na velika vrata stopil na slovensko glasbeno sceno. Po Sloveniji so letos prepevali Baba malo me njaj ali pa tisto o vozičku na tri.

JOŽE OŠLAJ, krvodajalec iz Puconec. 150-krat je daroval kri in se zapisal med slovenske rekorderje. Mnogim je pomagal, ne da bi drugi to sploh opazili. Daroval je najdragocenejše in nikogar ni vprašal za plačilo.

MARKO SLAVIČ, podjetnik, ki je dosegal rekorde s svojimi konji, zdaj pa je eden najdrznejših podjetnikov v pokrajini. Letos je kupil soboško Zvezdo - Diano prepričan, da bo s turizmom v mestu bolje, kot je bilo pod taktirko Radenske.

Prijazen gostitelj druženja z veličastnimi je bil generalni direktor Mure Borut Meh. Kako resno je zastavil pravila v Muri, se je pričel celo dedek Mraz. Pri vratarju so preverili vso njegovo prtljago z darili vred in niso imeli pripomb. Eno malenkost so verjetno spregledali. Med darili je bila dvolitrska steklenica domače »rdečke« za našega krvodajalca, vnos alkohola pa je strogo prepovedan. Ob odhodu dedka Mraza in veličastnih pa zadeve ni bilo mogoče več preveriti oziroma potrditi, saj je Jože Ošljaj svoje darilo natočil vsem in za spomin mimo vratarske službe odnesel le prazno steklenico.

Leta 2003 sem popenil ...

CIPOT: Mislim, da sem tip, ki ne peni, tu in tam se le malce razjezim. To, da smo izgubili proti Hrvaški, me ni spravilo posebej v slabo voljo. So pa zato pri tem »uspešnejši« nekateri mojstri, ki obljubijo, da pridejo, pa jih potem ni ob dogovorjenem času.

P.S. Fabi gradi novo hišo v rojstnih Nemčavcih.

MEH: ... na tekmi Nafta - Mura, kjer je Mura sramotno izgubila. Cvetu Žaliku smo pred začetkom izročili velik bankovec, ki nam ga je na koncu širokogrudno vrnil. In ne grem na tekmo Mure, dokler bo kateri od Murinih igralcev na tej tekmi še igral.

ČINČ: ... ker sem izgubil stavo. Stavil sem na 100 dni Čira Blaževića v Murski Soboti, ta hudič pa ni zdržal niti teh 100 dni. In popenim vsakič, ko za moje projekte prav tisti, ki na veliko razsipavajo denar, niso pripravljeni dati niti skromnih 50 tisočakov.

OŠLAJ: ... vsake tri mesece v bolnišnici, ko grem dajat kri. Večina pride, dat kri zato, da bi imeli potem dva prosta dneva. In popenil sem, ker ste me pri Vestniku ignorirali, ko sem stopetdesetič daroval kri. Na RK so mi povedali, da so vas povabili.

KARDINAR: ... vsakič, ko mi kdo iz Primorske ali Zasavja pove, da je bil na naših energijskih točkah pri Bukovniškem jezeru, kjer je bilo krasno, potem pa si v naših gostilnah ni mogel privoščiti ne pereca in ne bograča. Ponudili so mu dunajski zrezek in »kremšnito«.

MAUČEC ZAKOTNIK: ... kar naprej, ker v okviru naše kmetijske politike ob vstopu v EU ni pripravljenosti za preusmeritev vsaj 10 odstotkov denarja za zdravo prehrano. Pri nas bi z evropskim denarjem spodbujali prodajo polnomastnega mleka. Jaz to razumem tako, da evropski denar vlagamo v poslabšanje zdravja Slovencev.

SLAVIČ: ... pravzaprav ne vem, kdaj ne penim. Enkrat zaradi vina, potem zaradi konj in z njimi, zdaj bom še zaradi Zvezde - Diane. Najbolje bi se bilo preseliti v parlament. Kot vidim, se naši poslanci manj penijo. In še to je, če kaj dosežeš, vsi penijo.

Kako bodo izkoristili +1 dan v letu 2004?

CIPOT: Ker bom takrat v Katarju, bom težko kakorkoli izkoristil podarjeni dan v februarju. Če bi bil ta »podaljšek« poleti, ko sem doma, bi to izkoristil za družino. Sicer pa mi ta dodatni dan ne povzroča kakšnega posebnega veselja, saj imam v Katarju časa ne pretek in že zdaj ne vem, kam bi z dolgimi dnevi ...

MEH: Leto 2004 bo naporno, in če ga je še za en dan več, bo napornih dni še več. In vsi bodo dobili še en dan več možnosti in priložnosti za razglabljanje o usodi Mure.

ČINČ: To je tisti dan, ki sem ga čakal ... Posledice bodo znane samo ženi.

OŠLAJ: Izkoristil ga bom za obhod po lovskem revirju. Za dušo! 29. februar pa je sicer spomin na mojega pokojnega očeta, ki je imel na ta dan rojstni dan, v papirjih pa so mu vpisali dan prej.

KARDINAR: Kar na začetku leta ga bom unovčila. Obiskala bom g. Marka Slaviča in ga prepričala, da obnovi kegljišče v Diani.

MAUČEC ZAKOTNIK: Namenila ga bom svojemu osebnemu razvoju. Sredi leta bom kolesarila po prekmurskih kolesarskih poteh in razmislila o nadaljnji karieri - ali na ministrstvu ali kje drugje. Po enodnevnem kolesarskem maratonu bom odgovorila sebi in vam!

SLAVIČ: Izkoristil ga bom v prvem trimesečju leta, in to za temeljit razmislek o tem, kaj bi v Pomurju še lahko kupil. Po 1. maju 2004 bodo »jodlarji« vse pokupili - upam, da za dobro ceno tudi kaj od mene.

Pomurskih 7 veličastnih za leto 2003

RENATO LANG - Doma sem iz Tropovec pri Murski Soboti. Pri sedemindvajsetih imam ženo Moniko in skupaj sva pred nekaj manj kot štirimi leti ustvarila hčerko Anjo. Zaposlen sem kot električar elektronik, veliko svojega časa pa namenim hobiju - radioamaterstvu. Na prvem mestu sta seveda vedno hčerka in žena, ki se jima moram zahvaliti za veliko podporo pri tem mojem kar zahtevnem hobiju. Na fotografiji sem v družbi našega dubajskega gostitelja Alija.

Dubai - bogato

Al Khawaneej - predel mesta, v katerem živi naš gostitelj Ali al Futtaimu.

Ena od mnogih zelenic sredi peska. Lahko bi ji rekli umetna, saj brez dodatnega zalivanja ne bi »preživela«.

Slovenska ekipa radioamaterjev se bori za čim boljši rezultat.

In tole sem posnel, ker spada k mojemu hobiju. Samo del antenskih stolpov ...

Nekje sredi junija sem dobil povabilo predsednika Slovenia Contest Cluba, da se v oktobru kot član slovenske ekipe radioamaterjev udeležim največjega svetovnega tekmovanja na super lokaciji A61AJ v mestu Dubai v Združenih arabskih emiratih. Seveda takega povabila ne moreš zavrniti. V desetčlanski ekipi sva bila tudi dva Prekmurca, in sicer jaz, Renato Lang, S57UN, in Ljubo Pintar, S53O. V torek, 21. oktobra, smo z letalom Adrie poleteli proti Muenchnu in nato z letalom Airbus A 330 družbe Emirates Airlines v Dubai, drugo največje mesto v Emiratih in največje trgovsko središče zalivskih držav. Združeni arabski emirati (UAE) ležijo ob Perzijskem zalivu ter mejijo na Savdsko Arabijo in Oman. Od leta 1971 so sestavljeni iz sedmih emirats, in sicer Abu Dhabi, ki je tudi glavno mesto Emirats, sledijo pa: Dubai, Sharjah, Ajman, Umm al Qaiwain, Ras al Khaimah, Fujairah.

Država brez DDV

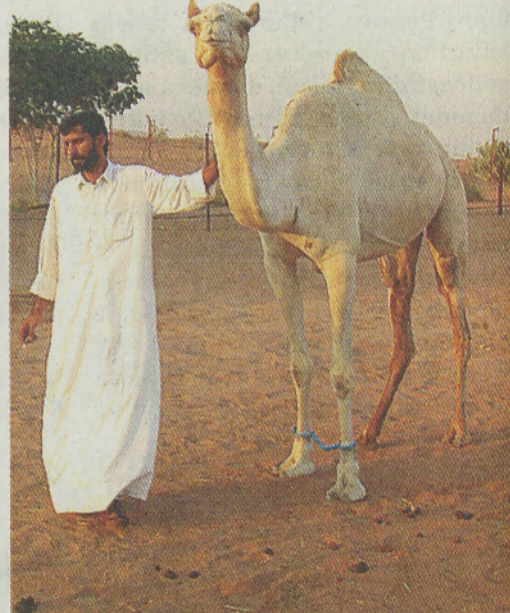
Uradni jezik, ki ga uporabljajo, je arabščina, a ne najdeš človeka, niti navadnega prodajalca na trgu ne, ki ne bi znal vsaj malo angleščine. Emirati so veliki 82.880 km² in imajo 2.484.309 prebivalcev, za katere država dobro skrbi, saj imajo enega najvišjih socialnih standardov na svetu (šolstvo in zdravstvo sta brezplačna, država nima davka na dodano vrednost). Že prvi stik s to državo je dal vedeti, da je Dubai bogato mesto z veliko stolpnici, hoteli, podjetji, neverjetno veliko je zelenih površin, ki jih neprestano zalivajo, saj so bile konec oktobra temperature še vedno krepko nad 30 °C. Po podatkih pa je v Sloveniji prav takrat snežilo.

Po prvi kavici na trdnih tleh smo se odpravili k našemu gostitelju Ali al Futtaimu, lastniku velikega posestva, na katerem stoji devet antenskih stolpov različnih višin vse do 50 m. Sam se v prostem času tudi ukvarja z amaterstvom, drugače pa je skupaj z očetom, za katerega pravijo, da je eden najbogatejših ljudi v Dubaju, lastnik velikega števila podjetij, različnih zastopništev znanih svetovnih znamk, lastnik svojih blagovnih znamk itd. (več informacij na www.afttron.com). Med vožnjo iz mesta smo opazili, da so vse hiše opremljene s klimatskimi napravami, kar se je pozneje izkazalo za zelo priročno zadevo, saj si brez nje ne morem predstavljati bivanja v tej deželi, kjer so se temperature čez dan gibale od 35 do 40 °C, ponoči pa tam okrog 28 °C.

Po ogledu velikega posestva, oddaljenega 13 km od centra Dubaja, na katerem stoji ducat hiš, smo se nastanili in odpravili v bazen ob naši hiši. Gostoljubje smo občutili na vsakem koraku, od vedno polnega hladilnika hrane, brezalkoholnih pijač, saj tam alkohol ni dovoljen, do uporabe motorjev za puščavo, izleta po safariju, vožnje po več emiratih itd.

Piknik v puščavi

Eno nepozabnih doživetij je bila štiriurna vožnja po puščavi. Nekaj kilometrov iz Dubaja ob glavni cesti sredi puščave ljudje ve-

Kamele so tu domače živali, ki jih srečaš vsepovsod, tudi na cesti.

selo drvijo po sipinah z motorji in terenci. Njim smo se pridružili tudi mi. Na začetku je bila vožnja kar nedolžna, ampak bolj smo šli globlje v puščavo, višji so bili hribi. Voznik je izvajal hujše manevre, tu in tam pa smo srečali kako vozilo, ki je obtičalo v pesku, in bilo videti, da bi bilo tam prostovoljno. Zanimivo pa je bilo, ko je izza sipine pripeljal neki drugi terenec in je naš voznik zakričal: »Watch the track!« Neverjetno, celo proga je tam, čestitke tistemu, ki jo vidi, ko pa je vse en sam pesek. Sredi puščave smo si ogledali farmo kamel, ki so tam domače živali, saj jih srečaš povsod, tudi na cesti, a te na nevarnost opozarjajo kar s prometnimi znaki. Tik preden je sonce zašlo, smo se ustavili na največjem hribu v okolici in si ogledali sončni zahod, ki je bil nepozaben, enak tistemu na odprtem morju, le da je vodo zamenjal pesek. Po vožnji smo odšli še na neke vrste piknik sredi puščave, kjer smo ob plesih trebušnih plesalk in zvokih domače glasbe počakali na večerjo, ki jo je pripravljalo kakih 20 kuharjev, in to kar na ogromnih žarih. Tam smo si turisti lahko nadelili njihove noše, se fotografirali, si naredili poslikave po telesu in celo kupili pivo (0,3 l - 800 sit), saj ga ob enotedenskem bivanju tam nisem več videl.

Najlepši in najdražji hotel na svetu

Naslednji dan smo si ogledali mesto Dubai. Najprej tisti del mesta, kjer predstavljajo stare običaje. Tam lahko tudi vidiš, kje in kako so nekoč živeli njihovi prebivalci, kajti danes tega nikjer več ne opaziš. V mestu je ogromno velikih stolpnih različnih oblik in veliko lepih hotelov (Sheratone, Hilton). Seveda če si v Dubaju, si ne smeš pozabiti ogledati njihovega hotela Burj Al Arab v obliki jadra, ki stoji na umetno zgrajenem otoku, do katerega pelje most. Vsi spominčki in razglednice se vrtijo okrog tega hotela, ki je najlepši in najdražji na svetu. Ogledali smo si tudi ulico zlata, kjer lahko vidiš enormne količine zlata. Na teh ulicah je ogromno prodajaln, ogromno uličnih prodajalcev kopij ur Rolex in prodajalcev vode, ki se jih komaj otresaš, tako da je najbolje, da si kupiš eno

Najlepši razgledi so si podobni ali celo enaki: pesek, pesek, pesek in še enkrat pesek ...

mesto

vodo in imaš mir. Pol litra vode stane približno 200 sit, za primerjavo pa je cena enega litra bencina, ki je zelo nizka, okrog 80 sit. V eni trgovini smo opazili tudi kalorifer, za katerega pa mi ni jasno, zakaj naj bi ga kdo kupil ali uporabljal. Peljali smo se skozi pristanišče, kjer je veliko lepih jaht, ogromno pa je tudi starih barkač iz Irana, ki so dvakratno prenašane z različnimi živili iz te države. In ogledali smo si velike nakupovalne centre, ki so gromozanski in zelo lepo opremljeni, npr. otroška igralnica v enem takem centru je bila tako velika, kot so recimo veliki naši trgovski centri.

Nafta in sonce sta zlato

S terenci smo se tudi odpravili na vožnjo po preostalih emiratih. Vozili smo se po širokih avtocestah, ki so vse osvetljene. Emirati namreč električno energijo pridobivajo v solarnih elektrarnah, saj imajo sonca na pretek. Prav zato smo zvečer srečali tudi avte, ki sploh niso imeli prižganih nobenih luči. Ceste so se nenavadno hitro ožile in bilo je vedno več smeti. Že po zunanjem videzu smo opazili, da ne gre več za vele mesta. Vse več je bilo goratih predelov, videli smo tudi nekaj oaz, veliko nasadov dateljinovih palm, sredi gorovja pa smo imeli priložnost nakupovati domače preproge in posode kar pod šotori pri domačinih. Obiskati smo nameravali naravne toplice a la Moravske Toplice, le da so bile zaprte, saj je bila v tistem času maša. No, tam so maše zelo pogoste, nekajkrat na dan. Poleg tega pa so džamije tudi ozvočene, tako da slišiš mašo tudi nekaj kilometrov daleč. Maše so bile večkrat na dan, verjetno tudi zato, ker se je naše zadnje tri dni bivanja tam začel ramadan. Ramadan je sveti mesec, v katerem muslimani častijo koran. Ramadan ni vezan na zahodni koledar in je vsako leto nekaj dni prej. V tem mesecu večina prebivalcev med sončnim vzhodom in zahodom ne pije in ne je ničesar, zato tudi turisti poskušajo upoštevati njihova načela. Med vožnjo smo si ogledali tudi izvir vode, za katero pravijo, da te pomladi. A nas je neurejenost in umazanost vode in okolice odvrnila od poskusa, biti mlad za vedno.

Pot nas je vodila tudi skozi mondeni emirat Fujairah. Tam smo se ustavili na kosilu v luksuznem hotelu Hilton, kjer smo se že omagani od posta (ramadan) okrepčali z okusnimi specialitetami. V Fujairah smo se ustavili na eni od mnogih prelepih peščenih plaž z velikimi valovi. Voda je bila malce pretopla za kopanje, saj je imela okrog 30 stopinj. Ko smo se vračali proti Dubaju, smo videli ogromno rezervoarjev nafte ter tankerjev, ki sredi morja čakajo na prevoz nafte v daljne dežele. Kljub velikemu številu prevoženih kilometrov na srečo nismo povozili nobene kamele, zato smo se srečno vrnili v Dubai. Tam smo noč presedeli na prostem in klepetali o nepozabnem tednu bivanja v

Ulica zlata

tem prelepem kraju. Ni nam bilo težko prebediti še te zadnje noči, zjutraj ob šestih pa smo se že odpravili na letališče. Poslovili smo se od Alija, na katerega smo naredili zelo dober vtis, saj je po njegovih besedah zelo malo takih narodov, kot so Slovenci, vedno pripravljeni za družbo in zabavo. Še enkrat smo se odpravili na prelepo letališče, kjer je več tekočih hodnikov in stopnic kot navadnih. To pa nam je prišlo prav, saj smo bili zelo natovorjeni. Po nekajurni vožnji in nekajurnem čakanju v Muenchnu na letališču smo končno zopet zagledali našo deželo na sončni strani Alp, ki pa nas je pričakala v dežju.

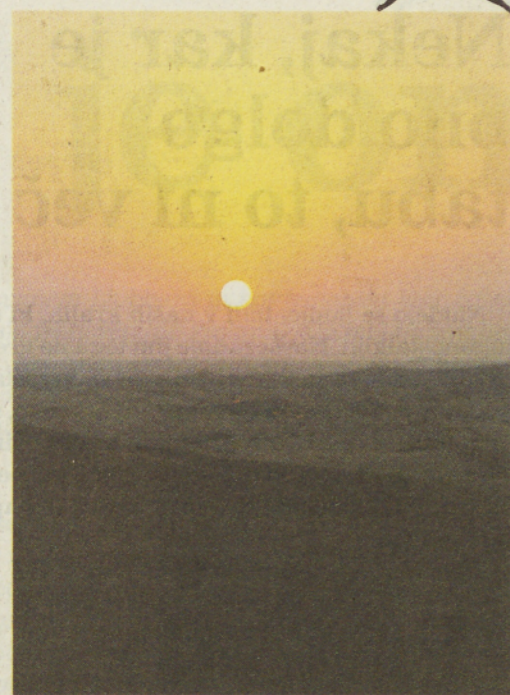
Težko je vse opisati z besedami, a najlepše je, če imaš priložnost, da to doživiš, in midva sva to priložnost imela. Toliko bolj sva vesela tudi našega ekipnega tekmovalnega uspeha. Po neuradnih podatkih na internetu smo zasedli 2. mesto na svetu!

In še fotografija za slovo. Ni bila fatamorgana v pesku: to sva desno ljubo in levo jaz. Počutiva se kot dva peska iz znanega vica, ki gre nekako takole in si ga pripovedujejo že otroci v vrtcu: Uh, je vroče, kolega ... In kakšna gneča, kolega ... Greva raje drugam ... In midva sva jo z veseljem mahnila nazaj v zeleno mursko deželo.

Jama, ki je pravi labirint. V njej se je težko znajti, še težje pa je iz nje priti.

Prizor, ki navduši. Sončni zahod smo navajeni občudovati kje na morju, mi pa smo ga za spremembo na pesku.

Ena od džamij, ki jih je kot gob po dežju.

Ena od mnogih prečudovitih plaž, ki pa so povečini v lasti hotelov in rezervirane za hotelske goste.

Nekaj, kar je bilo dolgo tabu, to ni več

Titu so stregli po življenju

Najdejo se ljudje, tudi v naših krajih, ki se jim toži po nekdanjih časih. Pravimo jim jugonostalgiki. Navsezadnje jim tega ne gre zameriti, saj smo sedemdeset let živeli v eni državi, od tega pet desetletij v novi Jugoslaviji, kjer je bil (vsaj tako menijo tisti, ki ne poznajo ozadja) »bog i batina« tovariš Tito, sicer sin matere Slovenke in očeta Hrvata. In ta politik, šef partije, vojske ..., še zdaleč ni imel samo prijateljev, ampak tudi sovražnike. Pa ne le takih, ki so si upali kaj kritizirati, potem pa so jih zatožili in je bilo joj, ampak tudi take, ki so razmišljali in celo pripravljali napad na to politično osebnost, torej atentat. Pa ne le enega!

Za nadaljnje pisanje kličem na pomoč generalmajorja v pokoju Marijana F. Kranjca, ki se je rodil 1935 leta v Kumanovem v Makedoniji, od koder so njegove starše in njega bolgarske okupatorske oblasti izgnale v Slovenijo. Osnovno šolo je obiskoval pri Sv. Juriju ob Ščavnici, nižjo gimnazijo v Gornji Radgoni, višjo gimnazijo

(več o njih lahko preberete v knjigi), zato na tem mestu le kronologija.

No, pa pojdemo lepo po vrsti!

Zarote: bombaški proces ...

1928: tako imenovani bombaški proces; 1938: stalinistična zarota proti kandidatu za generalnega sekretarja KPJ; 1941:

Med zarotniki tudi žena Jovanka – Pričevanje generalmajorja Marijana F. Kranjca

pa v Mariboru. V Beogradu se je šolal na višji vojaški akademiji, končal šolo ljudske obrambe, služboval v več garnizijah, tudi v Ljubljani. Bil je tudi poveljnik vojaške policije v Šibeniku ... Od leta 1962. do 1987. leta pa je bil nepretrgoma v Varnostni službi JLA, zadnja tri leta kot načelnik Oddelka vojaške varnosti 9. armade v Ljubljani. Po opravljenem izpitu 1989. leta ga je takratni predsednik predsedstva SFRJ Janez Drnovšek povišal v generalmajorja. Septembra 1990 je bil Marijan F. Kranjc na lastno zahtevo upokojen in se je vrnil k družini v Ljubljano.

Marijan F. Kranjc je precej pisal (tudi po uradni dolžnosti) za časa službovanja v armadi, veliko več pa zdaj, po upokojitvi. Prav te dni je izšla pri založbi Grafis Trade v Grosuplju njegova zelo zanimiva knjiga z naslovom Zarote in atentati na Tita. Neverjetno je, koliko zarot, načrtovanih atentatov, poskušanih in tudi izpeljanih, je bilo na Tita, a jim je ušel in je nazadnje umrl v visoki starosti zaradi običajne bolezni.

V tem članku seveda ni mogoče naštet, kaj šele opisati vseh zarot (tajni dogovor oziroma načrt za odstranitev) in atentatov

Jovanke proti Titu ...

Načrtovani atentati – 1941/42: gestapovsko-ustaški načrt obveščevalnega vdora v vrhovni štab in atentat; 1943/44: nemško-četniški in ustaški načrt fizične likvidacije; 1944: britanski načrt atentata; 1945: zahodnoobveščevalno-emigrantski načrt; 1946: ameriško-emigrantski načrt; 1948: sovjetski načrt atentata v Beogradu; 1949: sovjetsko-četniški načrt; 1951: sovjetski načrt atentata na Tita v Karadžorževu; 1952: ustaški načrt atentata v Zenici; 1952: Stalinov načrt bakteriološkega atentata na Tita v Londonu ali Beogradu; 1953: sovjetski načrt (torpedni napad) v Ortanski ožini; 1954: emigrantski in kominformbirojevski načrt atentatov v Turčiji in Grčiji; 1954: poskus atentata v Adnu; 1958/59: emigrantski načrti atentata v Indoneziji, Burmi, Cejlonu, Sudanu, Siriji in Egiptu; 1961: načrt atentata v Afriki in Latinski Ameriki, zaradi česar je bil odpovedan obisk; 1968: kitajski načrt atentata v Kambodži; 1971: neofašistično-ustaški načrt atentata v Italiji in Vatikanu; 1973: načrt atentata – desanta na Brdu pri Kranju ...

Poskušani atentati: gestapovsko-kvislinški ...

1941: gestapovsko-kvislinški poskus; 1941/42: nemško-četniški poskus likvidacije; 1942/44: več poskusov Nemcev in ustašev za likvidacijo Tita; 1946: zahodnoobveščevalno-ustaški poskus na Češkem; 1946: isti so poskušali z atentatom v Ogulinu; 1947: zahodnoobveščevalno-emigrantski poskus atentata na Tita in Dimitrova na Bledu in pozneje še na Velebitu; 1948: ameriško-četniški poskus v Beogradu; 1948 in 1949: sovjetski poskusi atentatov v Beogradu (dvakrat) in v Pazinu; 1956: kominformbirojevski poskus v Moskvi; 1957: ameriško-britanski in italijanski poskus atentata na Naserja in Tita; 1960 in 1963: ameriško-četniški in ustaški poskus v New Yorku; 1971: ameriško-četniški poskus atentata v ZDA in Kanadi; 1976: zadnji zahodnoobveščevalno-ustaški poskus v Zagrebu.

Atentati – izpeljani – maja 1944: nemški atentat (diverzantsko-teroristični padalski napad na vrhovni štab NOV zaradi likvidacije Tita), imenovan Skok s konjem; februarja 1947: sovjetski (medicinski) atentat na Brdu pri Kranju; oktobra 1948: sovjetski atentat v Beogradu; 1950: sovjetski atentat v Dubrovniku.

Morda je bilo to nizanje letnic in opisov za koga dolgočasno, a za bralce, ki jih ta tematika zanima, najbrž ne in bodo morda posegli po knjigi, kjer so natančnejši opisi.

Štefan L. Sobočan

Jovanka proti možu Josipu Brozu

Jovanka Budisavljević se je rodila 1924. leta v Liku. Je nosilka spomenice 1941. Leta 1945, ko je že imela čin praporščakinje JA, je bila dodeljena maršalatu kot higieničarka (gospodinja), odgovorna za kontrolo hrane, čistočo, zdravje, spanje in druge »potrebe« ... Že 1946. leta je spadala v najožji del fizičnega varovanja v sistemu varovanja Tita.

Pred tem je morala podpisati zavezo o tajnem sodelovanju s Službo državne varnosti. 1947. je postala osebna tajnica maršala Tita, 1952. leta pa njegova zakonita soproga. Titu je bil priča Aleksander Ranković, Jovanki pa Ivan Gošnjak. Jovanka je imela na Tita – vse do ločitve – izredno močan vpliv, ni pa ji mogel oprostiti, kot je izjavil pred svojo smrtjo, ker je »spal z obveščevalko«.

Večkrat se je vmešavala v državniške in varnostne zadeve. Pred odhodom državno-partijske delegacije v Moskvo leta 1972 je zahtevala, da mora Slavko Popović, Titov osebni sekretar, ostati doma, češ da je sovjetski vohun. S Titom sta se o tem prepirala in zmagala je ona: sekretar ni šel

na pot. Kasnejša preiskava je pokazala, da ni bil vohun.

Titovi bližnji sodelavci so skušali rešiti odnose med Jovanko in Josipom, sam Tito pa je 1973. leta imenoval posebno komisijo. Jovanka je burno reagirala, saj je spoznala, da gre za njeno glavo in ugled. Zagrozila je, da bo javno objavila razne dokumente o zlorabah in sovražnem delovanju nekaterih najvišjih državnih in vojaških osebnosti. Nagnala je tudi Titovega kuharja.

Kardelj je menil: »Jovanka je bolan človek, tako da lahko postane celo nevarna za Tita. Ustvarjen je sistem Titove izolacije od njegove politične okolice. Jaz ne morem več k Titu. Moramo jo izolirati od njega. Tito bi se že ločil od nje, vendar se boji škandala. Jovanka se ne predstavlja več kot soproga, temveč kot Jovanka Broz, to pa je njena politična igra.«

General Nikola Ljubičić pa si je upal izjaviti: »Jovanka vsiljuje Titu razne podatke, ki jih sprejema od zunaj. To Tita vznemirja in celotna organizacija služb v rezidenci je razbita. S tem je poslabšana varnost predsednika Tita. Ljudje hočejo zbežati ...«

Tito: Šuti, ti si kriva!

Stane Dolanc je z Jovanko opravil več pogovorov, a nič ni pomagalo. Ko sta bila z Dugonjićem pri Titu, je Jovanka obtožila partijsko vodstvo, da je krivo za Titovo zdravstveno stanje. »Molči, ti si kriva, ti pritiskaš name, ti mi zastrupljaš življenje!«

Tito je sklenil takole: ali se bo ločil ali pa bo odstopil z vseh funkcij! Člani komisije s Kardeljem, Bakarićem, Ribičićem, Bjedićem in Ljubičićem so se odločili, da bodo odšli k Titu in mu predlagali osamitev Jovanke zaradi varnostnih problemov maršalata: »Tovariš Tito, tovarišica Jovanka ima strastno, nezaupanje v varnostno službo in armadni vrh ... Meni je rekla, da je bilo od enajstih generalnih sekretarjev kar deset tujih agentov ...«

»Kar zadeva Jovanko, bom rešil sam s pomočjo ožjega vodstva,« je zagotovil Tito.

Ko je 1975. leta Tito nameraval Jovanko odlikovati z drugim najvišjim odlikovanjem, je to odklonila, ker ji Tito ni hotel osebno izročiti odlikovanja. Ko je 1977. dala natisniti knjigo Njuni dnevi, so mnogi politiki videli v tem njeno kandidaturo za Titovo naslednico! Preobrat je nastal, ko se je Tito avgusta

1977 odpravljal na Kitajsko. Jovanka je zahtevala, naj se iz delegacije izloči Stane Dolanc, Tito je to zavrnil in sam odpotoval v Peking. Po njegovi vrnitvi je Jovanka izginila iz javnega življenja, saj je bila potem dejansko nadzorovana in v hišnem priporu.

Jovanka naj bi Tita tudi varala z generalom Džokom Jovanićem. Ko je Tito to zvedel, je bil popolnoma razočaran. No, najvažnejši pa je bil podatek, da Jovanka in general Jovanić pripravljata državni (vojaški) udar. Bil je presenečen, vendar ni hitro reagiral. Jovanića so takoj upokojili in ga nadzorovali, Tito pa se je Jovanki poluradno odrekel in 1978. odobril hišni pripor. Poslej je k Titu prihajala operna pevka Gertruda Munić.

Kljub vsemu je Tito najbrž vendarle še naprej ljubil tudi Jovanko in naročil, da mora po njegovi smrti uživati vse pravice soproge predsednika republike. Njegove želje niso upoštevali in jo izselili iz Belega dvora, vzeli vse zakonske in premoženjske pravice, omejili prostost ... Ne glede na vse pa vsako leto ob obletnici soproge smrti pride na njegov grob in položi cvetje ...

Čas neverjetno hitro teče: 4. maja 2004 bo že 24 let, odkar je v Ljubljani (1980. leta) umrl dosmrtni predsednik predsedstva SFRJ in vrhovni poveljnik JLA Josip Broz Tito. Starejši bralci se najbrž spomnijo parole Po Titu – Tito, kar naj bi pomenilo, da bo vse ostalo po starem: socialistične republike in avtonomni pokrajini, socializem oziroma enopartijski sistem, bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti, neuvrčenost ... Vsi pa vemo, da od tega ni ostalo nič, ampak imamo zdaj samostojne države, ducale strank, kapitalizem ... in da je bila Slovenija, ki je bila tako ali tako vedno prva, sprejeta v Nato in v Evropsko unijo.

Generalmajor Marjan F. Kranjc v pokoju

ustaška zarota; 1942: partijsko-etnična zarota; 1942/43: slovenska zarota proti Titu in njegovemu odposlancu; 1941/43: mednarodna zarota proti NOB Jugoslavije in maršalu; 1948: informbiro; 1949: generalska zarota; 1954: Djilasova zarota; 1961: zarota generala Žežja; 1962: Kardeljeva kominformovska zarota za nasledstvo; 1966: brionska zarota proti Rankoviću in Titu; 1961/68, 1972/74: republiške in pokrajinske zarote; 1968: albanska in kosovska zarota; 1969: slovenska in Kavčičeva zarota – cestna afera; 1971: zarotniška hrvaška »pomlad«; 1972: srbska anarholiberalistična zarota; 1980: zarota soproge

Aljoša Bagola

Najprej ABC. Sem Aljoša Bagola s Cankove. Sem nekdo, ki mora v štiridesetih vrsticah dokazati, da je nekdo. Verjemite mi na besedo - ker mi na sliko verjetno ne bi hoteli, ha, ha -, v domačem avditoriju je tovrstno početje preklemano zahtevno. Pri čezmurnih samopredstavitvah je - poleg moje starosti - že samo prekmursko poreklo dovolj eksotično, da se vtis ne sprevrže v izvis. Da si le-tega ne bi pritipkal doma, se hitro namenjam brskati po sebi, izpraskati kakšno značilnost in obelodaniti jo kot morebitno zanimivost. Zato v prispodobi spuščam plug, da si v grudi grudo vorjem v brazdo, ki morebiti izplodi količkaj zanimivega.

Torej, v običajnem tednu sem kreativni direktor agencije Pristop, absolvent in dolžnik diplome na Fakulteti za družbene vede, klaviaturist v bendu Soundtrade, šankist v domači gostilni Ajda, sreča na vrvi psičke Ajše in težko dosegljivi fant lepe Irene. Tudi če se na našeto ne nadene nesorazmernost v silovitosti posameznega početja, je to zadostna ilustracija nekega urnika razburnika. Ker le-temu poleg iskrenosti namenjam tudi dobršen del živcev in - v dnevnem povprečju - 17-urno prisotnost in prisebnost, lahko rečem, da me moj urnik v veliki meri določa. Nekaterih urnik se poleni kot kurnik, drugih silovit je kot gorski hudournik. Ne bi sodil sem, če bi tukaj sodil o kurniku ali hudourniku. V prvem primeru bi se petelinil, v drugem pa slinil. Zato pravim, da dokler je ljudem ljubo, kar počnejo, naj si predpisujejo lastne odmerke. Od-do je pač odvisnost modernega časa. Odvisnost = donosnost.

Do nosnosti oz. do svojega nosu sem se vedno negativno opredeljeval. Še posebej, ko se je v zgodnja letih

posokolil in mi obraz obkolil. Zato me v Profilu ne vidite v profilu. (Z)nosno depresijo še vedno gojim, ker sem ugotovil, da je kratkomalo pač koristna. Kajti ustvarjalnost, ki jo moram iz dneva v dan prinašati na pladnju, je nihanje med manijo in depresijo. Med možgani in srcem. Vendar je treba paziti, da možgani niso ožgani in da srce ne dobi prehude brce. Zato se z mojim bratom Dominikom vsak vikend

To je on

zvijačno izmuznem Ljubljani in kot trojanski konj drvim po čeztrojanski transversali. Prekmurje je moj napajalnik, da sem lahko kreativni gobezdalnik.

Cankovska klet ni kletka, ko se v njo nagrmadimo. Dominik, Ana, Dejan, Lelo in jaz, da jih naružimo venček avtorskih. Tukaj gre zahvala profesorju Šanjiju Vlaicu, mentorju in evergreen šarmerju, ki nama je z bratom privzgojil veselje do glasbe.

O tej se pa z dobronamerno pikrostjo vsakič skregava s sestrice Urško, ki svojim na-glas-benim okusom zahteva poslušnost gostov v domači gostilni. Šankiranje in sekiranje v le-tej pa je po zen(f)-budističnem zagotovitvi mojega očeta odlična sprostitev, ki mu zunajdružinska delovna sila nikakor ni prioriteta. Za kompenzacijski učinek nam mama s svojimi kuharskimi izvirnostmi razvaja okuševalne brbončice in je zato povratna relacija MS-LJ tako dosti bolj prebavljiva.

Upam, da moje pisanje ni kot kakšen pendrek, da bi z njim zganjal superionost. Ne vem, ali sem o sebi sploh kaj pomenljivega naabecedil. Vem pa, da moram drveti naprej po abecedi, saj mi vozovnica za skorajšnji let pravi takole: LJ-FRF-KUAL-BNK. Ljubljana, Frankfurt, Kuala Lumpur in Bankog. In podobno za rtazaj grede. Srečno in zdravo vam bom vsem voščil, ko se srečno in zdravo vrnem.

Zgodbe

Ki jih piše
Žirhenja

Čil in zdrav jih
bo jutri dopolnil 83

Davnega leta '48 je prišel iz Krškega v goričke Moščance Jože Žabkar. Kot mlad miličnik, ki ni vedel, kaj ga čaka, tudi tega ne natančno, kakšen posel bo opravljal, se je spopadel z novim okoljem, ljudmi, govorico in navadami. Jutri bo v prijetnem okolju svojih najdražjih praznoval častitljiv osebnih jubilej in prav gotovo obujal spomine, kako je bilo nekoč ...

Iz internacije med
miličnike

»Doma sem iz vasi blizu Krškega,« pripoveduje. »Ko

se je začela druga svetovna vojna, sem bil takoj na začetku z bratoma in sestro poslan v internacijo v Nemčijo. Tam sem preživel natančno tri leta, sedem mesecev in štiri dni. Vrnil sem se nekega sončnega dopoldneva (vsaj meni se je zdelo, da je sijalo sonce), že popoldan pa sem bil v partizanski vojski. Tu sem ostal do leta '47, ko so me sprejeli med miličnike. Ne da bi me kdo kaj vprašal, so me posadili na vlak proti Murski Soboti in od tam naprej v Moščance. Tu sem še danes.«

Pri tridesetih
komandir

Vendar v Moščancih ni ostal prav dolgo, saj je bil kmalu poslan v Begunje na šolanje. To je opravil z odliko. Sledili so spet Moščanci, nato zelo hitro Šalovci, kjer je bil postavljen za komandirja. Pravi, da mu ni bilo lahko, bil je mlad in neizkušen. »Delo je bilo težko, tereni so bili veliki, obvladovati smo jih morali peš. Ko smo dobili prva kolesa, je bilo lažje. Tudi življenje je bilo težko, saj veste, na kartice. Kljub temu me na ta čas vežejo lepi spomini. Tiste, manj lepe, sem poskušal pozabiti. Najhuje mi je bilo, ko smo obravnavali kraje. Veste, ogromno ljudi ni imelo kaj jesti, zato so si hrano vzeli. Ti so se mi smilili. Je pa bilo med njimi tudi nekaj takih, ki jim nikoli ni bilo dovolj. Imeli so zadosti, pa so hoteli še več. Pri obojih sem sicer moral ravnati enako, občutki pa so bili različni.«

Ob praznikih
več dela

V Šalovcih je ostal komandir Jože 14 let, nato je bil spet premeščen v Moščance. Tu si je ustvaril tudi dom. »Še danes ne vem, kako nama je z ženo Heleno uspelo,« se spominja. »Ob eni plači, sinovih, ki sva ju želela izsolati, in vseh drugih stroških, ki jih pač prinaša življenje, sva vseeno uspela postaviti hišico. Resda majhno, vendar našo. Res je tudi, da brez pomoči prijateljev ne bi šlo. Čeprav sem bil

miličnik, sem jih imel veliko. Trudil sem se biti pravičen, to sem zahteval tudi od svojih podrejenih. Še vedno se rad vračam višje na Goričko, v Šalovce ali Petrovce, in stari prijatelji me povsod lepo sprejmejo.«

Jože pripoveduje tudi o praznikih, takšnih, kot so sedaj pred nami. »Mi miličniki jih nismo poznali. Ko so drugi praznovali in se veselili, smo mi več delali. Tako je pač, to je usoda tega poklica. Še dobro, da je moja družina to razumela. Silvestrovo in moj rojstni dan smo pač praznovali malo kasneje.«

Brez ukazov in ure

Jože pravi, da mu tako dobro, kot je sedaj, ni bilo še nikoli. »Vstanem, ko se mi zazdi. Počnem, kar hočem. Ni ure, ni ukazov, ni dežurstev. Morda tisti, ki niso bili v tem poklicu, tega ne razumejo. Svoj čas si sedaj lahko razporejам tako, kot mi ustreza. Je pa res, da je do tega treba priti, zato je tu zaslužena 'penzija'.«

Tu sem doma

Jože je prišel v Prekmurje

Jože, komandir v Šalovcih

kot mlad miličnik. Ni vedel, kaj ga čaka, kako ga bodo sprejeli, kako dolgo bo tu ... »V začetku mi je bilo malce žal, da sem oblekel uniformo in odšel tako daleč. Vendar je zdaj vse, kar imam, tukaj. Družina, prijatelji, dom. Na Dolenjsko me vežejo samo še spomini. Veliko tistih, s katerimi sem odraščal, ni več ali so drugje.«

Jutri Jože praznuje. Ponočnih 83 let. V krogu domačih, na Goričkem.

Vse dobro mu želimo!

R. Ficko

Takšen je bil fantič iz Dolenjske, ko je prišel leta '48 v Prekmurje.

Starejšim sinom v Mariboru

Jože (desno) v Moščancih, na prvem delovnem mestu

HOROSKO PEN

Pripravlja: Agencija Hogod

za 2004 – leto
ljubezni

Za mlade od 6. do 96. leta, ki priznavajo ljubezen

OVEN

(21. III. – 20. IV.)

Ste dinamičen in nemiren človek, a tudi odločni in neodvisni. Želeli boste pravo stvar, ki bi vas natančno zadovoljila, vendar se boste težko odločili. Vaša vrednost je v širokogrudnem sočustvovanju z drugimi in sposobnosti, da izpolnite lastne ambicije in skrivne želje. Če vam je v začetku leta ne zagode vaš najljubši rekvizit, ste lahko kar zadovoljni. Nekoliko brzdajte vzklipljivost. Velika verjetnost je, da se boste zapletli v ljubezensko avanturo, iz katere se lahko izčisti tudi kaj obetavnega. Sicer je pri ljubezni tako, da ni priporočljivo riniti z glavo skozi zid. Oven potrebuje veliko sadija, ki čisti telo in pomaga ledvicam. Če nimate časa, vam moramo povedati, da ima človek veliko časa, kolikor si ga vzame! Na profesionalnem področju veliko akcije, veččin in prijemov, rezultati se bodo pokazali pozneje. Vaš dan je torek, rača vrtinca, november prilaznost.

TEHTNICA

(23. IX. – 22. X.)

kar bo pozneje dobro poplačano. Z lahkoto boste osvajali nova znanja in odprti boste za ideje, ki sicer niso v vaši domeni. Spomladi boste na splošno uspešni. Takrat boste tudi še posebej fizično privlačni, zato se vam obeta uspeh v ljubezni. Vaša narava, ki ne mara skrajnosti, vas bo obvarovala nepremišljenega in tveganega dejanja, ki bi vas lahko veliko stalo. Sredi leta pridejo obdobja, ko bo šlo bolj na tesno in ne boste vedeli, kam naj se obrnete. Vaša vrednost je v sproščenosti, družabnosti in miroljubnosti. Tako lahko tudi v tem letu pričakujete številna, ki bi vam radi pihali na dušo. Previdno maja, julija in decembra, ko se ne boste preveč dobro počutili. Letos morate pripraviti malo večje družinsko slavo.

Leto zmerne uspeha in napredka. Izkazali se boste na področju pomirjanja sporov med prijatelji in sorodniki,

BIK

(21. IV. – 21. V.)

Čaka vas dinamično in dokaj napeto leto. Veliko boste imeli pokazati in preizkusili boste veliko poti do uspeha, od

ŠKORPIJON

(23. X. – 21. XI.)

Takrat je vaša vrednost v modrih poslovnih odločitvah in ustvarjalnem zanosu. Ni dobro, da določene stvari opravljate v krču, po drugi strani pa sami veste, da ste veliko močnejši, kolikor večji je pritisk na vas. Glede financ ne kaže najbolje. Događanj na tem področju bo precej, a kaj, ko ne bodo samo ugodna. Mogoče bi vam prav prišlo nekoliko več egoizma. Poskusite, a pazite, da ne odidete v drugo skrajnost. Hojo po robu in tveganje zmanjšajte na minimum. Vaše telo je vir neznanskih moči, zato jih morate spriti sproščati, tudi s telovadbo in gibanjem nasploh, drugače se vam bodo kaj hitro nabrali odvečni kilogrami. Na prehodu iz pomladi v poletje boste sumničavi in zadirčni. Bi se začeli ukvarjati z jogo?

V letošnjem letu boste imeli izredno notranjo moč. Češarkali se boste lotili, povsod bo prilaznost za uspeh in zmago.

DVOJČKA

(22. V. – 21. VI.)

Zelo pomembno leto za vas. Po eni strani se boste zavedali svojih omejitev in zmanjšanosti, po drugi boste opravili pomembne življenjske spremembe, od katerih vsaka ne bo ravno prijetna. Občutljivi boste za besede, pritisk in ogražnost (tudi drugih iz vaše okolice). Na poti skozi leto vam bodo pomagali komunikativnost, duhovitost in vedno mladostna energija. Prva polovica leta bo ugodnejša, zato pomembnejše zadeve načrtujte za ta obdobje. Znači biti zabavni in očarljivi, zato v ljubezni ne bo večjih težav. Kar nekaj priložnosti za nove začetke. Veliko boste na poti in veliko boste pisali. Sredi leta morda kakšna nagrada. Najbolj se vam poda rumena barva in najrazličnejši odtenki, zato izbirajte oblačila v teh barvah in dobro se boste počutili. Dobro se razgibavajte in toplo se oblačite!

STRELEC

(22. XI. – 21. XII.)

rediti. Po drugi strani pa ste počasni in obotavljivi, sovražniki pa iščete tam, kjer jih ni. Na reagiranje, ki je preveč čustveno, ljudje ne gledajo z navdušenjem. Ravno tako ne na ljubosumnost in zavist. Zdaj, ko ste našli svoje najpomembnejše slabe točke, si boste lažje izdelali nočt boja proti njim. Vsekakor upoštevajte vaše vrednosti, ki se kažejo v poštenosti, odkritosti in optimizmu, s katerimi lahko na druge naredite močan vtis. V drugi polovici leta si boste nekoliko oddahnili, saj bo splošna napetost nekoliko popustila. Previdnost predvsem aprila, junija in septembra, ko boste zaradi čustvene zadeve izgubljali tla pod nogami. Priporočamo druženje z zvestimi prijateljem.

Leto se bo začelo ostro in dinamično, kot bi hoteli vsemu svetu povedati in pokazati, da mislite resno in da ste pripravljeni veliko na-

RAK

(22. VI. – 22. VII.)

V nova leto boste stopili počasi. V začetku na splošno ne bo šlo vse tako kot bi želeli in nekaterih stvari ne boste mogli logično razložiti. Zadeve bodo lajšale vaše flegmatičnost, popustljivost in sposobnost prilagajanja okolju. Zaradi romantike boste nekoliko trpeli, boste tihi pa tudi žrtvovali se boste za tistega, ki ga imate radi. Pri finančah se zanesite predvsem na svoj denar, ne na tujega. Čudeža letos ne pričakujte. Vaša vrednost je v sočutju in odprtosti pa tudi domiselnosti in dobrotarnosti. V prvi polovici leta boste poslušali različne očitke, v drugi polovici bo več miru. Pozornost posvetite telesni težji, s fizičnimi aktivnostmi pa ne pretiravajte. Močne depresije boste dobro preživeli, večjih težav ne rešujete s hrano. Ko boste želeli izreči kakšno pikro na račun sodelavcev, se raje ugriznite v jezik. Vaš element voda vam daje smisel za pomoč.

KOZOROG

(22. XII. – 20. I.)

ganzirati, vam ta obremenjenost ne bo povzročala večjih težav in slabe volje. Še več, medtem ko bi marsikdo drug stokal nad utrujenostjo, boste vi iz takšne situacije skovali nekaj dobrih. Če se to ne bo poznalo v denarnici, se bo povečal vaš ugled v okolici. V osebnem življenju ne bo vse enostavno in tekoče. Če imate partnerja, pričakujte težave zvezi z njim. Ljubezen se bo porodila po predhodnem trdnem prijateljstvu. Finančnega razcveta ne pričakujte, vendar brez denarja ne boste ostali. Vsak vaš tolar bo dobro zaslužen in tudi obrnili ga boste dobro. Vaša vrednost v letu 2004 je v ambicioznosti in preudarnosti, prav pa bo prišla tudi zadirčnost. Skrben odnos do vaših bližnjih pa tudi vaša šegavost prineseta dodatne pozitivne točke.

Letošnje leto bo predvsem delovno, saj boste imeli obveznosti vrh glave. Kar si znate čas in življenje odlično organizirati, vam ta obremenjenost ne bo povzročala večjih težav in slabe volje. Še več, medtem ko bi marsikdo drug stokal nad utrujenostjo, boste vi iz takšne situacije skovali nekaj dobrih. Če se to ne bo poznalo v denarnici, se bo povečal vaš ugled v okolici. V osebnem življenju ne bo vse enostavno in tekoče. Če imate partnerja, pričakujte težave zvezi z njim. Ljubezen se bo porodila po predhodnem trdnem prijateljstvu. Finančnega razcveta ne pričakujte, vendar brez denarja ne boste ostali. Vsak vaš tolar bo dobro zaslužen in tudi obrnili ga boste dobro. Vaša vrednost v letu 2004 je v ambicioznosti in preudarnosti, prav pa bo prišla tudi zadirčnost. Skrben odnos do vaših bližnjih pa tudi vaša šegavost prineseta dodatne pozitivne točke.

LEV

(23. VII. – 22. VIII.)

Kaže, da bo uspešno leto, ko boste dosegli marsikaj takega, kar ste si že dolgo želeli. Tudi v osebnem smislu vas čaka napredak, nekoliko s

VODNAR

(21. I. – 19. II.)

se idej, ki mejijo na fantastiko, ne oprijemate v nedogled, po drugi strani pa bodo nekatera realne ideje potrebovale dodatne, celo hude napore in razlage, da uspete. V odnosih z najbližjim ne bo težav, razen če si jih boste sami nakopali. Okrog junija kaže, da se bo v ljubezni nekaj »ganilo«. Ne bo le prehodna muha. Veliko stikov z ljudmi, od katerih lahko pričakujete podporo, pa tudi precejšnjo poraba energije za vračanje uslug. Vaša vrednost se kaže v izvirnosti in idealizmu ter pogumem spreminjanju svojega življenja. Previdnost v obdobjih, ko boste čutili utrujenost. Takrat boste sposobni, da se spustite v tvegano dejanje, za katere vam bo pozneje žal. V najhujši krizi se potuhnite in nič ne ukrepajte.

Leto 2004 - veliko novega, veliko odličnih idej in tudi močnosti, da z njimi prodrate. Na splošno uspešno. To je glavna smer s tem, da

DEVICA

(23. VIII. – 22. IX.)

Prva polovica leta bo precej kot ne zmedena in nejasna. Reševala vas bo rutina, predvsem pa vaš element zemlja, ki vam

RIBI

(20. II. – 20. III.)

si z najbližjimi, s katerimi se lahko pogovorite o vsem, in ki so pripravljeni, da se postavijo na vašo stran tudi takrat, ko vas ni zraven. V poslovnih zadevah boste pokazali vztrajnost in vzdržljivost, nekoliko vam bo škodila le vaša občutljivost. Na finančnem področju se bo največ dogajalo spomladi, denar pa lahko pričakujete jeseni. Zvezde ne kažejo, da bi se vam pripenilo kaj hujšega, vendar se pazite živčnosti in nezdravega načina življenja. Izkoristite sposobnost nadzorovanja lastnih čustev, spodbujanje notranjega miru in potrpežljivosti. Prišlo bodo obdobja, ko vas bo prevzela malodušje, ki ga boste dodatno podkrepili s trdoglavostjo. Težave z občutljivostjo rešite takoj, ker lahko vplivajo na zdravje.

Pričakujete lahko veliko dogajanja in kar nekaj pomembnejših sprememb. Dolg čas vam ne bo. Pomembni so vam odno-

No leto 2003, komaj čaka ka ga denemo na smeti. Najbole mo ga poumlo po referendumaj. Skoro sakši mejsec smo meli enoga. Naj se vijdi ka je demokracija. Naj se čuje vola naroda. S Tunčon že dugo brodiva, ka bi napravila referendum, kak naj več nebi bilou referendumof f Sloveniji. Mijslin ka bi gladko skouz prišla. Ati pravi, ka se referenumi delaja zatou, ka te ovi ka bi naj o posamezni referendumski fprašanaj mislili, tou svojo brigo na povolen slovenski narod prej denejo. Ati se je najbole gor zvužgo pr ovon, da so se šli, če so baute naj odprejte v nedelo. Ja, ka pa te mij mamo s ten? Če njin vō ide, zakoj te ne bi bile odprejte. Bautaške se gor prosijo, ka morejo delati v nedelo. Ka pa policaji, pa medicinske sestre, pa doktorge, pa gasilci, pa varnostniki, pa ka ge znan što se se. Zakoj pa za tou nega refernduma? Ati bi fčasi bil za tou ka v nedelo policaji ne bi delali.

Lidje bi bole paztli, ka be bi zbetežali v nedelo. Dobro tou ka doktor za vikend dežurstvo zaslužji telko kak en bautaš cejli mejsec, je pa stvar čednejši od mene. Zeli so nas tudi v evropsko integracijo, kak oni pravijo, po domače v Evropsko Unijo. Velikanski dosežek slovenske politike. Od tistiga mal na friško sprejemajo zakone, pa akte, ka mo pripravleni da nas k leti med sebe zemejo. Najbole pripravljena država smo od sej. Nika ne pravin, za sakšo valo. Malo mi samo ne da mera, ka ovi z Evrope sigdar samo naše pridružitvene predstavnike poslušajo. Nigdar pa nej kakšoga kmeta npr. eti z našoga Goričkoga, kak je on kredi za Evropo. Ati je pravo, ka se naj nika ne sekejran, če smo se lejko kraj od Juge ftrgnoli, da nan je bilou sega zadosta, zakoj se te ne bi mogli za par lejt kraj od Evrope., če do nas preveč žmijkali. Bole se naš ati sekejra, ka smo notri v NATO pakt stoupili.

Ta organizacija je znana, ka nikoga nika ne pijta, samo namesto cukrof, začajo doj metati bombe na državo, štera se njin ne vijdi. Baz NATO - jovih, naj ne bi bilou pri nas, so nan na začetki gučali. Te pa za eno malo, pa, ka je nej izključeno, ka je ne bi bilou - bar ene male. Ka od podmornic pa letalonosilk sploj nemo gučo ka se f Koper odijo kazat. Najbole so rade profesionalke, da te telko vojske išče dodatne uslege po Kopri. Kak sigdar nas žedne prej More vozijo. Vište referenuma od vojske pa f Sloveniji sploj nej bilou. Samo so nan inouk oznanili, ka je s štelungof f Sloveniji zdravo. Nikomi več nede trbelo v vojsko iti. Samo ovin, ka do tou ščeli biti, za pejnaze - profesionalce. Leta 2003 se je največ gučalo tuj od razni afer, šteri nan f Sloveniji nikdar ne sfali. Pa policajski čin, eden pa drugi, pa nej dober, pa da je burja, nemre vō na morje. Tak ka san čako, ka de naša pomorska policija prosila državljane, naj se na morje vō ne pelajo, da je burja, ali pa nej se šteri ne proba ftopiti. Od aviona, nanč nemo gučo, zaj se sploj več ne vej, ka se je z njin zgoudilo. Te smo meli Klinični center, pa njūve mize. Tū se se zna, ali pa nika. Drage so bile, fejt predrage. Si so zodstopili, pa nikomi nika. Mize se plačujejo dale. S sosidami našimi iz lipe naše se razmimo kak sigdar. Bratsko ljubezen so nan najlepše pokazali na vaterpolo prvenstvu f Kranji, pa te še da so uvedli gospodarsko cono na Jadrani. Prej študentskoga servisa so že zaposlili par stou potapljačof, ka riban gor na plavuti kelijo šahovnice. Ka ne bi štera f slovenski falat Jadrana zaplavala.

Pa od zunanjoga ministra Rupla se mi je tūj eto inouk senjalo. Li mi je gučo ka je nej kriřf, pa je nej kriřf. Tak ka nej, ja što je pa pri nas sploj kaj kriřf. Edino Šušara so obsodili, znankar je šou nekomu fejt na žifce. Ati pravi, ka je gvušno šteromi, nej ščel kraj dati falt mifje. Zadnja stvar od koj je trnok dosta guča so izbrisani. Ne pozabte ka mo drugo leto volitve meli. Tej izbrisani so njin ka oli na ogenj, v njūvi predvolilni mučkaj. Trbelo bi izbrisati, je pravo ati, te ka so zaj najviše zaptosani f Sloveniji. Tou san glj nej razmo, samo san se delo, ka mi je se jasno, kak naš poltiki, da je kaj pijtajo.

Gvušno san sefele pozabo, samo ka je bilou je bilou, v novon evropskon leti nas čakata samo med pa mlejko. Sen fkuپر želen fajne svetke, pa ne poukajte došta s petardami, ka nouvo leto brez pokanja tuj prijde - stouprocentno. Pa začajte že zaj šparati nouve dafke, ka nas čakajo v svobodnoj Evropi. Pa ka bi meli evropske plače, nej samo evropske cejne. Samo še tou si želen, bole ati je tou pravo, kak ge, ka bi naši prejgnji bar en den v leti mislili, ka ji je narod zvalo, pa ka bi malo mislili glj na te narod, nej sigdar samo na sebe.

Pa srečno (tou mo rejsan nucati) novo leto 2004

Vanek, OŠ Mali Bakovci, 5.b

VANJEK

Izraz duše skozi pesem Marka Bunderle

Na tla vržeš buciko, pa zagrmi

Marko Bunderla iz Kuzme je študent nemščine in primerjalne književnosti na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Poleg študija je dejaven tudi na drugih področjih. Marko pravi, da je največja sreča, ko je z ljudmi. Zelo rad je v družbi, kjer pogovori tečejo o študentskih problemih, filozofskih mnenjih in politiki. Pred kratkim je izšla njegova prva pesniška zbirka z naslovom *Notranje oko okna*, ki obsega sedemdeset predvsem erotičnih in psihedeličnih pesmi. Mladi avtor je povedal, da so njegova dela »mešanica« več stilov. Dvajsetletnega Marka Bunderlo prištevamo med najmlajše prekmurske pesnike, ki izdajajo v samostojnih zbirkah. V prihodnje si želi dolgih potovanj, v vse dele sveta. S potovanji si bo obogatil življenjsko obzorje in dobil navdihe za pisanje novih pesmi.

Kako to, da si se navdušil ravno za pisanje pesmi?

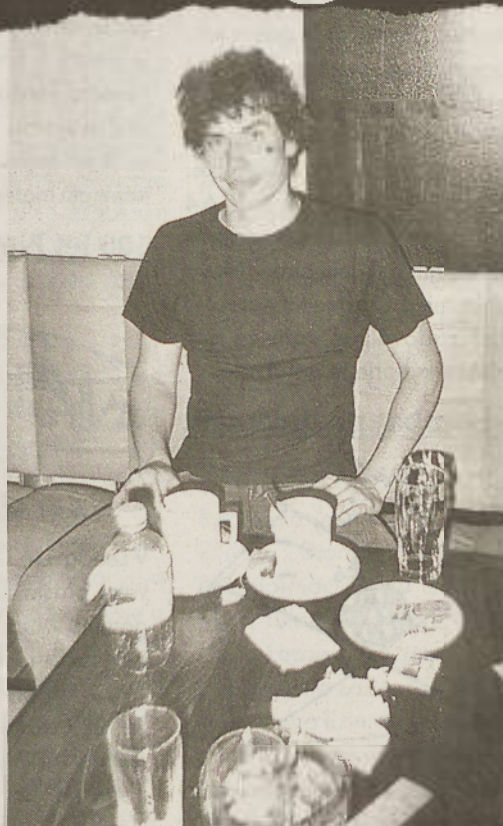
Prvi »krivec« za to je gotovo moj sošolec iz gimnazije v M. Soboti Matej Albert, ki je že pred mano začel pisati pesmi, pa tudi moja tedanja punca Simona je podpihnila žerjavico, ki se je razrasla v plamen. Zanos pa so mi vlile tudi nekatere pesniške zbirke oz. avtorji, kot npr. Tomaž Šalamun. Všeč mi je prodornost, ki jo lahko izžove že samo skupek treh besed. Jaz pravim temu: »Na tla vržeš buciko, pa zagrmi.« In tako poskušam tudi pisati.

Želiš postati slaven?

(Premišljevanje.) Ne, čeprav moram priznati, da me na trenutke zagrabi neke vrste častitljivost: želim po uspehu, pozornosti in odobravanju soljudi, tako da mi veliko pomeni, če to, kar delam, doseže pričakovan odziv.

Te starši spodbujajo pri pisanju?

Ne neposredno. Saj tudi oni, dokler ni izšla zbirka, niso vedeli za moja »popotova-

Mislim, da je mladost neke vrste pripravljalo, »spoznavno« obdobje, v katerem spoznavš samega sebe in svet: vrteč se vedno hitreje, kažoč svoje številne obraze. Pravim pa, da vse »pizdarije«, ki jih hočeš storiti, moraš storiti zdaj, kajti kasneje te preveč stvari veže in omejuje in vse težje izstopiš iz ustroja vsakdana. Po drugi strani pa, kjer je volja, je tudi pot.

nja« po pokrajinah poezije. Spodbujajo me s tem, da mi dajo možnost, da lahko pišem – imam čas pisati. V življenju mi stojijo ob strani, vedno pripravljeni pomagati, če se le da.

Kam zahajaš v prostem času in s kom?

S prijatelji zahajam na koncerte (rock, metal, jazz ...), v lokale. Zgodi se tudi, da zaidem v Dramo in kino. Družbo mi dela tudi moja punca Maja. Skupno preživeti

čas poskuša čim bolj obarvati z različnimi užitki (gurmanskimi etc.). Bolj ko je pisano, boljše je.

Imaš brate in sestre in ali se tudi oni navdušujejo za pisanje?

Imam dva mlajša brata, vendar se noben od njiju ne navdušuje nad pisanjem. Matej igra saksofon in obiskuje 4. letnik Srednje glasbene in baletne šole v Mariboru. Skupaj z Denisom Horvatom, Brunom Domitrom in Tadejem Kamplom sestavlja jazz kvartet, ki me je spremljal ob branju pesmi na uradni predstavitvi pesniške zbirke. Poezija je skupaj z glasbo – v izvedbi teh zelo nadarjenih glasbenikov –, kopajoča se v nežnem soju sveč, pojila intimno in sproščeno razpoloženje. Najmlajši, Evgen, je še v osnovni šoli, sedaj v osmem razredu. Aktivno se ukvarja s športom, s karatejem v karate klubu Tromejnik v Kuzmi.

Kako gledaš na druge pesnike, pisatelje in druge umetnike?

Kot na ljudi, ki s svojimi prizadevanji osvetlujejo življenje, svet iz različnih perspektiv in nam ga prikazujejo v vsej njegovi lepoti, kompleksnosti, tragikomičnosti, pomanjkljivosti ... Ta raznolikost aspektov se poji z raznolikostjo ljudi. Na tak način se lahko tudi med seboj spoznavamo, rušijo se tabuji, gojita strpnost in mir. Po drugi strani pa je lahko cilj le estetski doživljaj, ki ljudi navdihuje, navdušuje, prevzame ali celo odvrača. Vsekakor je v njihovo delo vložena veliko truda in, mislim, da tega včasih ne vemo ceniti.

Komu posvečaš pesmi?

Največkrat trenutku. (Smeh.)

In če bi se še enkrat rodil?

Ne bi se rad še enkrat rodil. Poskušam iz tega, kar sem in kar imam, narediti čim več: živeti čimbolj pestro.

Bojan Zadravec

Vaša čustva

Vse dobro ti želim!

Izbiral si in izbiral, mi obljubljal nebesa in me vlekel za nos. Na koncu pa si izbral njo. Sprijaznila sem se tem in ne bom jokala za tabo. Nisi vreden niti ene kaplje solze, ki bi jo potočila zaradi tebe. Resda me je to hudo prizadelo in sem mislila, da je konec sveta. Kakšna napaka. Prav je bilo, da se je to zgodilo. Če se ne bi sedaj, bi se enkrat drugič, potem pa bi me samo še bolj bolelo. Lepo je bilo s tabo, zabaven si in duhovit, ampak to je premalo, da bi si s tabo zamišljala svoje življenje. Nočem v neskončnost čakati, kdaj se boš spet vrnil, kdaj boš spet pozabil name in se imel tako dobro s svojimi prijatelji. Živi svoje življenje in bodo srečen z njo.

Tina

Vaše pesmi

Ptica

Vse bi dala zate, ptica moja mala, da poleteti bi s teboj znala, da ne bi sama ostala. Rada počutila bi se kot ti, ko srečna si. Postala bi tudi jaz ptica mala, na nebu s teboj bi se igrala, vsak dan bi pri njem spala in ne bi več jokala. Midva srečen par bi postala in v srcu mlada ostala.

Majci

Tišina

Noč je vlažna, megla se skriva na moja lica. Gledam tišino, zrem v njo, da pozabila bi te. Tišini sem se prepustila, da bi tebe pozabila in spet srečna bi bila.

Mateja

Nestanovitnež

Ali tudi ona sprašuje se, sprašuje svetle zvezdice, ko na oknu žalostna sloni in tja v nemo noč strmi, le kje, kje hodiš ti, ali zopet pri drugi si, ti pacek, lažnivi ti, zakaj ne najdeš miru si, zakaj morajo zate solze padati, zakaj moraš srca lomiti. Ne, ti niso to, kar obljubljaš, s sladkimi lažmi zapeljuješ in srca mlada pogubljaš. Ti prave ljubezni ne potrebuješ, le za avanture ti ne živiš, za krili tekaš in noriš.

Sonja Š.

Na Vestnik nam pošljite kakšne zanimive fotografije iz vaših žurov, zabav, koncertov in trenutkov, ko ste se imeli lepo. Radi bi objavili nekaj vaših najbolj norih trenutkov mladosti. Veseli pa bomo tudi vseh vaših pripomb, mnenj, pisem, vaših čustev ter vsega, kar vam leži na duši. Naš naslov je Vestnik, Podjetje za informiranje, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, ali po elektronski pošti: Nana.RR@p-inf.si. Rubriko uredila: A. Nana Rituper Rodež

Ko dobiš paradižnik ...

V četrtek so postavili člani Mladinskega informativnega in kulturnega kluba na Trgu zmage v Murski Soboti stojnico z zaboji paradižnikov, ki so jih nato podelili naključnim mimoidočim. Na ta način so MIKK-ovci želeli oddolžiti vsem posameznikom in podjetjem, ki so jim finančno ali kakorkoli drugače pomagali pri organizaciji festivala Te MIKK-a.

»Prireditve, kot je ta naš festival, so precej odvisne od donatorstva in sponzorstva. Na srečo pa nam vsako leto pomagajo družbeno odgovorni posamezniki in podjetja.

Sprva sta paradižnike delila Jože in Anita, nato so jima pomagali tudi drugi člani MIKK-a.

V roke in ne čelo

Ponavadi smo mi tisti, ki vedno nekaj prosimo in prejemamo, sedaj pa smo želeli tudi mi nekaj podariti,« je pojasnila upravnica MIKK-a Alenka Kukel.

Paradižnik je simbol julijskega festivala Te MIKK-a, ki v svojem nadnaslovu nosi tudi ime Para-days (beri kot piše, op. p.). Doslej je bil organiziran že dvakrat na letališču v Rakičanu, letošnji pa je pomenil velik uspeh, saj ga je obiskalo kar tri tisoč ljudi iz vse Slovenije in tudi tujine. S tem se je prebil med največje festivale alternativne glasbe v Sloveniji, ki je še dodatno obogaten z različnimi delavnicami, predavanji in športnimi igrami. Pri MIKK-u se tovrstne prireditve lotevajo podobno profesionalno kot v tujini, saj programski koordinator Ivor Knafelj tiskovno konferenco pred letošnjim tretjim festivalom obljublja že 12. januarja: »Dva festivala sta za nami, tako da so porodni in poporodni organizacijski krči mimo. Tretji festival po vrsti pomeni že majhen jubilej, tako da moramo publiki ponuditi nekaj posebnega, mogoče tudi povečati oder.«

In če gre soditi po besedah Tomislava Glavice (GT Oblivious), ki v MIKK-u skrbi za glasbeni del, bi ta festival res lahko bil nekaj posebnega. Tako se lahko zgodi, da bo ena glavnih zvezd Danko Jones, kanadski roker filipinskega porekla. Velika želja je tudi legendarna kanadska skupina Nomeansno. Če bo v tem času še koncertiral kje v Sloveniji, bomo tudi v Pomurju slišali in videli enega najbolj inteligentnih

in kvalitetnih bendov alternativnega rocka. Najverjetneje bomo lahko slišali tudi francosko skupino Kanjar d'Oc, ki nadaljuje tradicijo velikih bendov s polno trobili in tolkali tipa Les Negresses Vertes in Mano Negra. In skoraj neverjetna novica je, da so menedžerji Tomislavu ponujali kar letošnji svetovni hit The White Stripes, vendar je njihova cena previsoka, saj se meri v nekaj deset tisoč dolarjih. Ampak ne glede na to v MIKK-u obljublajo nova presenečenja.

T. K.

Večina mimoidočih je imela enako vprašanje: »Zakaj pa je to?« Nekateri pa so festival že poznali. Podobno akcijo so MIKK-ovci izpeljali tudi v Ljubljani in Mariboru, tako da so skupno razdelili 1500 paradižnikov.

Pomurec(ka) leta 2002

Glasovali so bralci Vestnika in poslušalci Murskega vala. Med predlaganimi se je znašio 85 moških in 83 Pomurk leta. Največ glasov (132) je dobil Milan Kučan in se tako že sedmič okitil s tem naslovom. Prvič je postala Pomurka leta dr. veterinarske medicine Smilja Nabergoj – zbrala je 146 glasov.

Slovo Jelše

Po 41 letih so dokončno zaprli vrata kavarne Jelša v Murski Soboti. Nadvse priljubljena kavarina je bila shajališče mnogih ljudi in mnogih generacij – od dijakov in umetnikov do podjetnikov in upokoјencev. Tu so se dogajali prvi ljubezenski zmenki in sklepali poslovni dogovori, tu se je bralo časopise in se krepčalo s toplimi napitki, tu so našli razstavišče pomurski fotografii. Jelša ni bila navadna gostilna ...

Priznanje gozdarju Žurmanu

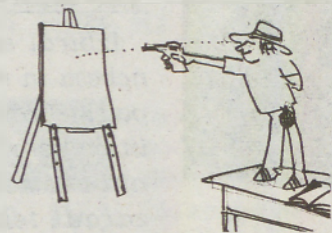
Zavod za gozdove Slovenije je na priložnostni slovesnosti 51-letnemu gozdarju iz Negove, Branku Žurmanu, podelil priznanje za najbolj skrbnega lastnika gozda v pomurski območni enoti za to leto. Upravlja okrog 12 hektarjev gozda. Pravi, da so z gozdovi, starimi do 25 let, sami stroški, dobiček prinašajo šele, ko so stari sto let, in dodaja, da je območje Slovenskih goric rastišče listavcev in česnje.

Nova slovenska vinska kraljica

Komisija, ki izbira vinsko kraljico, je ocenila, da je Simona Štravs pokazala najboljšo splošno znanje, da dobro pozna vinogradništvo in vinarstvo in da se zna sporazumeti tudi v drugih jezikih. Na osnovi teh ugotovitev so absolventko portoroške Visoke šole za turizem, doma iz Virštajna, razglasili za vinsko kraljico za leto 2003 in ji na glavo posadili krono.

Revolveraša na šoli

Na srednji poklicni in tehniški šoli v Soboti sta dva dijaka, prihodnja avtomehanika, malo nenavadno ponagajala. Profesor angleščine je med poukom odkril, da si sošolca podajata pištolo. Nekako jima jo je odvzel, nakar je šola poklicala policijo. Po vsej verjetnosti je nista nameravala uporabiti – razen morda za zastraševanje –, saj v orožju ni bilo ne okvirja ne nabojev. Eden je ob dogodku sicer izjavil, da bo »vse v luft spustil«, drugi pa, da sta pištolo našla v snegu na šolskem dvorišču.

Nova učilna na Cankovi

Hilda Vogrinčič, ki je na Cankovi ravnateljica že 21 let, je zadovoljna, saj se ji, predvsem pa učencem, odpirajo lepše možnosti. Po desetletnem mole-dovanju se je Ministrstvo R Slovenije za šolstvo znanost in šport obvezalo, da bo s 60 odstotki sofinanciralo izgradnjo šole. To v prihodnosti med drugim pomeni ukinitve dvoiz-menskega pouka in selitev določenih dejavnosti (računal-ništvo, knjižnica itd.) iz lukenj v ustrezne prostore.

Doktorat iz zapisnika

Politične strasti v občini Radenci zaenkrat ne kažejo znakov umirjanja. Po skoraj 80 dneh od konstituiranja občinskega sveta in podelitve mandata županu se menda ni naredilo nič. Da so zadeve resno žalostne, zgovorno potrjuje raz-prava o zapisniku s prejšnje seje sveta. Eden od svetnikov je mnenja, da je zapisnik »šala-ta, iz katere se ne more veliko potegniti«. Drugi pravi, da daje zapisnik čuden občutek, itd. Ko je kazalo, da se bo razprava umirila, je glasovanje pokazalo drugače in župan Toplak je sejo prekinil ...

Popis 2002

V Statističnem uradu R Slovenije so objavili prve podatke o popisu prebivalstva, ki so ga opravili lani aprila. Tedaj je bilo v Sloveniji 1.948.250 prebivalcev. Popis ugotavlja, da je vse več družin s samo enim otrokom ali celo brez njega. Pomurje ima 3.799 več žensk kot moških. Število prebivalcev po nekdanjih občinah pa je naslednje: MS 58.497, GR 20.260, LE 23.610, LJ 18.030.

Gornja Radgona – neugodna slika

V gornjeradgonski občini se srečujejo z velikimi socialnimi problemi. 1200 občanov je brezposelnih, zato ni čudno, da jih veliko ne plačuje stana-rin. Število neplačnikov in višina neplačanega zneska se iz dneva v dan povečujeta. Številni podjetniki so se zaradi nerazumevanja občine preselili na druga območja. Novi žu-pan obljublja, da bodo odslej vrata občine bolj odprta, pripravljajo pa že tudi in-dustrijsko cono.

Kočija za kraljico

Vinski kraljici Slovenije Simoni Štravs je Avtohiša Drev iz Petrovč 8. marca izročila v uporabo avtomobil Seat Cor-doba. Vinska kraljica bo to vozilo uporabljala na poteh, na katerih bo izpolnjevala poslanstvo promocije sloven-skih vin, vinogradništva in slovenske vinorodne dežele kot zanimive turistične destinacije.

Opera Murina

Sveče z obeh strani vodijo obiskovalce do zgradbe Ope-re v Ljubljani, pred katero gorita dve bakli. Nekaj pred osmo se vrata odprejo, ko-zarček penine, posaditev na določeno mesto po seznamu in modna revija Mure se prične (še prej »padobranci« naredijo gnečo in dvignejo tempera-turo). Med gledalci tudi Štefka, Alenka Godec, Karmen Sta-vec, Anja Rupel, Brane Rončel, Nina Gazibara ... Predstava na nivoju in sproščena. Dobra poteza.

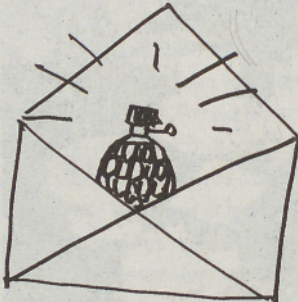
Lani Švica, letos Gradec

Učenci OŠ Stročja vas so že dokaj znani po uspehih na tekmovanjih iz znanja nem-škega jezika. Na državnih tekmovanjih dosegajo največ točk, lani pa so prejeli nagrado tudi v Švici. To jih je spod-budilo, da so se prijavili na mednarodni literarni natečaj založbe Perplex iz Gradca. V projektu so morali opisati značilnosti kraja, legende, običaje itd. Izmed otrok (12 do 14 let) iz štirinajstih držav so bili spet prvi.

Čarda bo živela naprej

Obnovitvena dela v motelu Čarda so na vrhuncu. Lastniki Avtocentra Lepoša so od 12. marca tudi lastniki maskote prekmurskega gostinstva – motela Čarda, ki je dolga leta sameval od vseh zapuščen. Do junija naj bi obnovili gostinski lokal in 20 sob ter pripravili prostor za večje prireditve. Nakup objekta je stal 64 milijonov, obnova pa zahteva dodatnih 25 milijonov. Nova solastnica Čarde je s potekom del zadovoljna, zato že išče dobre kuharje in natakarje.

»Bomba« na davkariji

Med poštnimi pošilkami, ki so jih prejeli na davčnem uradu v Murski Soboti, je bila tudi kuverta s sumljivim (eksploziv-nim?) praškom. Policija je za-prla okolico poslopja, potem pa je že prispela posebna enota za protibombno zaščito iz Maribora, ki je prevzela neprijetno pošiljko. Ali gre res za eksplozivno snov ali pa za kak drug prašek, morda celo za moko, bo pokazala anali-za. Dacarjem je v glavnem pismo pognalo strah v kosti.

Prleški Zobl žur v LJ

Prleški študentski klub je or-ganiziral skupaj z ormoškim klubom velik ljubljanski Zobl žur, na katerem so se oglasili Prleki in drugi ljubitelji dobre kapljice, zaseke (»zobla«) s čebulo in zabave na sploh. Deset vrst vina je naredilo svoje, Predin je naredil svoje, Soulfingersi so naredili svoje, skupina Board-walk je naredila svoje. Dekleta so mazala zaseko in rezala čebulo. Poslušalo se je, pelo se je, plesalo se je itd. Študentski žur kot žur. Še dobro, da jih mame niso videle.

Borut Meh optimist

Lansko leto je bilo eno najtežjih v vsej Murini zgodovini, saj je izguba dosegla 2,8 milijarde tolarjev. Krivde za nastalo situacijo se ne bo mogel otresti tudi Murin nadzorni svet, ki je menda marsikaj vedel o pos-lovanju Westmura, a ni ukrepal. Predsednik uprave Mure pravi, da ni prišel v Muro, da bi jo poslal v stečaj, in pri takšnem scenariju ne bi sodeloval. Ob-staja scenarij, po katerem bi Mura takoj poslovala pozitivno.

Perspektivni Gregor

Dvanajstletni Gregor Prelog iz Šratovec, član Teniškega kluba Emes iz Lastomerec, ki letos pr-vič nastopa med tekmovalci do 14 let, dosegla odlične rezultate. Na teniškem turnirju, ki ga je or-ganiziral TK Plus iz Ljubljane, se je uvrstil v finale. Po mnenju trenerja Tonija Pintariča lahko pričakujemo, da nas bo še večkrat razveselil, saj je na treningih marljiv in discipliniran.

100 let Nafta

V Lendavi so s številnimi priredit-vami proslavili 100-letnico no-gometa. Nogometno društvo je bilo ustanovljeno 11. maja 1903. Prvi predsednik je bil Emil Pollak, častni predsednik pa Mihaly Kakasdi Hajos. Če dru-gega ne, bo imel v prihodnje lendavski nogomet vsaj dovolj žog. NZS je namreč za ta visoki jubilej podarila 100 žog. Ob prisotnosti najstarejših živečih lendavskih »naftašev« so na no-gometnem igrišču odkrili tudi spominsko ploščo.

Glasbena šola bo

Deset županov je do 23. maja podpisalo pogodbo o skupni gradnji glasbene šole v M. So-boti. Pogoj, da bo gradnja s 44,5-odstotnim deležem sofinan-ciralo ministrstvo za šolstvo, pa je, da jo podpišejo vsi, se pravi dvanajst občin, torej tudi Roga-šovci in M. Toplice. Ni pravi čas za njo, menijo eni, lokacija se išče, o podpisu bodo razpravljali in odločali na prihodnji seji itd. Torej šola bo, vendar mogoče.

Maturantski pohod

Tako, kot je šel Atila s svojimi hordami proti Rimu, skoraj tako nekako se je končal dan matu-rantskega pohoda v Soboti. Naslednji dan v soboškem parku skorajda ni bilo drevesa, okrog katerega ne bi ležali kilogrami smeti, največkrat v obliki pivskih in vinskih steklenic. Maturanti so pokazali tudi svojo inovativnost, saj je bilo na tleh, pa tudi na – drevesih, videti desetine nakupovalnih vozičkov.

Američan v Pomurju

Na tridnevni obisk v pokrajino ob Muri je prišel ameriški vele-poslanik v Sloveniji Johny You-ng. Predstavil je možnosti sode-lovanja in poslovanja z ZDA, s sabo pa je pripeljal tudi dva so-delavca za trg in gospodarstvo, ki naj bi bila v pomoč pri na-vezovanju gospodarskih stikov.

Prišel Čiro rešit Muro

Miroslav Čiro Blažević, ki je popeljal Hrvate na svetovnem prvenstvu 1998. do brona, je postal novi trener Mure. 68-letni trener vseh trenerjev, kot mu pravijo sosodje, je podpisal za dve leti. Poznavalci trdijo, da bo poleg drugih Čiro pri-peljal tudi Šukerja in R. Jarnija. Tako naj bi se, po slabi sezoni, Muri pisali boljši časi. Tudi zaradi tega, ker je postal novi predsednik bogataš Georg Suban, ki napoveduje korenite spremembe in boj prav za vrh.

Milica lahko gre domov

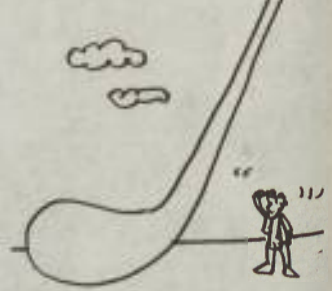
Odločitev senata, ki je mar-sikoga presenetila, je sporočila sodnica Maša Butenko: »Ma-koterjeva, zdaj lahko greste do-mov!« Temu sprva ni mogla verjeti niti obtoženka, saj je najprej obsedela in šele nato so jo obile solze sreče. Po tridesetih mesecih pripora je odvjetniku Čeferinu uspelo, da jo je z raznimi slalomi v procesu »spravil ven«. Kazniva dejanja, ki bremenijo obtoženko, so tako huda, da zastarajo šele v 50 letih. Postopek ni končan.

Tovarnar Benko dobil ploščo

Tovarnarja Jožefa Benka, ene-ga najpomembnejših in najug-lednejših pomurskih gospodar-stvenikov med obema vojna-ma, je leta 1945 na osnovi montiranega procesa usmrtila ljudska oblast. Naiven, kot je bil, je bil prepričan, da mu nova oblast ne bo storila nič žalega, saj se je tudi on tako obnašal. Zdaj so se ga spomnili gasilci – nekoč je bil starešina prek-murskih gasilcev – in mu na pročelju stavbe v Lendavski ulici odkrili spominsko ploščo.

Palica za Guinnessovo knjigo

Pred začetkom evropskega prvenstva v hokeju na travi skupine C za ženske, ki poteka v Moravskih Toplicah, so pred-stavili največjo hokejsko palico za Guinnessovo knjigo rekor-dov. Je iz smrekovega lesa, dolga 15,22 metra, težka pa več kot tona in je vredna okrog milijon tolarjev. Izdelali so jo v Lipovcih pri mizarju Francu Maučecu, ki je tudi sam hoke-jist.

Julij

Avgust

September

Oktober

November

December

Cena pšenice še vedno XY

V prostorih Kmetijske zadruge G. Radgona so se sešli pridelovalci in predelovalci žitaric, da bi se dogovorili o ceni. Žitna industrija zahteva tržno ceno in tako, kot je v mlinih sosednjih držav, kmetje pa bi radi pokrili stroške in inflacijo, torej toliko kot lani plus inflacijo. Po dobri uri pogajanj so se razšli, vsak s svojimi predlogi. Pogajanja se bodo nadaljevala.

80 let dr. Vekoslava Grmiča

Mesec po rojstnem dnevu naslovnega škofa dr. Vekoslava Grmiča so uglednemu rojaku pri Sv. Juriju ob Ščavnici pripravili posebno svečanost. Jubilar je pravi ljudski človek. Je umirjen in pošten in zato spoštovan pri vseh in na vseh ravneh. Je častni občan Sv. Jurija, Radgone in Maribora. Odlikovan je z redom republike z zlatim vencem, od Kučana pa je prejel odlikovanje srebrni častni znak svobode RS Slovenije. Taki ljudje, kot je on, naj živijo večno!

Milijonar v Moravskih Toplicah?

V tem trenutku se še ne ve, kdo bo spravljal v žep 59.791.178 tolarjev. Dejstvo je, da je v turistično-informativnem centru v Moravskih Toplicah nekdo vplačal kombinacijski listek za loto, ki je zadel sedmico. Srečni dobitnik ima zdaj dva meseca časa, da se oglasi z listkom. Takšno količino denarja izplačujejo samo na glavni direkciji v Ljubljani, zato je mogoče, da dekleta, ki so prodale listek, kakšne posebne koristi (darila) ne bodo imele.

Prvi Slovani v Prekmurju

Na podlagi najdb na trasi pomurske avtoceste je nastala ideja za film, ki ga snemajo v bližini kroškega broda. Tukaj so našli arheološke sledi najstarejšega vala Slovanov, ki so prišli prek moravskih vrat v letih 560-580 v Prekmurje, potem pa se razselili proti Alpam in po vsej Sloveniji. »Najdbe so bile presenetljive in delno se bo zgodovina naselitve pisala nekoliko drugače,« je povedal dr. Mitja Guštin, profesor na oddelku za arheologijo in producent filma.

Ilegalcev ni več

Šef postaje mejne policije Lendava Iztok Trček je pripravil tiskovno konferenco in podal pregled svojega dela, se pravi pregled dela policije na tamkajšnjem območju. Ugotavlja, da so razmere stabilne in da je na splošno vse zadovoljivo. Najbolj razveseljivo je dejstvo, da so se ustalile razmere z ilegalci. Leta 2000 so na tem območju obravnavali 43.825 ilegalcev, letos pa samo 57. Od teh jih je 14 zaprosilo za politični azil.

Suša, suša

Suša pesti pokrajino že od pomladi. Najhujša suša v zadnjih sto letih je zarezala glatke rane in posledice bodo zanesljivo dolgoročne. Prizadeti so vse kulture, kmetje prodajajo živino, nekateri zalivajo vinograde. Dokončne ocene o škodi ni, zgovoren pa je naslednji podatek kmetijske svetovne službe: v Pomurju je 51 tisoč hektarjev njiv, vseh obdelovalnih površin pa je 67 tisoč hektarjev. Zaradi suše je poskodovanih 63 tisoč hektarjev.

Lepši »Lotmerk«

V okviru 47. praznika občine Ljutomer, ki sovpada s 135. letnico prvega slovenskega tabora, sta tamkajšnji župan Jože Špindler in predstavnik države Dean Peršon predala namenu krožno križišče, obnovljeno cesto v Grossmanovi ulici, hodnik za pešce in kolesarsko stezo. Krožišče bo dejansko polepšalo videz mesta, saj ga v sredini krasi domiselna fontana, čeprav nekateri menijo, da je predraga in bi bil ta denar drugje bolj potreben.

Računsko sodišče na Tišini

V Občini Tišina je sodišče vzelo pod lupo njeno poslovanje v letu 2002, ki še spada v mandat prejšnjega župana Alojza Flegarja. Verjetno bi mnogi radi, da se odkrije čimveč njegovih nepravilnosti, zato je bilo tudi poslano pismo, da naj sodišče podreza v omenjeno leto. Malo so seveda vmes strankarske igrice, saj vsi svetniki niso bili seznanjeni s pismom, čeprav je bila podpisana njihova stranka. Revizorji naj bi svoje povedali prihodnje leto.

Naj kmetija 2003

Po pol leta ogledovanja domačij, ki ga je opravila Vestnikova skupina strokovnjakov od agronomov, arhitektov do etnografov, so končno izbrali tistega, ki se lahko okiti z NAJ. Tokrat je to Halasova domačija v Črenšovcih. Vestnik in njegovo akcijo, ki se ob koncu spremeni v pravcato ljudsko rajanje, je pohvalila tudi Sonja Bukovec, direktorica Agencije za kmetijske trge. Malce hudomušno lahko dodamo, da je akcijo podprl tudi Bog, saj je poslal prav na sklepno prireditev po večerni suši obilni dež.

Novi lastnik Zvezda - Diane

Radenska je prodala družbo Zvezda - Diana po še neuradnih informacijah za 980 milijonov tolarjev finančni družbi Hypo Leasing. Podjetje naj bi bilo kupljeno za Marka Slaviča kot jemalca lizinga. Posel je bil tokrat speljan brez domačega Feniksa, ki je sicer Slavičev prvi lizingodajalec. Pivovarno Laško, ki kot večinski lastnik Radenske potrebuje denar za pivovarsko vojno z Unionom, kaj malo skrbijo posledice te prodaje.

Merkator kupil Živila

Seveda nas to briga, saj so pred tem kranjska Živila kupila Potrošnik in nato v kratkem času skoraj do konca izničila več kot petdesetletna prizadevanja in odtegotovanja prekmurskih trgovcev. Ob nakupu so Živila rekla: Potrošnik je posloval z izgubo. Če ne bi prišli mi in zmanjšali premoženja (prodali trgovin) ter posodobili poslovanje, bi tako ali tako propadeli. Kaj bo zdaj s prodajalnami na podeželju (25) in na sploh s Potrošnikom (kolikor ga je pač ostalo) je trenutno v božjih rokah.

Čiro odšel

Kot strela z jasnega je odjeknila novica, da je hrvaški nogometni strokovnjak Čiro Blažević po bolečem porazu Mure z Lendavsko Nafto v pokalnem tekmovanju odstopil z mesta trenerja. »To je eden najtežjih trenutkov v moji karieri. Ko trener izgubi tako tekmo, nima več pravice za nadaljnji kredit,« je izjavil trener trenerjev, ki je kljub velikim obljubam (in stroškom) svoje delo opravil daleč pod pričakovanjem. Novi trener je postal Milan Miklavčič.

Vodenik - slovo politiki

Ze julija je nekdanji gornjoradgonski župan kot član občinskega sveta uradno napisal odstopno izjavo, kar je občinski svet sprejel. Dejansko pa se Miha Vodenik z Melov ni pojavil na seji od takrat, ko se je novi župan od njega poslovil, mu izročil za spomin sliko in so se skupaj fotografirali. Zdaj bi vsi radi, da bi se spet kaj pojavil na občini in pomagal razrešiti nekatere posledice njegovega županovanja.

Pomurci in Udba

Pri založbi Nova obzorja je izšla knjiga Dušana Lajovica Med svoboda in rdečo zvezdo. Med drugim je bil avtor tudi častni konzul v Novi Zelandiji. Knjiga je bolj ali manj seznam 14.000 imen tistih, ki so na tak ali drugačen način sodelovali z Udbo. Knjiga je le nadaljevanje zgodbe, ki se je začela z objavo seznama na svetovnem spletu pod naslovom Udba.net. Vestnik je na »slepok« objavil nekaj priimkov, ki so »zveneli« pomursko ...

Pomurci imamo najdaljšega

Dobili smo dodatnih 7 km avtoceste. Od tega je most na Muri dolg 833 m in tako velja za najdaljši most v Sloveniji. Na otvoritev AC so se prišli slikati tudi poslanci. Od predvidenih 83 km ima Pomurje trenutno 11 km, kdaj pa bo zgrajena celotna avtocesta od Lendave do Maribora, pa ne ve nihče. Prometni minister je prepričan, da se bo to zgodilo do leta 2010, v nacionalnem programu pa piše da do leta 2013 ...

Evropski mladinski prvak

19-letni Denis Ficko iz Mlajtnec, študent prvega letnika Fakultete za šport v Ljubljani, si je na Dunaju priboril naslov evropskega mladinskega prvaka v karateju. Zveneči naslov je iz serije številnih odmevnih uspehov, ki jih je fant žel v svoji sedemletni športni karieri. Trenirala petkrat tedensko, enkrat mesečno pa v Čakovcu s člani hrvaške državne reprezentance (zaradi dobrih sparing partnerjev). Trenutno je registriran za Karate klub Partizan Ljutomer.

Gostilna Lovenjak prodana

Na soboškem sodišču so na dražbi prodali gostilno Horvat - Lovenjak, nekoč pojem kvalitetne gostinske ponudbe v Pomurju. 70 odstotkov od ocenjene vrednosti, kolikor je bila izklicna cena, znaša 61 milijonov tolarjev, upniki pa so prijavili 106 milijonov terjatev. Kupec Werner Nothangel, avstrijski podjetnik, ki ima d. o. o. s sedežem v Mariboru, je vplačal varščino, kupnino pa mora v petnajstih dneh po podpisu pogodbe.

Terorist iz Radgone obsojen

Okrožno sodišče v Murski Soboti je 32-letnega Tomija Sluga spoznalo za krivega in ga »zašilo«. Dobil je 4 mesece pogojno. Fant se je napil rdečega vina, potem pa začel ogrožati varnost ameriškega predsednika Busha mlajšega, in sicer tako, da mu je v Belo hišo poslal mejl z naslednjo vsebino: »Predsednik, rešite Zemljo, vi riti, ubili vas bomo v Ljubljani. Dobrodošli!« Sluga Bushu, Bush CII, CIA policiji ... Še sreča, da fant ni vozil pijan, tedaj bi bila kazen še višja.

110 let bolnice

15. novembra 1893 je v nekdanji Kolodvorski ulici v Soboti začela delovati bolnica. Imela je štiri sobe, v vsaki šest postelj. Počasi se je širila, leta 1954 pa je bila zgrajena prva stavba v Rakičanu. Visok jubilej so hoteli počastiti z otvoritvijo nove porodnišnice, vendar bo ta nared (če bo!) šele prihodnjo pomlad.

Država Ljutomeru 206 mio.

Država bo namenila za gradnjo ljutomerske čistilne naprave v prihodnjih treh letih dobrih 206 milijonov dinarjev. Napravo, ki bo vredna okrog milijardo tolarjev, bo koristila tudi občina Križevci, največ koristi od nje bodo imeli mrtva reka Ščavnica in vsi tisti, ki živijo ob njej.

Prva obletnica PAZU

Minilo je leto, odkar so pomurski doktorji znanosti ustanovili Pomursko akademsko znanstveno unijo, ki se ukvarja z možnostmi, kako znanje in izkušnje usmeriti v domačo regijo. V dveh dneh praznovanja obletnice se je z referati oglašali sedemnajst doktorjev in doktoric znanosti. Rezultate prizadevanj je na žalost še najbolj zaobjel dr. Anton Vratuša: »Pomurci imamo veliko idej in želja, vendar jih malo uresničimo.«

Kapelski fantje - 10 let

V dvorani družbe Kapela - vinogradništvo in vinarstvo se je slišala pesem kvarteta okteta Kapelski fantje, ki so tako praznovali 10-letnico obstoja in neutrudnega delovanja. Fantje so gostovali v ZDA (Pensilvanija), imajo dve kaseti, tretjo pripravljajo, četrta je na vidiku.

25 let Varisa

Lendavsko podjetje Varis, ki proizvaja sanitarne kabine, praznuje jubilej. Ta je sicer skromen, so pa toliko pomembnejši poslovni rezultati, ki jih dosega. Sedemdeset odstotkov prometa dosega na zahodnih trgih. Zaposlenih je sto petdeset delavcev, ki imajo skupaj z družinskimi člani in upokojenci, v rokah kar 87 % premoženja družbe.

Terme 3000 - adijo

Kranjska Sava je objavila namero o prevzemu Term 3000 iz Moravskih Toplic. Dejstvo je torej, da bo lastnik doma na Gorenjskem in bo verjetno tudi dobiček šel tja oziroma ga bodo od tam razporejali. V tem trenutku je prezgodaj ugotavljati širše posledice in ni nujno, da bodo le-te slabe. »Moravci« potrebujejo močnega finančnega partnerja, kar Sava je, in če je nadaljnji razvoj toplic v njenem interesu, potem ...

Ameriška nagrada Kalamarju

Arh. Andreju Kalamarju iz Sobotice so na arhitekturnem bienalu v Miamiu v ZDA dodelili zlato medaljo za projekt v kategoriji večstanovanjske in poslovne stavbe. Fant je dobil priznanje za poslovni objekt Lev v Ljubljani, zgrajen na križišču Celovške in Tivolske ceste.

Čustva vplivajo na naše zdravje, vedenje, medsebojne odnose, učenje ...

Vpliv čustev je večplasten

V ozadju naših besed, misli in dejanj so čustva. Človekov razvoj jim je dodelil osrednje mesto v človekovi duši. Zakaj jim pripada tako pomembno mesto? Čustva so naši najgloblji občutki, strasti in hrepenenja in s tem naši modri upravitelji. Dajejo nam pomembne podatke o tem, kako razmišljamo o preteklosti, sedanjosti in prihodnosti. Veliko nam povedo tudi o naših najglobljih ciljih in vrednotah ter o našem življenjskem smislu. Prav tako nam ponujajo tudi možnost, da na novo pregledamo in popravimo preteklost, damo življenjsko moč sedanjosti in preusmerimo prihodnost. Njihov vpliv je torej večplasten, saj zaznamujejo ključna področja našega bivanja, zato v nadaljevanju predstavljamo vpliv čustev na naše zdravje, vedenje in medsebojne odnose.

Zdravje

Čustva zaznamujejo naše zdravje, saj so možgani in živčni sistem povezani z imunskim sistemom, zaradi česar si neprestano pošiljajo sporočila. Trdimo lahko, da čustva vplivajo na naše zdravje. To podkrepljujejo tudi naslednji primeri:

- Če zatiramo ali omejujemo čustva, se naša odpornost zmanjšuje. S skrivanjem svojih čustev ali izogibanjem pogovoru o doživetih čustvenih pretresih se torej izpostavlja tveganju, da zbolimo.

- Jeza in tudi druga negativna čustva imajo na telo podobne negativne učinke kot npr. kajenje.

- Prehladi in okužbe zgornjih dihalnih organov lahko nastopijo zaradi čustvenih pretresov.

- Izpolnjeni medosebni odnosi so zdravilo, saj povečujejo odpornost imunskega sistema, krajšajo čas okrevanja in podaljšujejo življenje.

Vedenje

Nasilje, samomori, izbruhi jeze, nezaželeno nosečnosti, zasvojenost idr. govorijo o čustveni nepismenosti. Da bi spremenili vedenje, moramo razviti čustvene spretnosti. To pa pomeni, da moramo najprej razviti visoko stopnjo samozavedanja (prepoznavanje svojega notranjega doživljanja), nadaljevati z učenjem obvladovanja čustev (obvladovanje notranjega doživljanja) in s samomotiviranjem (razvoj takšnih čustvenih nagnjenj, ki vodijo k uresničitvi cilja ali pa ga pomagajo doseči). Ko razvijemo prej navedene osebnostne spretnosti, začnemo pri sebi razvijati družbene spretnosti. To pomeni, da si prizadevamo prepoznati čustva in občutke drugih in se nanje primerno odzivati.

Medsebojni odnosi

Če nismo sposobni prepoznati ali izraziti čustev, pogosto doživljamo frustracije. Prav iz tega vzroka pogosto nismo sposobni dojemati in razumeti dogajanja okrog sebe. Okolici se zdimo »čudni«, zaradi česar se drugi se ob nas neprijetno počutijo. Kadar ne vemo izgrajevati medsebojnih odnosov, se nam dogaja, da pogosto napačno razumemo kak pogled ali izjavo in se na to neprimerno odzovemo. Poleg tega nismo sposobni izraziti, da smo negotovi ali pa ne znamo predstaviti svojih in tudi namenov drugih. Ni neobičajno, da se zato nismo sposobni vživeti v čustva drugih in se ne zavedamo, kako naše ravnanje vpliva na druge.

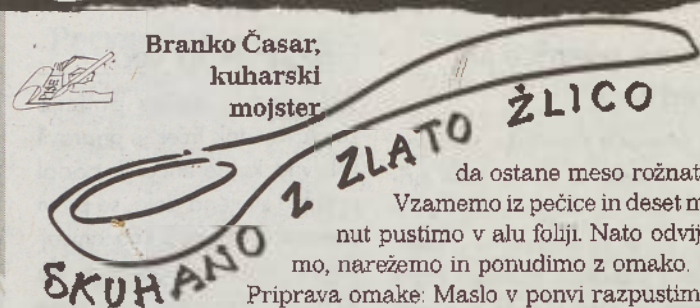
Tisti, ki so čustveno pismeni, imajo dobre odnose z drugimi ljudmi, ki so jih sposobni tudi razumeti. Zavedajo se, da morajo v odnosih z drugimi ravnati prožno, spretno in odgovorno, obenem pa jim ni treba žrtvovati svojih vrednot in potreb. Takšni ljudje vedo, kdaj je kaj primerno tako za njih same kot tudi za druge ljudi. Sposobni so pridobiti pomoč ali nekoga, ki jim takrat, ko to potrebujejo, prisluhne. Da vse to lahko dosežejo, morajo razumeti besedno in tudi nebesedno komunikacijo, se zavedati vplivov svojih dejanj na druge in prevzemati odgovornost za svoja dejanja.

Mag. Simona Šarotar Žižek

Z našega štedilnika

Branko Časar,
kuharski
mojster

Postrvji fileji v skorji iz bučnega semena s krompirjevo omako

Sestavine: 400 g postrvje fileja, sol, poper, 40 g bučnega semena, 30 g moke, 20 g gorčice, 5 cl olja za pečenje. Sestavine za krompirjevo omako: 200 g krompirja, 15 cl juhe, 10 cl smetane, 2 cl bučnega olja, sol, sesekljan peteršilj.

Z ribjih filejev odstranimo kožo ter jih začnimo s soljo in poprom. Bučno seme sesekljamo in pomešamo z moko. Začinjene fileje na tanko premažemo z gorčico ter povaljamo v mešanici moke in semena. Olje v ponvi segrejemo in na njem spečemo fileje. K pečenim filejem postrežemo krompirjevo omako in okrasimo s peteršiljem. Priprava omake: Krompir operemo, olupimo in narežemo na majhne kocke. Damo v primerno kozico, zalijemo z juho in skuhamo. Dodamo bučno olje, smetano in po potrebi solimo, nato pa z mešalnikom naredimo pire. Pristavimo, da zavre v gosto omako. Na koncu dodamo sesekljan peteršilj.

Jagnječja juha s penino

Sestavine: 100 g masla, 300 g jagnjetine, 150 g čebule, 200 g korenja, 25 cl penine, 150 cl perutninske osnove, 30 g sezama, sol, poper.

Priprava: Jagnjetino v hladni vodi splahnemo in na deski narežemo na drobne kocke. V kozici razpustimo maslo, na njem prepražimo meso do rumene barve, nato ga z lopatico vzamemo iz posode. Na preostanku maščobe prepražimo na drobne kocke narezano čebulo in korenje. Prepraženim sestavinam dodamo meso, premešamo in zalijemo s perutninsko osnovo. Prevremo in zakuhamo sezam. Kuhamo 15 minut in po potrebi začnimo.

Nadevan pljučni file v koruzni omaki

Sestavine: 400 g pljučnega fileja, 80 g prešane šunke, 80 g skute, 1 jajce, 250 g bučk, sol, poper. Sestavine za omako: 30 g masla, 10 g koruzne moke, 20 cl goveje osnove, 160 g sladke koruze v storžih, 10 cl sladke smetane.

Pljučni file razrežemo v obliki kvadrata, rahlo potolčemo, solimo in popramo. Skuto pretlačimo ter ji primešamo jajce, sol in poper. Bučke narežemo na tri milimetre debele po dolžini narezane rezine, solimo in v ponvi na olju opečemo. Šunko narežemo na dva milimetra debele rezine. Pripravljen pljučni file namažemo s polovico skute, obložimo z opečeni bučkami, šunko in ponovno premažemo s skuto. Vse skupaj zavijemo v rulado. Rulado zavijemo v alu folijo in v pečici pečemo 20 minut pri 170 °C, tako

Nadevani profiteroli

Sestavine: 150 g moke, 30 cl vode, sol, 3 jajca, 40 g masla. Sestavine za nadev: 70 g mladega korenja, 70 g graha, 70 g brokolija, 60 g majoneze, 30 g drobtin, 20 g parmezana.

Vodo pristavimo ter dodamo maslo in solimo. V vrelo vodo zakuhamo moko in mešamo s kuhalnico tako dolgo, da nastane cmok. Odstavimo, do polovice ohladimo in primešamo jajca. Pripravljeni maso damo v dresirno vrečko in nabrizgamo kupčke na pomaščen pekač srednje velikosti ter pečemo v pečici 20 minut pri 175 °C. Pečene ohladimo, prerežemo, nadevamo in jih ponovno damo za 10 minut v pečico. Nato takoj postrežemo.

Priprava nadeva: Zelenjavo v slani vodi skuhamo in odcedimo. Narežemo na drobne kocke, povežemo z majonezo, parmezanom in drobtinami ter vse skupaj narahlo premešamo.

Kalčkova solata z redkvico

Sestavine: 320 g kalčkov, 280 g redkvic, 100 g solatnih listov, 5 cl kisa, 20 g gorčice, 5 cl olja, 20 cl kisle smetane, sol, poper.

Kalčke damo v skledo, dodamo naribano redkvico in rahlo premešamo. Oprane solatne liste damo posebej v skodelico za solato, obložimo s kalčki in redkvico ter prelijemo s prelivom iz smetane, kisa, olja, gorčice, soli in popra.

Novoletna torta

Sestavine: 6 jajc, 150 g sladkorja v prahu, 150 g margarine, 150 g naribane čokolade, 150 g mletih orehov, 60 g drobtin, 1/2 pecilnega praška, 2 cl ruma. Sestavine za kremo: 2 jajci, 120 g sladkorja, 100 g čokolade, 20 g ostre moke, 180 g margarine. Sestavine za posip: 50 g mletih orehov.

Margarino penasto umešamo, dodamo sladkor in rumenjake ter mešamo, da dobro naraste. Drobline s pecilnim praškom, rum, mleto orehe in naribano čokolado umešamo v masleno zmes. Beljake stepemo v trd sneg, ki ga narahlo primešamo masi. Pomaščen in z drobtinami potresen tortni model napolnimo do polovice. Pečemo 50 minut pri 170 °C. Ohlajen tortni biskvit dvakrat prerežemo in namažemo s tremi četrtinami kreme. S preostankom kreme premažemo zunanjo stran torte in posipamo z mletimi orehi.

Priprava kreme: Jajca, sladkor, čokolado in moko stepamo nad soparo, da se zgosti. Odstavimo in popolnoma ohladimo. Primešamo penasto umešano margarino in gladko razmešamo.

KOPB – na novo odkrita bolezen

Slogan svetovnega dneva KOPB (kronična obstruktivna pljučna bolezen) je bil Dihajmo za življenje. Ob tem dnevu sta evropska federacija za astmo in KOPB izdala manifest o pravicah in dolžnostih bolnikov s kronično obstruktivno pljučno boleznijo. V manifestu je dan velik poudarek ozaveščanju prebivalcev o tej bolezni, ukrepih proti nastajanju le-te, njenem zdravljenju in rehabilitaciji. Le tako lahko omogočimo zgodnjo zaznavo obolenja, zmanjšamo pogosta poslabšanja, dosežemo premik invalidnosti v starejše obdobje in zmanjšamo umrljivost zaradi KOPB.

KOPB je ena najbolj množičnih kroničnih bolezni, je med glavnimi vzroki zboleznosti in umrljivosti po vsem svetu in navsezadnje je za državo draga bolezen. V svetu je približno 600 milijonov bolnikov, v Sloveniji pa med 50.000 in 100.000. KOPB je četrti najpomembnejši vzrok smrtnosti v svetu

(pripisujejo mu približno 2,75 milijona smrti), v ZDA pa porabijo letno za to bolezen 23,9 milijona dolarjev (za Slovenijo ni podatkov). Kljub vsemu naštetemu še vedno ostane veliko bolnikov s KOPB neodkritih (na ameriški celine približno polovica, v Evropi pa tri četrtine).

Zaradi vsega tega sta Svetovna zdravstvena organizacija in ameriški nacionalni inštitut za srce, pljuča in kri sprožila svetovno pobudo o KOPB, ki ima namen povečati ozaveščenost o KOPB ter ustvariti osnovne smernice za zdravljenje te bolezni.

Kaj je KOPB? To je bolezen kadilcev cigaret, redkeje pa nastane zaradi dolgotrajne izpostavljenosti velikim količinam dražljivcev v zaprašenem okolju ali ob nepravilnem izogrevanju biomas. Cigaretni dim škoduje vsem delom pljuč. Kot posledica kajenja se pojavijo okvare v velikih in majhnih sapnicah, pomnožijo se celice, ki

izločajo sluz, in nazadnje pride do razpada pljučnih mešičkov. Pride do zapore dihalnih poti, ki zmanjšuje pretok zraka v pljuča in iz njih. Ta zopora je večinoma progresivna in žal v manjši meri reverzibilna. V končni fazi se zaradi razpada pljučnih mešičkov zmanjša vsebina kisika v krvi oz. kisik iz zraka vse težje prehaja v kri, v kateri ga je vse manj, kar škoduje vsem telesnim organom.

Znaki bolezni so kašelj, izkašljevanje in naduha med telesnim naporom. Kronični kašelj in izkašljevanje se pogosto pojavita več let prej, preden se zmanjša pretok zraka v pljučih. Naduha ob naporu prav tako napreduje počasi in si jo marsikateri bolnik napačno razlaga kot izgubo kondicije, ne pa kot začetek bolezni. Tako se za prvi obisk pri zdravniku odloči šele tedaj, ko se pojavijo hujše težave. Večinoma je to po 50. letu starosti. Bolnik jo zazna šele po 20. ali 30. letih kajenja škatlice cigaret dnevno. Če pa pokadi

več škatlic dnevno, se bolezen razvije razmeroma hitreje.

Osnovni vzrok za pozno odkritje in nato pozno zdravljenje bolezni je premajhna ozaveščenost tako bolnikov in tudi zdravnikov. Večina bolnikov sploh ne ve, kaj je KOPB in kako huda je ta bolezen, po drugi strani pa marsikateri zdravnik kadilcem ne posveča dovolj pozornosti.

Če ste kadilec in imate našete težave, je nujno, da se čimprej oglasite pri svojem zdravniku, ki bo ugotovil, ali bolehat za to boleznijo, vam svetoval, da opustite kajenje, in vam predpisal ustrezno terapijo ter vas po potrebi napotil na dodatne preiskave. S tem se bo bistveno upočasnilo napredovanje te bolezni in vam omogočilo kakovostno življenje.

Vladimir Mrkšič, dr. med.,
spec. internist pulmolog

Besede
mode

Zadnjih 24 ur, minut, sekund

Na
lekarniški
tehnici

Lek in mera

Zadnja sekunda

Misli je težko ujeti in ni kazalca na uri, ki bi kazal moč naših čustev. Če nameravamo sladko sekundo prespati, naj bo to zato, ker smo se sami tako odločili. Sonce bo spet vzšlo.

Tatjana Kalamar Morales

Bioenergoterapevt Štefan Titan odgovarja

Nadaljujemo s temo iz
prejšnje številke Pena –
bioritmom ...

približuje slabo vreme, tudi pri zdravih ljudeh pojavijo motnje v krvnem obtoku, že obstoječe bolezni povzročajo povečano nelagodje. Ko pa se slabo vreme spreminja na bolje, čutimo več krčev ali kolik. Tudi vmesno vreme, obdobje brez vetra, negativno deluje na človeka, saj je prav v tem obdobju največ srčnih infarktov in poskusov samomorov. Tako vreme zelo slabo, negativno vpliva na alergije, vegetativne motnje in povzroča potrtost.

Tudi letni časi, toplota in mraz, vlivajo na naše počutje in zdravje, kar so dokazali tudi v biometeorološkem raziskovalnem centru Laiden. Krvni tlak se dvigne v hladnem vremenu in pade v toplem, neodvisno od zunanjih temperatur se spreminja tudi v ritmu letnih časov.

Hitrost sedimentacije krvi (rutinski diagnostični postopek v

medicini) je prav tako povezana z vremenom. V hladnem vremenu se rdeče krvničke počasneje, v toplem pa hitreje sesedajo.

Vreme, letni časi in notranje ure so torej očitno povezani, čeprav to ni dokončno dokazano, kot ni dokazano, da sta naše zdravje in počutje odvisna od življenjske in fizične energije. Kljub temu se znanost začne vedno bolj ukvarjati s to problematiko, išče resničnost povezav med organizmi in nevidnimi, nedokazanimi vplivi na naše počutje, zdravje ali bolezen. Naša odvisnost od energij in bioritma je pomemben člen v verigi bivanja, razvoja in umiranja. Na to pa pogosto vpliva lunina mena, ki lahko bistveno deluje na naše počutje, agresivnost, čutnost, spanje, zdravje, učinkovitost zdravljenja in prispeva k povečani duševni neuravnoteženosti.

Zadnjih 24 ur, minut ali sekund v letu 2003 lahko preležimo, prehodimo, prepeljemo, prežremo, preplešemo ali preljubimo ... Nekateri verjetno tudi predelajo. Vsak trenutek ima drugačen čar. Skupek čarov bo mogoče zapisan v našo prihodnost, saj novo leto je tisti dan, ko si privoščimo sanje ne glede na to, kje smo in kaj počnemo.

Pogled v trgovine na silvestrovo

Veliko trgovin je pripravljenih sprejeti še zadnje in najbolj hvaležne kupce. Ti so povsod tako zaposleni, da si ne morejo vzeti časa za iskanje nove garderobe. Njim se pridružujejo tudi tisti, ki so dobili povabilo na silvestrovanje kar zadnji dan v letu. Veliko nas verjame, da so taka povabila najboljša in naredijo razpoloženje najživahnejše. Gre za to, da nič ne pričakujemo. In takrat ponavadi tudi najbolje kupujemo; mislimo le na to, kaj je na voljo in kako se poda telesu. Če z izborom nismo uspeli, raje razmislimo, kaj se skriva v naših omarah. Včasih se dogajajo čudeži in skombiniramo oblačila, ki smo jih nosili prej popolnoma drugače. Pri pregledu omare še najbolj pomaga žena ali mož ali prijateljica, ki z drugega zornega kota lažje »zagleda« novo podobo.

Zadnjih nekaj minut

Pogled v ogledalo mogoče ne bi bil odveč. Osvežimo se s posebnimi robčki, ki ponovno matirajo ten kože, in popravimo ličila, da bo pogled v nov dan nov začetek z novimi cilji.

Nezmernost preveva vsakdanje življenje, a zmernost si ga podreja

Razvajen otrok se dolgočasi med obiljem igrac. Žena in ljubica sta si v laseh, ker nobena noče biti za moškega druga. Še silovitejši si moški ne pusti odvzeti prvenstva pri ženski. In na plesišču s preveč plesalci si ti prej ali slej stopajo po nogah. Še bi lahko naštevali zgled za zgledom, le ozreti se je treba naokrog. Denimo, človek v preveliki obleki je smešen. Nerodni ženski je prekipelo mleko, ker se je zaklepetala. Pohlepne tatu so ujeli pri delu, ker ni utegnil gledati na uro. Sladokuscu je postalo slabo, ker je prevelik zaloga torte slaščici pokvaril sladkobo. Prehitremu vozniku zmanjka poti, obotavljajočemu pa časa, da bi jo prešel. In impresionistična slika je od daleč podobna madežu, od blizu pa je le vzorec lis.

Scenarij ni nujno črnogled. Koliko igrac je potrebnih, da otrok odrase? Koliko žensk je treba, da se moški potrdi, in koliko moških, da se uresniči ženska? Katera zabava in obleka sta po naši meri? Koliko razvad prebavi naš trebuh in koliko zablod preslepi naše oko?

Kajpak nič hudega, če se kdaj mleko prismodi in če se torte prenaže kdo, ki ni sladkorni bolnik. Pametni hiti počasi. In impresionistična slika se da pogledati s prave razdalje z malo truda.

Poglejmo še drugo plat. Prikrajsan otrok se nima čemu odreči. Samoljubnežu ogledalo laže. Sprevrnjeno je samega sebe povabiti na ples. Gol človek je brez imena. Kljub resničnemu trudu je malha pogosto prazna in žalostno je, ko ni kaj vzeti, in še bolj, ko nimamo komu kaj dati. Sladko grozdje, ki visi više od dosega rok, dobi grenak ali kisel priokus, ker lakota se sama ne nasiti in žeja se sama ne odčrpa. Izguba nas najbolj prizadene. In brez mogoče izbire je vsaka podoba dvomljiva.

Tudi tu scenarij ni nujno črnogled. Drug drugemu smo lahko lek in mera. A preverimo: »Kar imamo sami odveč, ponavadi tudi drugi ne pogreša.«

Janez Špringer, mag. farm.

Ko se je hrani in pijači težko upreti

Novoletni prazniki so tik pred nami. Z njimi pa tudi polne mize dobrot, ki se jim težko upiramo. Vendar pa ni kriva samo hrana, da ne porabimo ogromnih količin kalorij. Ponavadi pozabimo tudi na športne aktivnosti oziroma sploh na gibanje.

Nista samo pestrost in količina hrane tista, ki nas premamita, da preveč uživamo v hrani in pijači. V prenašanje vodi tudi preobremenjenost, ali bomo pravočasno nakupili darila, uredili in okrasili stanovanje ter pripravili hrano in pijačo. Vendar lahko kljub temu uživamo. Pazimo le, kaj si bomo naložili na krožnik, poskušajmo pa se tudi izogniti stresu in preobremenjenosti, ki lahko zaradi dolgočasje, jeze ali utrujenosti vodita v prevelike količine hrane. Pijmo veliko vode! Če bomo prebili veliko časa v vroči kuhinji, žejo pa gasili s kavo in alkoholom, nas lahko to pripelje do dehidracije in izčrpanosti ter zamenjave žeje za lakoto.

Pa na zdravje in veliko sreče v novem letu!

M. J.

Prstana ne, orden pač

Če bi melanholija imela zvok, potem bi donela kot glas Patricie Kaas (37). Lepa punca je pred kratkim izdala album z naslovom *Sexe Fort* (Močnejši spol), kjer poje pesmi v nemškem jeziku. »Šele pri štiridesetih sem se začela zavedati, kako sem močna kot ženska,« je na promociji albuma pojasnila svoj pogled na odnose med moškim in žensko. Kot po naključju se je v tistem času izjalovilo prijateljstvo z nekim trgovcem z avtomobili. Vse skupaj je takole začinila odnose z moškimi: »V mojem življenju noben moški ne bo dobil od mene popolne ljubezni. Moja ljubezen bo večno razdeljena med glasbo in moškega!« Patricia Kaas torej še ne bo tako hitro nosila poročnega prstana, zato pa se lahko pohvali z ordenom na reverju: v začetku decembra ji je ZRN podelila odlikovanje za zasluge pri razvoju nemško-francoskega prijateljstva.

Punca meseca ...

je Anna-Marie Godard. Punca se rada fotografira v takšnih okoljih in pozah, v »zasebnem« življenju pa je nekaj povsem drugega, lahko bi rekli večstranska. Je večkratna ameriška prvakinja v standardnih plesih – valček, tango, fokstrot. Posnela je več spotov s Philom Collinsom in posnela nekaj filmov. Najnovejša je to, da bo znani risar stripov iz ZDA Stan Lee izkoristil njen lik za novi seksi strip z naslovom *Striperella*.

Nič niso boljši

Alain Midzic in Franjo Pooth. Priimek in ime nam, iz nekdanje Yuge, zvenita precej domače. Prvi je znan kot menedžer Verone Feldbusch, nemške tv-zvezde, po poreklu iz Južne Amerike, in kot vročerkven tip, drugi pa je njen zaročenec. Očitno sta šla nekoliko predaleč ...

Konec zgodbe se je začel približno okrog ene ure zjutraj. Takrat je v luksuzni disko Sam's v Düsseldorfu vstopila skupina kakšnih desetih gostov. Med njimi so bili recimo Franjo Pooth (34), njegov brat Mano (35), igralec Ralf Möller (44), Midzic in še in še. Potem ko so se udobno namestili med druge premožne goste, sta začela teči

Glavni »igralci«:
Franjo, Verone, Midzic in ...

šampanjec in vodka in vse je bilo v redu. Seveda pa pijanska družina ne zmore, da bi ves večer preživljala kar tako, v miru in razumevanju. Že najmanjša nerodno izrečena beseda ali pa samo nekoliko nenavaden pogled lahko pripeljeta najmanj do prepira. In med relativno mladimi in bogatimi petelinčki, o katerih je tukaj govora, pride kaj takega še bolj do izraza, saj se vinski bratci takega kova ne morejo kar tako zediniti, kdo med njimi je »ta glavni!« Vse skupaj se je menda obrnilo v prepir, ko je Manu iz rok padla čaša in se je vsebina razlila po specialno kreirani obleki Arndta Vierhausa (35), znanega nemškega tovarnarja pohištva.

Tako se uči mali Caspar

Kako se »pravilno« in pravočasno kupuje na britanski način, se mora človek naučiti že v zgodnji mladosti. Tega se zaveda mama Claudia Schiffer (33), zato je vzela na predbožični nakupovalni potep po znanih nakupovalnih ulicah s sabo malega Casparja Matthewa (1).

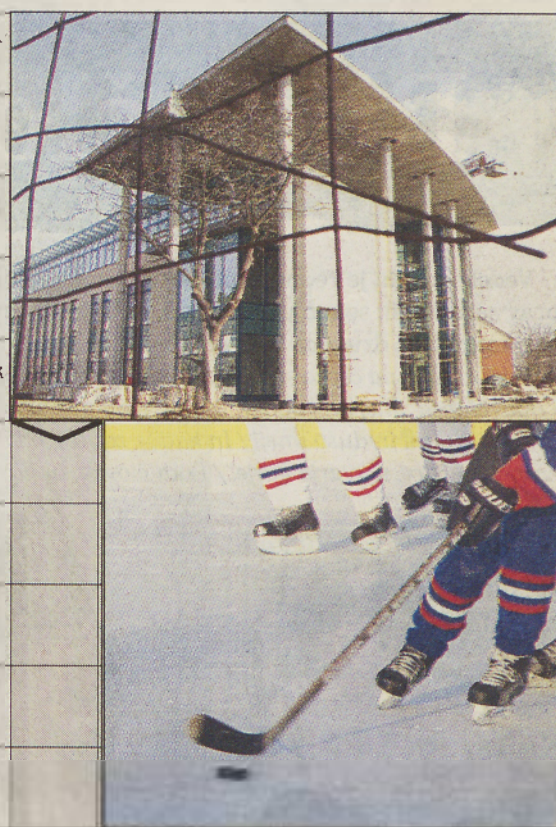
Fotograf ju je ujel v ulici Jermyn Street, ko sta ravnokar zavila v prodajalno Dunhill, kjer bo mamica kupila božično darilo za očka Matthewa, ki je sicer filmski producent. Cene v tej trgovinici niti niso pretirane: srebrni kemični svinčnik stane le 1.850 evrov, plašč iz črnega kašmirja dobite že od 2.500 evrov naprej. Ženska, ki hoče presenetiti svojega moža, pa lahko kupi moško torbico, ki ima pri ceni oznako »ugodno« in stane le 950 evrov.

Seveda gre zdaj za to, kdo je kriv. Vierhaus: »Ko sem mu rekel, naj malo bolje pazi, in ga vprašal, ali se za takšno svinjarijo ne spodobi vsaj malo opravičila, je vame skočil ta grešni kozel (Midzic) in me nepričakovano dvakrat s pestjo udaril v obraz. Doslej tega gospoda sploh videl nisem in se doslej z njim tudi pogovarjal nisem.« Midzic: »Jaz pa sem mislil, da sem na ta dan spoznal novega prijatelja. Gospod Vierhausen in jaz sva se ves večer odlično razumela. Veliko piv sva skupaj spila in tudi v tem lokalu sva sedela z ramo ob rami.«

Tako nekako je bilo. Kdo je zdaj kriv? Vsak od udeležencev večera ima svojo verzijo in od nje ne odstopa. Zadeva se bo zanesljivo znašla na sodišču. Javnost se sprašuje, ali je vse skupaj toliko vredno. Še več, širša okolica se sprašuje in tudi daje odgovore: Ali morda večkratni milijonar Vierhaus ne potrebuje dodatnega denarja, ker ima izgube, ali strokovnjak za PR Midzic ni dejansko mafijski bos? Zdaj gre za moško čast in za dva udarca bo nekdo drago plačal. Iz družine pivskih bratcev sta zdaj nastali dve skupini, ki bosta nastopili s pričanjem v prid enemu ali drugemu. Obe strani sta si zagotovili priče tudi pri drugih gostih, ki so bili ta večer v disku. Midzic je najel znanega hamburškega odvetnika Mathiasa Prinza, Vierhaus pa štiri odvetnike iz Düsseldorfa, med njimi je tudi pravni zastopnik Borisa Beckerja.

Kakorkoli že, po vsej verjetnosti bo sodišče prisiljeno, da bo razsodilo v korist Vierhausa, ki si je priskrbel najpomembnejši dokument. Dal mu ga je prijatelj, lastnik diska Sam's, v obliki pisne prepovedi vstopa v lokal Midzicu in Poothu zaradi kaljenja miru gostov ...

[illegible]

Ne odlašajte predolgo, rešene križanke morajo prispeti do 12. januarja 2004. Izžrebani nagradenci boste svoja imena našli v Vestniku, ki izide 15. januarja 2004.

Bralci Péna se predstavljajo

Toliko je reči, s katerimi se ukvarja FRANC GORZA z Mote, da je bil že skrajni čas, da se predstavi v Penu

Bodi človek, čeprav te teptajo ...

Vedel sem, da je redno zaposlen v Ljutomerski Krki in da v prostem času piše pesmi. In prav zaradi njih sem mu predlagal, da bi kaj povedal o kovanju verzov. Potem pa je govoril še o marsičem drugem. Kar preberite!

Bodi človek, pa čeprav te teptajo. / Bodi človek, pa čeprav te / za vse drugo kot človeka imajo. / Bodi človek, imej svoj ponos, / četudi boš moral po trnju zanj bos, / ker bos si prijoval na svet. // Bodi človek in dušo imej! / In kadar zaideš, poišči se v njej! / Bodi človek, poslušaj srce, / saj pamet, ne srce, ustvarja gorje. / Bodi človek, in ko se ti joče, se izjoči ...

Leta 1983 sem se poročil s Cvetko z Mote.

Včasih nastopim kot humorist z »umetniškim« imenom Frančkoliza.

Tako sem zapisal v pesmi, ki je – enako kot še pet drugih – objavljena v izboru pesmi avtorjev iz Prlekije z naslovom Glas srca.

Sicer pa sem Franc Gorza, rojen 8. junija 1962. leta v Čepincih na Goričkem. Oče Štefan in mati Barica sta imel šest otrok in jaz sem bil najmlajši. Otroška leta sem preživel v rojstnem kraju, kjer smo živeli v revščini. Ker je bila moja mati zgarana kmečka žena, ki me je rodila pri svojih štiridesetih letih, bi jo včasih na kakem

V družbi s prijatelji na pikniku v Čepincih, kjer imamo počitniško hišico.

roditeljskem sestanku najrajši zatajil, a tega seveda nisem storil, ker sem vedel, da mi je dala veliko (nematerialnega) bogastva. Osnovno šolo sem obiskoval v Markovcih, višje razrede pa v Šalovcih. Bil sem odličen učenec, član vseh krožkov, nastopal sem na vsaki predstavi in sodeloval v vseh športih, vendar je poezija vedno znova privrela na dan. Pesmi sem pisal kot otrok, gimnazijec, kot delavec, mož in oče. Pesnikovanje je v meni, zatreti se ga ne da. Moji prvi prispevki so bili objavljeni v šolskem glasilu. Na gimnaziji mi je šlo vse, le nemščina ne, pa je to vzrok, da sem se prepisal na poklicno šolo in jo končal. Zdaj sem že lep čas zaposlen v Krkinem obratu v Ljutomeru.

Že od rane mladosti se ukvarjam s športom. Nogomet sem igral pri NK Mura, tekem sem za AK Pomurje in igral hokej na travi za slovensko mladinsko reprezentanco. Po končani poklicni šoli sem prestopil v NK Nafta Lendava, kjer sem tudi dobil prvo zaposlitev. Sedaj sem trener NK Slatina v Radencih. Sicer pa sem izredno končal šolo za trenerje na fakulteti in dobil profesionalno licenco ter status samostojnega športnega delavca. S Cvetko z Mote, ki je po poklicu trgovka, sem se poročil v rosnih dvajsetih let starosti. Tam sva si tudi zgradila novo hišo. Po trinajstih letih zakona sva dobila toliko zeleni naraščaj: hčerko Bogdano, ki je zdaj stara devet let.

Družina, služba, pesnikovanje, športno udejstvovanje ... pa še zdaleč niso vse aktivnosti, ki jim namenjam svoj čas, ki pa mi ga hudo primanjkuje: pišem tudi priložnostne nagovore, na primer za razne obletnice; včasih nastopam kot humorist, dlje časa pa sem bil tudi igralec v KUD-u Ivana Kavčiča v Ljutomeru.

Moje pesmi – *Tota pesem prišeka* je bila zapeta na nedavnem festivalu narečnih popevk – so izpoved moje duše. So svetle in

temne, otožne in vesele ... In če sem že začel z eno od njih, naj še končam.

MURA. Kaj vse si v svoje / nedrje že vzela, / koliko solz, gorja, / ljubezni, sreče doživela; / kolikokrat si svojo pot ubrala, / koliko biserov iz kamna izklesala. // Pozimi si kot ptica neboljena / ujeta v svojo strugo, zasnežena. / A ko spomladi sonce te ogreje, / razbohotijo se tvoje veje. / Takrat mogočna spet si kot kraljica ...

Štefan L. Sobočan

Generalni direktor Krke Miloš Kovačič mi je izročil pokal za dosežek na igrah Krke.

Cvetkina in moja hčerka Bogdana in njena Bela

Miklavž in Božiček

pen

Zagledali smo ju na prireditvi beltinske šole v parku pred gradom in ju povprašali, kaj si najbolj želita. Klementina z Miklavževo kapo na glavi bi rada imela novo kuhinjo – iz igrač, Nuša z Božičkovim pokrivalom pa bi najrajši imela računalnik – pravi. Naj se jima izpolnijo vse želje! Vsem drugim otrokom in vsem ljudem prav tako!

FOTO JOG

To pa so moji mladi nogometaši iz NK Slatina.